

TRI DECENIJE BANJALIČKOG DOMA KULTURE

SVETKOVINE ZA JUBILEJ

● U toku 30-godišnjeg djelovanja banjalučki hram umjetnosti bio je domaćin poznatih svjetskih i jugoslovenskih umjetnika, a ostvareni su i originalni oblici samodjelatnosti ● Predviđen program u toku cijele godine koji će se spojiti sa svetkovinama povodom obilježavanja 40-godišnjice pobjede nad fašizmom

BANJALUKA, 5. februara — Banjalučki Dom kulture obilježava ove godine tri decenije rada. Analitičari, ljetopisi i sjećanja zaposlenih, ali i onih koji su gotovo svakodnevno posjećivali ovaj hram umjetnosti, govore o bogatoj i živoj programskoj aktivnosti, te zapaženim gostovanjima jugoslovenskih i svjetskih umjetnika. Povodom obilježavanja 30-godišnjice Doma kulture održana je i prva sjednica Organizacionog odbora, usvojen je i okvirni program ovog jubileja, zajedno sa svetkovinama povodom obilježavanja 40-godišnjice pobjede nad fašizmom.

— Tri decenije rada kuće govori o velikim dometima i rezultatima, istakla je Vida Husedžinović, direktor banjalučkog Doma kulture na današnjoj konferenciji za štampu. Povodom jubileja pripremili smo bogat program

koji će se odvijati u toku cijele godine. Želja nam je da Dom predstavi cijelu aktivnost grada u svim oblastima — književnom,

MONOGRAFIJA

U posebnoj monografiji o Domu kulture biće istaknuta imena domaćih i stranih umjetnika, ansambala, udruženja, organizacija i institucija koji su bili gosti, a programi Doma bili su koncipirani tako da predstave stvaralaštvo svih naših naroda i narodnosti i značajne rezultate u oblasti umjetnosti iz mnogih zemalja svijeta.

muzičkom, likovnom i reproduktivnom stvaralaštvu, ali i da potradnici budemo domaćin poznatim

umjetnicima koji će svojim dolaskom obilježiti naš jubilej.

Po riječima Ace Simića, prvog upravnika Doma, koji je tih pedesetih godina bio u osnivanju, zgrada nekadašnjih banskih dvora, uništena i oštećena u ratnom vohoru, bila je u poslijeratno vrijeme planirana za djelovanje Radničkog doma, a zatim data, pomalo i neočekivano za to vrijeme i prilike, kulturi.

— Od sedam hiljada kvadrata Doma, dvije trećine je iskorišteno za potrebe kulture, istakla je Vida Husedžinović. Mislim da je ova kuća zaista ispunjena različitim sadržajima, iako su mnogi projekti i planovi, vezani naročito za sadržaje na drugom spratu i djelovanje različitih klubova, nisu ostvarili.

Podsjećajući na genealogiju zgrade, koja je izgrađena 1932. godine, te bogatu tradiciju Fuad Ballića, nekadašnji direktor ove ustanove, istakao je impozantne brojke o programskoj aktivnosti upozoravajući da je Dom registrovan i kao kongresni centar, a bio je domaćin najvećim svjetskim muzičarima kao što su Ojstrah, Rastropovič, Šering i gotovo svim jugoslovenskim umjetnicima.

J. PRNJA

PODRŠKA RAZVOJU STOČARSTVA

● U narednih pet godina prednost će se dati poboljšanju pasminskog sastava stoke

KOTOR—VAROŠ, 5. februara — Među brojnim pitanjima, koja su se nalazila danas na sjednicama skupštinskih vijeća, poseban značaj ima program razvoja stočarstva u narednih pet godina, koji je usvojen na sjednici Vijeća udruženog rada. Zbog nedostatka razvojnih programa do sada nisu iskorištene sve mogućnosti za intenzivniji razvoj stočarske proizvodnje. U nedovoljnoj mjeri je bila organizovana proizvodnja u ovoj oblasti, a nije bilo ni dovoljno dohodovne povezanosti. To je sve imalo uticaja na veću zainteresovanost poljoprivrednika za uzgoj stoke. Bili su ispoljeni, takođe, i problemi oko organizovanog promta stoke i mlijeka.

U narednih pet godina prednost će se dati poboljšanju pasminskog sastava stoke. U 1988. godini planira se obuhvatiti vještačkim osjeme-

njanjem oko dvije hiljade krava. Na imanjima poljoprivrednih proizvođača planira se proizvesti oko 106 hiljada litara mlijeka, ili 52 odsto više u odnosu na sadašnju proizvodnju.

Uporedo sa zadacima na povećanju brojastoke, programom su obuhvaćene i mjere na proizvodnji stočne hrane, kroz organizovanu saradnju između zadrudnih organizacija i poljoprivrednika. Za stimulisanje razvoja stočarstva svake godine će se organizovati takmičenja u proizvodnji mlijeka, mesa i stočne hrane.

D.K.

PRIJEDORSKA PRIVREDA U PROŠLOJ GODINI

GUBICI — 350 MILIONA DINARA

PRIJEDOR, 5. februara — Finansijski efekti poslovanja prijedorske privrede u prošloj godini još nisu poznati, ali se procjenjuje da će gubici dostići 350 miliona dinara, što posebno zabrinjava. Tradicionalnim „gubitašima“ neočekivano se pridružila i novoizgrađena fabrika za preradu šljive i ostalog voća „Prijedorčanke“, koja je poslovala sa gubitkom o 110 miliona dinara. Ovo je juče u razgovoru sa novi-

narima rekao predsjednik Izvršnog odbora Skupštine opštine Prijedor Žilko Vujičić.

Po njegovim riječima „Osnovna banka Prijedor će „opravdanim gubitašima“, priteći u pomoć, ali je gotovo sigurno da neće moći da sanira cjelokupni gubitak „Prijedorčanke“, jer su u pitanju pozamašna sredstva

Z.D.

U ŠIPAD-„SANI“

FOND SOLIDARNOSTI

SANSKI MOST, 5. februara — Svih 2.500 zaposlenih u Radnoj organizaciji ŠIPAD-„Sana“ u Sanskom Mostu, najvećem radnom kolektivu opštine, od svojih ličnih primanja izdvaja i po 0,8 odsto za potrebe fonda solidarnosti. Dakako, novac se namiče i iz fondova zajedničke potrošnje svih OOUR-a.

Lani je novac tog fonda koristilo

više od trećine radnika. Isplaćano im je u vidu pozajmica, koje su najčešće upotrebljavane za nabavku ogrjeva, ili drugog za domaćinstvo, više od 4,5 miliona dinara. Pred novogodišnje praznike uručeno je 46 poklona porodicama umrlih i poginulih radnika, a poklone je dobilo i 170 zaposlenih koji su se nalazili na bolovanju.

S.G.

IZ „KNEŽOPOLJKINE“ KONFEKCIJE

IZVEZENA JANUARSKA PROIZVODNJA

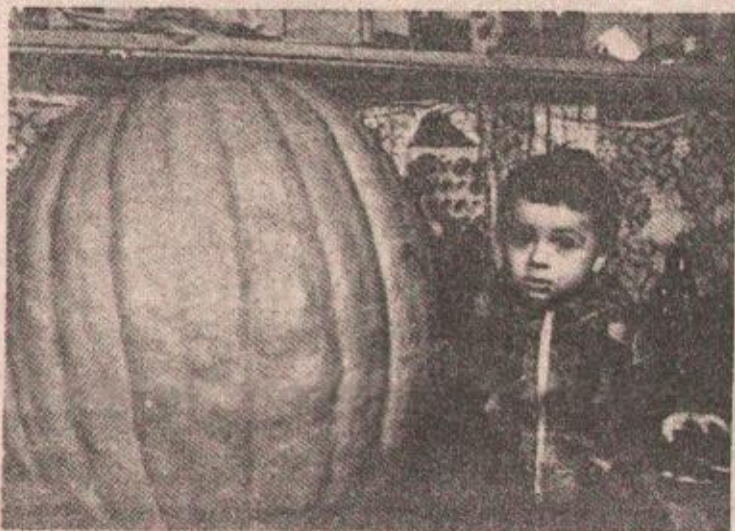
BOSANSKA DUBICA, 5. februara — Najmlađa „knežopoljkina“ osnovna organizacija udruženog rada „Konfekcija“ planirala je da ove godine proizvede 460 hiljada raznih odjevnih predmeta. Oko 70 odsto ovogodišnje proizvodnje, tako planiraju u „Konfekciji“, prodaće se na svjetskoj pijaci, čime će se obezbijediti puna zaposlenost kapaciteta i neophodna devizna sredstva za nabavku sirovina i rezervnih dijelova za „Predlonica“ i „Tkanina“.

Da izvozni planovi imaju sasvim real-

nu podlogu, potvrđuje i januarska realizacija. Kompletna proizvodnja ostvarena u ovom mjesecu, prodana je na inostranom tržištu. Polovina od 360 zaposlenih radila je za zapadnonjemačko tržište na takozvanim lonposlovima, a druga polovina kolektiva angažovala se na proizvodnji za čehoslovačkog kupca. U „Konfekciji“ su veoma zadovoljni postignutim, a valja istaći da su u januaru sve subote, osim jedne, bile radne.

S.A.

KAMEROM KROZ KRAJINU

Misirača nadmašila Mišu

ORLOVAČA kod PRIJEDORA — U podrumu kuće Milorada Krmajčića iz Orlovače kod Prijedora nalazi se misirača teška 75 kilograma. Misiraču je ovaj vrijedni domaćin ostavio kao suvenir i pokazuje je onima koji žele vidjeti „čudo prirode“. Misirača je nekoliko puta teža od Miše, Miloradovog sina (na slici). Tolika je da bi se Mišo mogao komotno smjestiti u njoj.

R.S.

U SRBAČKOM „STIROKARTU“

SOPSTVENIM SNAGAMA DO ALATA

● U okviru ove radne organizacije, koja posluje u sastavu EI iz Niša, postoji konstrukcioni biro i sopstvena mašinska radionica za izradu potrebnih alata

SRBAC, 5. februara — I u radnoj organizaciji „Stirokart“ u Srpcu, a koja je u sastavu Elektronske industrije iz Niša i koja se bavi proizvodnjom strojopora za izolacije u građevinarstvu, te ambalaže od stiropora i kartonske ambalaže, umnogome se oslanjaju na sopstvene snage kada je riječ o uštedama na račun uvoza alata i drugih sličnih potrepština. I ne samo to, korištenjem „sopstvenog znanja i umijeća“ ovdje se računala i na brzi razvoj naročito u oblasti usavršavanja i veće proizvodnje stiroporizolacionog materijala za potrebe građevinarstva.

— Posjedujemo sopstveni projektno-konstrukcioni biro koji za sada projektuje različite vrste alata potrebne našoj tehnologiji a koje, opet, izrađuju

naši radnici u našoj mehaničkoj radionici, čime se znatno šteti ako se zna da su ti alati dosta potrošani u ovoj proizvodnji — kaže Vlado POPOVIĆ, tehnički direktor „Stirokarta“. — Ovo oslanjanje na sopstvene snage nije od juče, godinama se u tom pogledu čini dosta u nas, ali i u pogledu osvajanja novih proizvoda na bazi stirokarta i kartona, u čemu imamo dosta uspjeha.

Podatak da je, 280 zaposlenih u „Stirokartu“ u prošloj godini ostvarilo proizvodnju vrijednu 6,6 milijardi dinara to najbolje ilustruje. Na osnovu oslanjanja na sopstvene snage, ali i uz izvjesna proširenja kapaciteta, za ovu godinu je planirana proizvodnja u vrijednosti od 9,9 milijardi dinara.

R. PRERADOVIĆ

U BLAGAJU KOD BOSANSKOG NOVOG

NEAKTIVNE DELEGACIJE

Mjesna konferencija Socijalističkog saveza u Blagaju, udaljenom pet kilometara od

Bosanskog Novog, prepustila je rad s delegatima stihiji. To je istaknuto na posljednjoj sjednici Mjesne konferencije, a čuo se i podatak da se delegacije od izbora do danas nisu sastajale.

O radu delegata i delegacija Socijalistički savez te mjesne zajednice nije raspravljao, a na tom području postoje četiri delegacije sa 43 delegata.

Mjesna konferencija Socijalističkog saveza u Blagaju ocijenila je da je osnovni uzrok delegatskog neaktivnosti nedostatak društvenih prostorija.

— Uz to je primijećeno — kaže Huzeir GRUDIĆ, predsjednik MK SSRN Blagaj, da veliki broj delegata nije upućen u način rada. Delegatsku pasivnost podupire i neaktivnost Socijalističkog saveza i Saveza komunističkog saveza u području mjesne zajednice.

F.K.

SRBAČKA PRIVREDA U JANUARU OVE GODINE

PROIZVODNJA ISPOD PLANA

SRBAC, 5. februara — Industrijski kolektivi u srbačkoj opštini tokom januara ove godine ostvarili su planirani fizički obim proizvodnje sa 90,6 odsto. U odnosu na isti mjesec prošle godine to je, ipak, više za 38 procenata. Na podbačaj plana proizvodnje u januaru uticale su uglavnom nepovoljne vremenske prilike. Zbog niskih temperatura i neredovnog autobusnog saobraćaja dolazilo je do čestih zakašnjenja radnika na posao a zbog kvara na gradskom vodovodu u nekim kolektivima mašine su stajale dva dana. Izgubljeno vrijeme u januaru biće nadoknađeno radom u neradne subote.

Z.S.

BANJALUKA

Počinje

sindikalna škola

BANJALUKA, 3. februara — Sutra u Banjaluci počinje rad 29. odjeljenja škole za aktiviste Saveza sindikata koju organizuje Opštinsko vijeće Saveza sindikata u saradnji sa Centrom za marksističko obrazovanje i političke studije „Veselin Masleša“.

Do prvog marta 34 polaznika škole, aktivisti iz osnovnih organizacija Saveza sindikata privrednih i vanprivrednih radnih kolektiva obrađivaće 30 tema iz osnova marksizma, društveno-ekonomskih odnosa, političkog sistema, međunarodnih odnosa i spoljne politike Jugoslavije kao i aktuelnih pitanja mjesta, uloge i zadataka vodećih subjektivnih snaga društva u razvoju socijalističkog, samoupravnog društva.

Valja napomenuti da škola Saveza sindikata predstavlja najpotpuniji oblik marksističkog obrazovanja i idejno-političkog osposobljavanja sindikalnih aktivista.

Za 12 godina saradnje Opštinskog vijeća Saveza sindikata i Centra „Veselin Masleša“ Banjaluka školu samoupravljača je uspješno završilo 969 polaznika.

Z.P.

UOČI SUĐENJA RATNOM ZLOČINCU ARTUKOVIĆU

PRIZIVANJE STEPINCA ZA „SVJEDOKA“

● Kao i uvijek uoči suđenja Artukoviću, ustaška emigracija u SAD i ovog puta pokušava da brani tog „najistaknutijeg nacističkog ratnog zločinca na teritoriji SAD“ ● Pismo sudu bivšeg ličnog sekretara Stepinca

VAŠINGTON, 5. februara — Kad je prije nešto više od tri decenije ovdje u SAD „objelodanjeno“ da je Andrija Artuković, nastanjen u mjestu Oranž Kaunti, blizu Los Anđelesa, zloglasni ratni nacistički zločinac, jedan od njegovih susjeda, kad je to čuo od američkog reportera, ovako je reagovao:

„Pa, to nije moguće. On je tako miran susjed. Zovu ga kažete, „krvolok sa Balkana“? O, ne. To nije moguće.“

Sada, kada je već odavno objelodanjeno da je u Americi nastiženo bar deset hiljada nacističkih ratnih zločinaca, među kojima je Artuković po svom zločinačkom rangu bio „najistaknutiji“, i kada je pojedini od njih već otkazano američko gostoprimstvo, ljudi se ovdje više ne „iščuđavaju“ zbog te dvostruke životne istorije svojih „mirnih susjeda“.

Tu „začudenost“ jedino još izigrava ovdašnja ekstremna ustaška emigracija, koja je ovih dana, opet krenula u kampanju „odbrane“ Artukovića, ne šteteći pri tom ni same američke vlasti. Ta ekstremna emigracija u SAD tvrdi da hapšenje Artukovića predstavlja „povredu najosnovnijih temelja Ustava SAD“, da se istražni biro za nacističke ratne

zločince pri američkom ministarstvu pravde, „kriminalno ponaša“, da je on „podstakao“ Jugoslaviju da „otkrije“ nove dokaze. Glasilo iste emigracijske kraju čak pita i da li će ljudi iz tog biroa „ako tužba bude odbačena, odgovarati za to što su naveli vladu SAD da otjera u smrt jednog nevinog čovjeka, a u korist sitne komunističke diktature“. U jednom glasilu tih snaga, „Hrvatskom glasu“, koji izlazi u Kanadi, navodi se svjedočenje jednog čovjeka koji je dobro poznao Artukovića i koji su zločince kažu da je „nedužan kao Isus Hrist“!

„Svjedočenja“ ima i drugih uoči suđenja Artukoviću. Pismima sudu, javili su se kardinal iz Los Anđelesa Timoti Mening, koji govori o „već dokazanoj nevinosti“ Artukovića, dok jedan drugi katolički sveštenik sa drugog kraja Amerike — Stjepan Lacković, iz Lakavane, kraj Njujorka, piše:

„Kao bivši lični sekretar kardinala Alojza Stepinca, nadbiskupa zagrebačkog, ja sam bio očevičar onih užasnih godina i događaja. Na osnovu ličnih kontakata uvjerio sam se kako je dr Andrija Artuković, kao ministar unutrašnjih poslova hrvatske vlade, pokušavao najbolje što je

mogao, da udovolji zahtjevima nadbiskupa Stepinca koji je tražio da se zaštite i spase sve nevine žrtve rata. Nadbiskup mu je za to bio veoma zahvalan i imao je za njega najveće poštovanje kao za čovjeka velikih religioznih i moralnih vrijednosti i integriteta.“

Pošto obavještava sud da je Stepinac kasnije bio osuđivan kao „neprijatelj naroda“ i navodi da ga slobodan svijet tobože „pamti kao svetog mučenika i šampiona u borbi za ljudska prava i slobodu“. Lacković traži od suda da „učini što je moguće“ da je Artuković, taj „dobri čovjek“ i „Hrišćanski džentlmen“ što prije pusti na slobodu, i vrati njegovu porodicu i hrvatskoj i američkoj slobodi“.

„Argumentacija“ je poznata, a „muzika“ davnašnja. Nekad, u euforiji „hladnog rata“, kada su dojučerašnji neprijatelji ovdje ulazili na široka vrata, takvi tonovi su i mogli da imaju određenog odjeka. Švakako, u međuvremenu u Americi nije došlo ni do „ideološkog zaokreta“, niti je hladni rat zaboravljen, ali bi se reklo da se na nacističke ratne zločince sada, ipak, nešto drugačije gleda. U posljednjih nekoliko godina Biro za istraživanje ratnih nacističkih zločinca, podigao je mnoge od njih iz njihovih američkih skrovišta, a njih šestoricu već i protjerao iz SAD. Sada bi na Artukoviću, „najistaknutijem“ među njima, mogao da bude red.

Borislav Lalić

NAJVEĆA ŠPIJUNSKA AFERA U NORVEŠKOJ

Prodavao državne tajne

OSLO, 5. februara (Tanjug) — U Oslu će krajem mjeseca početi sudski epilog najveće poslijeratne špijunske aфере u Norveškoj. Protiv bivšeg šefa odjeljenja u Ministarstvu inostranih poslova Arne Treholda, koji je uhapšen početkom prošle godine, podignuta je optužnica koja ga tereti za djela zbog kojih bi mogao da bude osuđen i na 20 godina zatvora.

Arne Trehold je optužen za oda-

vanje povjerljivih informacija Sovjetskom Savezu i Iraku. Prema optužnici, on je te informacije Sovjetskom Savezu prenosio u periodu od 1983. do 1984. godine, a Iraku od 1981. do 1983. godine.

Harme Trehold, izgleda, nije odavao državne tajne iz ideoloških razloga. Njegovi motivi su bili mnogo praktičniji — optužnica ga tereti da je povjerljive informacije razmjenjivao za novac.

U SOVJETSKOJ REPUBLICI AZERBEJDŽANU

ČILA I U 151. GODINI

MOSKVA, 5. februara (Tanjug) — U selu Almalik, u Sovjetskoj Republici Azerbejdžanu Gulandam Aljharova proslavila je ovih dana 151. rođendan. List „Komunist Tadžikistana“ tvrdi da ova starica i danas svojim savjetima pomaže radnicima kolhoza.

Na rođendanskom čaju kod uvažene Gulandam bila je njena srednja kći (105 godina) i nekoliko prijatelja od kojih je najmlađi imao 105, a najstariji 121 godinu.

U obilježnjem kolhozu, tvrdi tadžikistanski dnevnik, živi oko stotinu muškaraca i žena koji imaju više od sto godina.

FENOMENI

OPORAVAK NAKON KLINIČKE SMRTI

MILVOKI, 5. februara (AP) — Dvogodišnji dječak, koji se bukvalno zamrzao u blizini svog doma u Milvokiju, u SAD, izašavši u pi-džami na temperaturu od minus 29 stepeni Celzijusa, bio je proglašen klinički mrtvim, ali se sada veoma brzo oporavlja.

Ljekari procjenjuju da je mali Majkl bio napolju između pola i 3,5 sata i navode da je njegova tjelesna

temperatura kada je prenesen u bolnicu iznosila 15 stepeni Celzijusa, što je presedan u istoriji medicine. Do sada nije zabilježen nijedan slučaj da je žrtva smrzavanja preživjela tako nisku tjelesnu temperaturu. Saznanja stečena proučavanjem Majklovog slučaja značajno će doprinijeti razumijevanju stanja hipotermije (veoma niske tjelesne temperature) — smatraju ljekari. Pošto je dijete doneseno zamrzuto, upotrijebljen je aparat srce—pluća da mu zagnje krv. Njegovi udovi su bili kao blokovi leda, a lepod kože su se mogli napipati kristali zaleđene krvi. Majkl se, ipak, veoma brzo oporavlja i ljekari predviđaju da ima 90 odsto izgleda da potpuno povratiti vitalne funkcije.

IZ BEOGRADSKOG OKRUŽNOG SUDA

Osuđen Milan Mladenović

● Zbog neprijateljskog djelovanja on je dobio kaznu zatvora od godinu i po dana

BEOGRAD, 5. februara (Tanjug) — U beogradskom Okružnom sudu juče je zbog neprijateljskog djelovanja na kaznu zatvora od godinu i po dana osuđen Milan Mladenović, književnik iz Beograda. Ovu presudu izreklo je vijeće sudije Dušana Radoševića poslije pretresa na kome su završna riječi održali zamjenik javnog tužioca Milan Bajić, branilac Venjamin Pejović i optuženi Milan Mladenović.

U obrazloženju presude se kaže da je Milan Mladenović bio povezan sa pripadnicima srpske političke emigracije u Parizu Vladom Vladislavljevićem i Boškom Vračarevićem, a preko njih sa emigrantskom grupom „Nove demokratske alternative“ koja neprijateljski djeluje protiv SFRJ. Mladenović se s njima povezoao u namjeri da i sam neprijateljski djeluje, što je i činio. Radio je i objavljivao članke u emigrantskom listu „Savremenik“ čiji je glavni urednik Vračarević. Takođe je saradivao na Vladislavljevićevoj knjizi „Od monarhije ka republici“ neprijateljske sadržine.

U obrazloženju presude naglašava se da Milan Mladenović nije osuđen zbog svog književnog stvaralaštva i naučno-istraživačkog rada, što je zagarovao Mladenović u svojoj odbrani, već zbog političkog krivičnog djela. Sud je odlučio da Milan Mladenović ostane u pritvoru do pravosnažnosti presude.

INDIJA

Obrt u špijunskoj aferi

● Indijac Kumar Narajan priznao je da je više od 25 godina od službenika indijske vlade kupovao tajne dokumente i skupo ih prodavao strancima

NJU DELHI, 5. februara (Tanjug) — Jučerašnje neočekivano priznanje Indijca Kumara Narajana, uhapšenog prije 18 dana zbog špijunaže, da je više od 25 godina od službenika indijske vlade kupovao tajne vladine dokumente i prodavao ih dvojici francuskih, jednom poljskom i jednom diplomati DR Njemačke, izazvalo je veliko iznenađenje i načinilo neočekivani obrt u dosad najvećoj špijunskoj aferi u Indiji.

Dvočasovno Kumarovo priznanje poslužilo kao pravovrijemni dokument na suđenju uhapšenima za špijunažu. Međutim, Narajan je danas naveo i neka nova imena ljudi uključeni u špijunsku aferu.

Prema sopstvenom priznanju Narajan je svoju špijunsku djelatnost počeo prije 25 godina, pribavljanjem

tajnih poslovnih papira koje je prodavao nadležnima u bombajskoj firmi za koju je radio. Kasnije, pridobivši na razne načine visoke službenike u ministarstvima i u sekretarijatu premijera, počeo je da dobija i tajne dokumente o odbrani, vojnoj proizvodnji, državnom planiranju, spoljnoj trgovini i o indijskim odnosima s drugim zemljama.

Narajan je objasnio da je počeo da se bavi špijunažom poslije posjeta raznim ambasadama u Delhiju u kojima je pokušavao da obezbijedi poslove za svoju firmu. On je, takođe, izjavio da su se tokom godina promijenile brojne strane veze, ali da špijunski lanac nikad nije prekinut. I pored iscrpnog priznanja u kome je izjavio da je jeftino kupovao, a skupo prodavao dokumente, Narajan je odbio tvrdnju da je ključni čovjek u špijunskoj mreži.

Narajan je izjavio da su mu svi „njegovi ljudi iz ključnih ministarstava“ donosili dokumente kući gdje ih je on foto—kopirao, a zatim predavao svojim stranim vezama.

SNJEŽNE PADAVINE U
TURSKOJ

DVIJE ŽRTVE

NEVREMENA

ANKARA, 5. februara (AP) — Najmanje dvije osobe su poginule, a hiljade vozača ostalo je na putevima zbog velikih snježnih padavina koje su zahvatile veći dio Turske.

Turske novinske agencije javljaju da je stotinu sela u istočnom dijelu zemlje odsječeno zbog snježnih nanosa na putevima. U izvještajima se navodi da je snijeg dostigao visinu od gotovo dva metra u seoskim područjima, dok je u gradovima napadao 45 centimetara snijega, u istočnom dijelu Turske.

Snijeg se danas zabijelio i u više krajeva zapadne Turske, gdje je uobičajena blaga zima.

U ŠPANSKOM GRADU
LA LINEA

Zapaljeni automobili

LA LINEA, 5. februara (Rojter) — Nepoznata lica noćas su zapalila četiri automobila u španskom gradu La Linea, na samoj granici sa Gibraltarem. Pričinjena je samo materijalna šteta, a povrijeđenih nije bilo. Dva britanska, i po jedan španski i gibraltarski automobil zapaljeni su noćas neposredno prije svečanog otvaranja kopnenog prelaza iz Španije u Gibraltar.

NEDALEKO
OD KATOVICA
U POLJSKOJ

Nesreća u rudniku uglja

VARŠAVA, 4. februara — Poljska novinska agencija PAP javlja da je jedan rudar poginuo, a više njih povrijeđeno prilikom ulegnuća terena u rudniku uglja Lipkovi, u mjestu Jastrzėbie nedaleko od Katovica, u južnom dijelu Poljske. Sedam rudara, s lakšim povredama upućeni su u obližnju bolnicu. Spasilačke ekipe pokušavaju da dopru do još jednog rudara koji se nalazi u obrušenoj jami.

NAKON TROVANJA MESOM U RIJECI

Nesmotrenost — glavni krivac

RIJEKA 5. februara (Tanjug) — Svinjsko meso zaraženo trihinelozom kojim je otrovan 31 Rječanin, od kojih je 23 podvrgnuto bolničkoj njezi potiče sa mini—farme u Jelušćima pored Rijeke, vlasništvo uzgajivača Milana Milakovića.

Nesmotrenost i nepoštivanje propisa o obaveznoj veterinarsko—sanitarnoj kontroli prilikom klanja svinja uzroci su ove zaraze koja u Rijeci ne

pamte ni najstariji veterinari i koja je sada predmetom istrage.

Prema ocjeni, izrečenoj na današnjoj sjednici Izvršnog vijeća Skupštine opštine Rijeka, ne postoji opasnost od širenja te bolesti jer se ona ne može preneti kontaktom. Pacijenti koji su zadržani na liječenju u riječkoj bolnici oporavljaju se, ali je upozoreno na moguće posljedice koje se kod trihineloze javljaju od šestog tjedna liječenja.

ODLUČIVANJE U KULTURI: PRESTONO I PROVINCIJALNO

Vlast umjesto razvlašćenja

Posljednja izborna skupština Udruženja književnika BiH — podružnica u Banjaluci naznačila je nekoliko problema sa kojima se iz dana u dan suočavaju članovi ove organizacije. Čini se da je trenutno najvažniji i najaktuelniji problem odlučivanja.

Sarajevska podružnica je u protekloj godini, praktično djelovala kao Udruženje i u ime Udruženja. Iako to nigdje izričito izvanično nije kazano ni napisano, na jugoslavenskom prostoru su se stavovi ove podružnice, uzimajući i prihvatili kao stavovi i mišljenja bosanskohercegovačke književničke organizacije. Na skupštini podružnice u Banjaluci, književnici ovdje su se posipali pepelom po glavi rečenicom: „sami smo krivi“. I, ta rečenica je ostala bez obrazloženja. Prihvatiti takvu konstataciju, čini se, suviše jednostranim. Ima, doduše, dosta argumenata da se ona kao takva i prihvati. Recimo da je podružnica u Banjaluci mogla, a i bila je obavezna (to joj je pravo i dužnost) da i kao organizacija, a i članovi pojedinačno, učestvuju u polemikama koje se stiču kulturne politike Jugoslavije, ali mora se zapitati da li je ona u tom poslu mogla biti i posredno osujećena. A vidjećemo i zašto.

Na papiru, u sporazumima, provedena je demetropolizacija i decentralizacija kulture. Time je na prvo mjesto stavljeno dogovaranje o odlučivanju umjesto pukog odlučivanja. Ono što je dobro zamišljeno, veoma brzo je u praksi pokazalo niz manjkavosti. Umjesto da u raspravama o zajedničkim problemima učestvuju što više članova književničke organizacije, u ovom primjeru, je obrnuto.

Umjesto da se razvlaste centri moći, njima je praktično data moć odlučivanja. Podružnica u Banjaluci je praktično odsječena od književničke organizacije, zapravo ona joj pripada samo time što ima delegate u Skupštini udruženja i jednog predstavnika u predsjedništvu; takođe učestvuje i u radu komisija... Ali, tako je na papiru. U praksi se drugo događa. Često banjalučki književnici i ne prisustvuju pa tako i ne učestvuju u radu Udruženja književnika BiH. Krivice ima kako u radu jednih, i drugih.

Materijali za sjednice često kasne, sastanci su više formalne nego suštinske prirode. Udruženje je postalo institucija, ućahurilo se, i u praksi prepušteno odlučivanju sarajevskoj podružnici. Vjerovatno su razlozi sljedeći: sarajevska podružnica je najbrojnija, Sarajevo je kulturni centar Republike, u Sarajevu žive najeminentniji i najpoznatiji književnici...

No, tako neće moći i ne bi smjelo biti, jer sarajevska podružnica nije Udruženje. Ona je bez obzira na brojnost i kvalitativnu strukturu članstva jednaka po pravima i obavezama ostalim podružnicama. Po onome, kako se sada stvari odvijaju, i banjalučkoj i mostarskoj podružnici... ostaje da u kulturnom životu Jugoslavije učestvuju i djeluju kao zasebne cjeline a ni to neće biti, jer književnička organizacija Bosne i Hercegovine je jedinstvena i nedjeljiva, republička.

I, umjesto zaključka, preostaje da se kaže, da delegatski princip, proklamovan i ovdje, u književničkoj organizaciji, je stigao izgleda da se učahuri u instituciju koja je i kao takva, odlučivanje prepuštena drugima.

N. GUZIJAN

NOVE KNJIGE

PEKING, 5. februara (Tanjug) — U Pekingu je izašla iz štampe nova knjiga o Josipu Brozu Titu na kineskom jeziku „Titovo autobiografsko kazivanje“ čiji su autori Pero Damjanović i još četiri jugoslavenski istoričari.

Na kineski jezik knjigu su preveli Jang Dadzou, njegovasupruga Li Dajcin i Džao Neping. Preporučujući je kineskim čitaocima, oni Josipa Broza Tita predstavljaju kao „velikog marksistu, istaknutog borca među-

narodnog komunističkog pokreta i najuglednijeg rukovodioca jugoslavenske partije i zemlje“. „Tito, kažu oni, nije stigao da napiše memoare, ali je zasobom ostavio dragocjen materijal za istoriografiju. Kineski čitalac će saznati iz ove knjige kako je, od siro-

mašnog seoskog momka i radnika, Tito izrastao u toliko poznatog revolucionara i kako se Komunistička partija Jugoslavije razvila odolijevajući mnogim teškim iskušenjima i kako je, poslije izuzetnih teškoća, jugoslavenska revolucija na kraju pobijedila“.

Izdavač „Titovog autobiografskog kazivanja“ je izdavačka kuća agencije Hsinhua. Knjiga je otšampana u 28.500 primjeraka. U kineskoj verziji ona ima 484 strana sa 354.000 kineskih znakova.

AMATERIZAM

ZA KAMPANJE NEMA PARA

● Program rada Kulturno-prosvjetne zajednice u Sanskom Mostu nije usvojen: programe i izvještaje nisu dostavila kulturno-umjetnička društva koja i pored toga čekaju nova sredstva

SANSKI MOST, 5. februara — Nisu delegati sanskog SIZ-a kulture, fizičke kulture i informisanja, digli dva prsta za ovogodišnji program rada opštinske Kulturno-prosvjetne zajednice na svojoj januarskoj sjednici. Razlog formalan, ali opravdan: svoje programe rada za ovu godinu i lanjske izvještaje, osim dva najaktivnija kulturno-umjetnička društva, „Grmeč“, u Sanskom Mostu i „Korčanica“ iz Luči Palanke, nisu dostavila četiri preostala, koja djeluju manje više kampanjski, od prigode do prigode. Njihovim delegatima je zamjereno što se takva situacija ponavlja iz godine u godinu — ionako nevelika sredstva ne koriste se, izgleda, namjenski. Možda je i inflacija „kumovala“ takvom stanju u kulturno-umjetničkom amaterizmu sanske opštine, obzirom na to da je danas sve skupo, pa i kultura.

Prema podacima u izvještaju sanske Kulturno-prosvjetne zajednice, pojedina društva nisu se nikako pojavljivala na scenama, već duže vrijeme. Šteta je, svakako, što se s afirmacijom izvorne folklorne grupe iz sela Sasina, na primjer, stalo već na početku; što prije dvije decenije veoma aktivni amateri KUD-ova „Petar Skondrić“ iz Zdene i „Bratstva“ iz Starog Majdana nisu dobili dostojne zamjenike u današnjoj, mlađoj generaciji. Dramsko i muzičko stvaralaštvo se tako sve više zapostavljalo — sanski KUD-ova gotovo da i nema na festivalima amaterizma u našoj Republici.

Časne izuzetke, donekle, čine, članovi RKUD-a „Grmeč“ i „Korčanica“. Amateri „Grmeča“ su lani imali sedamnaest nastupa, od kojih su tri vidjeli zaposleni u radnim organizacijama „Sakeram“, Rudnik „Kamen-

grad“ i Konfekcija „Sana“. Za pohvalu je, svakako, potez članova „Korčanice“ da su, uz deset nastupa, u isto toliko seila Podgrmeča, uspjeli, u vrijeme besparice, skupiti novac, zarađen koncertima, i nabaviti komplet originalnih narodnih nošnji za splet šumadijskih kola i veći broj izvornih narodnih nošnji.

— Moramo ove godine amatere „probuditi“, tvrdi novoizabrani sekretar Kulturno-prosvjetne zajednice Sanski Most, Rada DOŠENOVIĆ. „Najpreči nam je zadatak animirati postojeća društva, zapala u nerad i formirati, po mogućnosti nova, ali, svakako, svim tim društvima dati više novaca za njihov rad. O tome je postignut i načelan dogovor na sjednici SIZ-a. Sve je dakle, na amaterima, ali im treba i pomoći. Zadatak je upravo ove zajednice, kako smo zapisali u ovogodišnjem programu, da se kulturno-umjetnički amaterizam vrati na stare „grane“. Kadrova ima, treba više rada“.

S. GROZDANIĆ

BIBLIOTEKE

DO KNJIGE — SPORO

BOSANSKA GRADIŠKA, 5. februara — Pored nastojanja da se razvije čitalačka kultura prošla godina nije donijela naročita ostvarenja u ovoj oblasti u bosanskogradiškoj komunici.

Kao i do sada, novca nema dovoljno: SIZ za kulturu izdvojio je za prošlu godinu milion i 720 hiljada dinara za rad biblioteke u Bosanskoj Gradišci i njenih odjeljenja u Orahovi, Novoj Topoli i Gornjim Podgrmečima. Od ovoga je 300 hiljada dinara bilo namijenjeno za otvaranje bibliotekarskog punkta u Dubravama i za nabavku novih knjiga.

Ovi poslovi planirani za prošlu godinu uglavnom se tek sada sprovode. Uskoro će se otvoriti biblioteka u Dubravama. Ova mjesna zajednica obezbijedila je prostor, a Dom kulture Bosanska Gradiška namještaj, radnika i knjige.

Za potrebe bosanskogradiške biblioteke i njenih odjeljenja nabavljeno je u protekloj godini svega 100 knjiga, a za otvaranje punkta u Dubravama 300. Međutim, na opremanju novog odjeljenja uštedjelo se nešto sredstava koja će se sada utrošiti za kupovinu knjiga. Da nije toga i poklon-biblioteke akademika Vase Čubrilovića, koji je biblioteci poklonio novih 490 knjiga, broj naslova bio bi ispod zadovoljavajućeg nivoa.

D. P.

EVROPSKA GODINA MUZIKE

SREDSTVA JUGOSLOVENSKIM PROJEKTIMA

KONCERTI

BANJALUKA, 5. februara — Članovi Kulturno-umjetničkog društva „Sloga“ iz Ivanjske svečano su obilježili dvestoti nastup. U prisustvu velikog broja gostiju i zvanica iz banjalučkih kolektiva koji prate i potpomažu rad ovog KUD-a izveli su krajem januara u sali motela „Internacional“ prigodan program, iz kulturne baštine naših naroda i narodnosti. Oko 250 članova okupljenih

u brojnim sekcijama Društva postigli su zapažene uspjehe: nagradu „Skender Kulenović“ i prošle godine osvojeno prvo mjesto na festivalu izvornog stvaralaštva koji je održan u Bosanskom Petrovom Selu pod nazivom „Podozrenski susreti“. Oni su i organizatori Smotre izvornog stvaralaštva Bosanske krajine, koja se od 1979. godine održava tradicionalno u

Ivanjskoj, svake godine u povodu Dana mladosti.

Pored nastupa širom naše zemlje i u inostranstvu KUD „Sloga“ je predstavljao SR BiH na balkanskom susretu amatera održanom u Ohridu 1983. godine, a sa prikazom svadbenih običaja nastupali su za našu i američku televiziju.

J. H.

U DANSKOJ

Izložba slovenačke grafike

KOPENHAGEN, 5. februara (Tanjug) — U danskom gradu Herningu, u centru Jilanda, otvorena je reprezentativna izložba slovenačke partizanske grafike. Slovenački umjetnici, među kojima Božidar Jakac, Franc Mihelič, Nande i Drago Vidmar, Vito Globočnik i drugi, na preko stotinu djela predstavili su posjetiocima humani oblik narodnooslobodilačkog rata.

Otvarajući izložbu, jugoslavenski ambasador u Danskoj Branko Jovanović rekao je da tim kul-

turnim događajem dvije prijateljske zemlje istovremeno obilježavaju 40-godišnjicu pobjede nad fašizmom, kao poruku novim generacijama da se tako mračna vremena nikada više ne ponove. Gradonačelnik Herninga, Hansen, izrazio je zadovoljstvo što je njegov grad domaćin izložbe sa motivima iz slavne epopeje jugoslavenskih naroda koji su dali veliki doprinos borbi protiv fašizma.

BILJEŽIMO

„ŽIVOT“ O RISOJEVIĆU

BANJALUKA, 5. februara — U najnovijem dvobroju sarajevskog časopisa za književnost i kulturu „Život“, novembra-decembra 1984. godine, u rubrici „Portreti bosanskohercegovačkih pisaca“ književni kritičar iz Banjaluke Mladen Sukalo piše o književnom opusu Ranka Risojevića.

Između ostalog, Sukalo kaže: „Ranko Risojević neprestano insistira na suprotnostima, na protuslovljima, na krajnostima koje uvijek sačinjavaju jedno. Te dvojnosti, taj kontrapunkt suprotnih elemenata ne predstavlja kategoriju pomoću koje bi se mogla da izrekne formula poetike u njegovom djelu, već prije je to stilski postupak kojim se one običavaju i uvijek u novim kontekstima postavljaju, odnosno variraju, iste slike, isti motivi, iste kategorije, silni simboli: san i java, saznanje i neznanje, snaga i slabost, govor i ćutanje, plamen i pepeo, nastajanje i nestajanje, početak i kraj, budućnost i prošlost, smrt i rođenje, odlazak i povratak, bol i radost, voda i nebo, realno i fantastično...“

U intervjuu u okviru tematskog bloka časopisa Risojević je rekao: „...A pisac nema drugi zadatak nego da istraži sebe u vremenu čiji je dio, da uoči konstante i mijene tog vremena. Kritika radi za sebe, i na nju ne bih mnogo trošio riječi, neka sama utvrdi šta je uradila a šta opet propustila.“

„Život“ još donosi i izbor iz Risojevićeve poezije kao i kratku bio-bibliografiju.

N. G.

BEOGRAD, 5. februara (Tanjug) — Evropska ekonomska zajednica pomoći će sa pet hiljada francuskih franaka, manifestaciju „Evropska godina muzike“. Tim novcem će se finansirati tridesetak multilateralnih projekata.

Od desetine jugoslavenskih manifestacija u sklopu „godine muzike“ Evropska zajednica finansiraće program pod nazivom „Jakob Glaus i njegovo vrijeme“, čiji je nosilac Muzikološki institut slovenačke akademije nauka i umjetnosti. Predviđena je i pomoć u ostvarivanju programa „Muzika i mas-mediji (nosilac Univerzitet umetnosti u Beogradu), Skladitejske sinteze 80-tih“ koji priprema Muzički bifenale u Zagrebu kao i „Muzičko stvaralaštvo manjina, narodnosti i marginalnih grupa“, na kome radi Zavod za istraživanje folkloru u Zagrebu.

200 NASTUPA „SLOGE“

VIJEĆE SAVEZA SINDIKATA BIH O PRIPREMAMA ZA KONGRES

SARAJEVO, 5. februara — Sedmi kongres Saveza sindikata BiH održaće se do kraja marta iduće godine. Takvu je odluku prihvatilo Vijeće Saveza sindikata BiH na današnjoj sjednici na kojoj je, pod predsjedništvom Ane Jovanović, naglašeno da će se pretkongresna aktivnost koja je ovom sjednicom i zvanično počela u Republici, odvijati u pojačanim naporima radničke klase i svih subjektivnih snaga i društva sa SK na čelu u borbi za ostvarivanje Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije i brže i odlučnije prevladavanje teškoća, slabosti i otpora na koje se u toj borbi nailazi.

— Bitna sadržina pretkongresne aktivnosti — naglasio je u uvodnom izlaganju član Predsjedništva vijeća SS BiH Božidar Žan — treba da bude dalje jačanje svijesti radničke

klase da su postojeće ekonomske i druge teškoće, uz uvažavanje objektivnih razloga, prije svega posljedica nedosljednosti i zastoja u razvoju socijalističkog samoupravljanja. Zbog toga je, upozorio je, potrebna još odlučnija borba za dalje jačanje socijalističkog samoupravljanja i protiv tendencija i otvorenih nasrtaja da se samoupravljanje proglasi osnovnim uzročnikom svih naših teškoća.

TEMELJITO SAGLEDATI REZULTATE I SLABOSTI

U pretkongresnim aktivnostima sindikalne organizacije i članstvo očito imaju dva važna orijentira — sagledavanje sopstvenih slabosti u sveukupnom ostvarivanju planova proizvodnje i na osnovu pozitivnih iskustava građenje perspektive za

Bitna sadržina pretkongresne aktivnosti treba da bude dalje jačanje svijesti radničke klase da su postojeće ekonomske i druge teškoće, uz uvažavanje objektivnih razloga, prije svega posljedica nedosljednosti i zastoja u razvoju socijalističkog samoupravljanja

bolje sutra. U osnovama za pripremu Sedmog kongresa što su ih danas prihvatili delegati Vijeća Saveza sindikata BiH, naime, posebno se naglašava potreba da se pored pozitivnih rezultata uporedno sagledaju i temeljito analiziraju i sve slabosti ispoljene u sadašnjem provođenju programa ekonomske stabilizacije. One se, rečeno je, ispoljavaju u brojnim problemima na tržištu u oblasti cijena, u povećanju inflacije i u padu životnog standarda. Potrebno je, dakle, temeljito sagledati i pozitivno, i ono što nije dobro kako bi se gradio put za dalji razvoj samoupravljanja i jačanje zajednice zbraćimljenih naroda i narodnosti koju je čvrsto trasirao drug Tito.

U svim pretkongresnim pripremama, naglašeno je danas, moraju

se sveobuhvatno i kritički razmotriti najznačajnija pitanja s kojima se radnička klasa i društvo u cjelini suočavaju. Tako se samo može doći i do konkretnih zadataka i obaveza sindikalne organizacije u vremenu poslije kongresa. Očekuje se veći doprinos svakog pojedinca, organa i organizacije u Republici u ostvarivanju Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije.

IZBORI DIO PRETKONGRESNE AKTIVNOSTI

Danas je prihvaćena i odluka o održavanju izbora u Savezu sindikata u Republici. Izbori u organizacijama i organima Saveza sindikata obavice se od septembra do decembra ove godine. To je ujedno

i sastavni dio pretkongresnih priprema. Organizovanju i provođenju izbora pridaje se veliki značaj, jer kao što je poznato, u skladu sa kadrovskom politikom treba izabrati one koji su se radom i ponašanjem dokazali za delegacije u udruženom radu i delegate u skupštinama društveno-političkih i samoupravnih interesnih zajednica i u organe i organizacije Saveza sindikata. Tom prilikom, upozorava Vijeće Saveza sindikata BiH, mora se još snažnije ostvariti uključivanje radnih ljudi i sindikalnog članstva u sveukupan delegatski sistem kako bi u donošenju odluka i odlučivanju glavnu riječ imali upravo stvaraoci dohotka — neposredni proizvođači.

Na današnjoj sjednici utvrđen je i program obilježavanja 40-godišnjice Saveza sindikata Jugoslavije BiH i 80-godišnjice nastanka Glavnog radničkog saveza BiH. Razmotrena je i informacija o ostvarivanju programa Fonda za izučavanje istorije sindikalnog pokreta Bosne i Hercegovine „Mičo Sokolović“.

S. DŽOMBIC

DANAS SJEDNICA SAVEZNE KONFERENCIJE SSRNJ

Jedinstvena jugoslovenska strategija

Rasprijačaje se o ulozi nauke i tehnologije, tehnološkom osamostalivanju i ostvarivanju programa stabilizacije

BEOGRAD, 5. februara — O ulozi nauke i tehnologije u ukupnim naporima za brži društveno-ekonomski razvoj zemlje, tehnološko osamostalivanje i ostvarivanje programa stabilizacije u posljednje vrijeme sve se više govori. Iako smo se deklarativno odavno izjasnili „za“ nauku, a o potrebi njenog razvoja govori se u svim važnijim jugoslovenskim dokumentima, do sada nije izgrađena cjelovita, naučno zasnovana politika razvoja nauke i tehnologije, niti je bliže definisana strategija tog razvoja. Upravo zbog toga sutrašnja sjednica Savezne konferencije SSRNJ posvećena je ovoj važnoj temi i predstavlja korak ka većem otvaranju Socijalističkog saveza za sve one koji se tom problematikom bave — javlja Tanjug.

Slika postojećeg stanja u naučno-tehnološkoj oblasti, a o tome će sigurno biti riječi na sjednici, uglavnom je već svima dobro poznata. Višegodišnji ekstenzivan razvoj zemlje uz prekomjerno oslanjanje na inostrano i sporo osposobljavanje udruženog rada da bude nosilac sopstvenog ekonomskog i tehnološkog razvoja, izazvali su zaostajanje domaće nauke i tehnologije i nedovoljnu osjetljivost i u društvu i u privredi za potrebe tehnološkog napretka. Usitnjenost, neracionalnost, dupliranje istraživanja i nedovoljno korišćenje rezultata, u privredi samo su neke od posljedica takvog odnosa prema ovim oblastima.

Od Savezne konferencije se, prije svega, očekuje da utvrdi konkretne zadatke u ostvarivanju društvene i razvojne uloge nauke i tehnologije i mobilise sve snage u frontu na obezbjeđivanju uslova za afirmaciju stvaralačkog rada i njegovog doprinosa rješavanju društvenih ciljeva i prevladavanju privrednih teškoća. Budući da je za brzi naučno-tehnološki razvoj neophodno izgraditi jedinstvenu jugoslovensku strategiju ima i ideja, koje će, kako se očekuje, biti iznesene na sutrašnjoj konferenciji, da se osnuje jedno tijelo na jugoslovenskom nivou koje bi ubuduće pratilo i objedinjavalo ukupan rad u zemlji u ovim oblastima.

SAVEZNI DRUŠTVENI SAVJET O KADROVSKOJ POLITICI

Kriteriji — znanje i sposobnost

BEOGRAD, 5. februara — Članovi Saveznog društvenog savjeta za pitanja društvenog uređenja u raspravi o ostvarivanju kadrovske politike izbornog sistema ucielili su na današnjoj sjednici da, uprkos jasnim opredjeljenjima, radničko-klasni interes kadrovske politike nije postao njena osnovna odrednica. Ni kada je riječ o uticaju radnika na predlaganje i izbor kandidata za funkcije, ni kad je riječ o tome da udruženi rad bude osnovni izvor za izbor kadrova. Smatra se da nije dovoljno mijenjati samo normativna rješenja o kadrovskoj politici, već isopstveno ponašanje. Pri utvrđivanju kriterijuma za izbor kadrova na odgovorne dužnosti od udruženog rada do Federacije, ako je suditi prema uvodnom izlaganju Zvonka Špoljara, osnovni kriterijumi moraju biti znanje i sposobnost, a ocjena o uspješnosti njihovog rada mora biti mnogo više javna nego što je to bio slučaj do sada — izvještava Tanjug.

ODBOR PKJ ZA KREDITNO — MONETARNA PITANJA

Realniji aršini kreditne politike

Dobro je što odluka o ostvarivanju kreditno-monetarne politike insistira na većem finansijskom redu u privredi i predviđa da se uskrate krediti organizacijama koje neosnovano podižu cijene ili neopravdano gomilaju zalihe

BEOGRAD, 5. februara (Tanjug) — Prvi put kreditno-monetarna politika za ovu godinu utvrđena je na vrijeme pa i prijedlog odluke za njeno ostvarivanje stiže u pravi čas — ocijenili su danas delegati Koordinacionog odbora Privredne komore Jugoslavije za kreditno-monetarna pitanja i osiguranje. Predloženi dotok „svježeg“ novca (iz primarne emisije Narodne banke Jugoslavije) od 330 milijardi i 500 miliona dinara je realniji od lanjskog. Rast novčane mase i bankarskih plasmana — uspješnije će nego lani pratiti predviđeni rast društvenog proizvoda u ovoj godini od 3,5 procenta.

Dobro je što odluka o ostvarivanju ove politike insistira na većem finansijskom redu u privredi, pošto predviđa da se uskrate krediti organizacijama koje neosnovano podižu cijene ili neopravdano gomilaju zalihe. Ne treba, međutim, rečeno je, ugrađivati neprimjenjive kazne kao što je slučaj sa obavezom vraćanja svih kredita u roku od 10 dana, ako se organizacija ogriješi o pojedine zakonske odredbe. Ove i druge primjedbe Odbor će uputiti SIV-u kao donosiocu ove odluke.

Odbor je podržao inicijativu Ustavnog suda Jugoslavije da se ocijeni ustavnost dva člana (158. i 197.) Zakona o osnovama kreditnog i bankarskog sistema. Rečeno je da nije sporno da osnivači banke svim raspoloživim sredstvima odgovaraju za njene obaveze, ali je neprihvatljivo da se to određuje zakonom, što je danas slučaj. Međusobne odnose članice banke bi trebalo same da uređuju samoupravnim sporazumima, zaključili su delegati ovog odbora.

SINDIKAT O ZAŠTITI DRUŠTVENE SVOJINE

Ko štiti radnike?

U osamdeset odsto slučajeva ataka na društvenu imovinu ukazuju spoljni subjekti, a u preostalim slučajevima pojedinci i oštećene organizacije

BEOGRAD, 5. februara (Tanjug) — Organizacije Saveza sindikata rijetko staju u zaštitu radnika koji su ukazali na ugrožavanje društvene svojine. Oni ostaju prepušteni sami sebi do kraja postupka — rekao je Tomislav Danilović na današnjoj sjednici Komisije Predsjedništva Vijeća SSJ za predstavke, žalbe i molbe radnika, koja je bila posvećena onim predstavkama koje ukazuju na ugrožavanje društvene svojine.

Još ubjedljiviji dokaz pasivnosti osnovnih organizacija Saveza sindikata u situacijama kada pojedinci ukazuju na ugrožavanje društvene imovine iznio je sudija udruženog rada Dragiša Grubač. Od 44 hiljade

sporova koji su tokom prošle godine bili pred Sudom udruženog rada u Srbiji, ni u jednom slučaju sindikalne organizacije nisu stale iza radnika. Grubač nije primijetio i to da su Sindikat i samoupravna radnička kontrola bačeni na sporadni kolosijek i nerijetko ih rukovodeće strukture pozivaju samo kada su im potrebni zbog legalnosti u donošenju određenih odluka. Krajnje je vrijeme da Sindikat preispita svoju zaštitnu ulogu u ovoj oblasti, rekao je Grubač.

Pogrešno bi svakako bilo da se krivica traži samo u sindikatu. Nerijetko zataje sve strukture u kolektivima. To uostalom potvrđuje podatak koji je iznio Đuro Ličina da u

oko 80 odsto slučajeva ataka na društvenu imovinu ukazuju spoljni subjekti, a u 20 odsto slučajeva to su pojedinci i oštećene radne organizacije.

Osnovna primjedba Albina Kobentara bila je da se o ovoj temi previše u društvu teoretizira. U predstavkama još nije pokrenuto nijedno teoretsko pitanje o karakteru društvene svojine već se ukazuje na sasvim konkretne stvari. I ostali učesnici u raspravi bili su mišljenja da se o ovim pitanjima mora razgovarati mnogo konkretnije. Primjera da su organizacije Saveza sindikata pravovremeno reagovale ima mnogo, ali se o njima zaista malo zna. Govoreći o tome Sote Dimitrojevski je spomenuo i slučaj u kolektivu „Dimko Mitrev“ u Titovom Velesu. Sindikat je dugo ukazivao na samovoljni direktora i kada više nije imao kud pribjegao je, za naše prilike neubicajenoj mjeri — isključio je direktora iz sindikalne organizacije. To ga je pri nudilo da ode iz kolektiva.

NASTAVLJEN NAUČNI SKUP U NEUMU

Istoričari o naciji i revoluciji

NEUM, 5. februara — „Nedjelja marksističkih rasprava“, naučni skup jugoslovenskih istoričara, koji se u organizaciji Centra za društvena istraživanja CK SKJ održava u Neumu, danas je nastavio rad seminarom o pitanjima nacije i revolucije u jugoslovenskim zemljama u 19. i 20. vijeku. Predavači o ovoj temi bili su dr Branko Petranović, dr Janko Pleterski, dr Dušan Bilandžić i dr Miroslav Đorđević.

RASPRAVA U SK SSRNJ

Ne može se rascjepkano planirati

BEOGRAD, 5. februara — Zakonitostima razvoja savremenih proizvodnih snaga ne možemo suprotstaviti njihovu rascjepkanost i zbog toga se upravljanje razvojem društva ne može svesti na osnovne organizacije udruženog rada. One treba u cjelini da odlučuju o dohotku, i to pravo im niko ne može negirati, ali se planiranje razvoja mora pomjeriti u radne i složene organizacije udruženog rada jer samo one mogu organizovati i zajednički finansirati nove tehnološke projekte.

iz kojih dalje proizlaze nove proizvodne snage. To je danas izjavio potpredsjednik SIV-a Borisav Šrebrić u raspravi o nacrtu zakona o osnovama sistema društvenog planiranja u Sekciji SK SSRNJ za društveno-ekonomski kretanja i razvojnu politiku. Rasprava je pokazala da će put do donošenja ovog zakona biti, po svemu sudeći, veoma težak jer, iako se svi slažu da treba efikasnije planirati, još nema jedinstvenih stavova o tome kako to činiti.

OBILJEŽEN JUBILEJ RTV PRIŠTINA

NEZAMJENJIVI SUBJEKTI INFORMISANJA

PRIŠTINA, 5. februara — Kolektiv Radio-televizije Priština obilježio je danas značajan jubilej: 40 godina od osnivanja Radija i 10 godina rada Televizije. Na svečanoj sjednici Skupštine samoupravljača, kojoj su prisustvo-

vali najviši rukovodioci Pokrajine Kosovo, zatim član Predsjedništva SFRJ Sinan Hasani, predstavnici mnogih organizacija i institucija, kao i predstavnici informativnih glasila iz zemlje, sumirani su rezultati rada ova dva medija i odata priznanja zaslužnim organizacijama i pojedincima — javlja Tanjug.

U ime organa i društveno-političkih organizacija Pokrajine, jubilej je slavljenicima čestitao sekretar Predsjedništva RK SK Kosova Bajram Seljani. On je istakao da je doprinos radnih ljudi Radio i Televizije Priština u svim fazama našeg društveno-ekonomskog razvoja bio nezamjenjiv, naročito u podsticanju i podržavanju masovnih akcija svih organizovanih socijalističkih snaga, sa SK na čelu.

ČESTITKE POVODOM NACIONALNOG PRAZNIKA NOVOG ZELANDA — Povodom nacionalnog praznika Novog Zelanda, predsjednik Predsjedništva SFRJ Veselin Đuranović je u ime Predsjedništva SFRJ uputio generalnom guverneru ove zemlje Dejvidu Bitiju telegram sa srdačnim čestitkama i najboljim željama za prosperitet prijateljskog naroda Novog Zelanda. Predsjednik Skupštine SFRJ Dušan Alimpić uputio je čestitke s najboljim željama predsjedniku Predstavničkog doma Novog Zelanda J.R. Harisonu.

DELEGACIJA ALŽIRSKE OMLADINE U SARAJEVU — U okviru posjete delegacije Nacionalnog saveza omladine Alžira omladinskoj organizaciji Jugoslavije, u Sarajevu je alžirsku delegaciju primio predsjednik Republičke konferencije SSO Bosne i Hercegovine Rašid Kobiljar. Između dvije omladinske organizacije postoji veoma bliska saradnja. Samo u prošloj godini trideset mladih Alžiraca učestvovalo je u omladinskim radnim akcijama u Bosni i Hercegovini.

INICIJATIVA DELEGATA IZ CELJA — Delegati Skupštine SIZ-a zdravstva u Celju predložili su da se, umjesto podizanja spomenika Francu Leskošku Luki, imenom tog istaknutog revolucionara nazove mjezna bolnica. Osnovno obrazloženje ove inicijative glasi: Ovakvo obilježavanje vrednije je znamenje od bilo kakvog spomenika.

ČETIRI DEцениJE POSLIJE JALTE

Na štetu trećih

U naše vrijeme svjedoci smo da obilježavanje važnih godišnjica ima različite ciljeve. Služe, što je rjeđe, kao misaona retrospektiva za povezivanje prošlosti i sadašnjosti, za osmišljavanje tokova političke, ekonomske i kulturne istorije. Vrlo često iza svega toga stoje apetiti birokratskog aparata, čijim se uticajem stvaralački impulsi stavljaju u službu jedne proslave, što za posljedicu ima njenu političku obojenost i umanjenje autentičnosti događaja i istorijskih činjenica.

Prmjer toga je Krimski konferencija na Jalti, održana od 4. do 12. februara 1945. godine. Ovih dana, kada se navršava 40 godina, događaju se posvećuje značajna pažnja, po spolnim manifestacijama, u oba bloka podjednako, što je razumljivo. Po odlukama, koje su tada donesene, posrijedi su jednaki razlozi, dok su interesi sasvim drugačiji.

MOSKVA

I zvanično o Jalti

MOSKVA, 5. februara /Tanjug/ — Četrdesetogodišnjica održavanja Jaltke konferencije bila je sinoć ovdje povod sovjetskom Ministarstvu inostranih poslova da ponovi zvaničan stav o značaju odluka „velike trojice“. Predstavnik za štampu sovjetskog Ministarstva inostranih poslova V. Lomjeko ocijenio je njihove odluke kao dokaz — „da države sa različitim društvenim sistemima mogu ujediniti napore u borbi protiv opšte opasnosti“. U nastavku izlaganja on je dao zvanično tumačenje, ističući da su na Jalti „usvojena principijelno važna rješenja o pitanjima poslijeratne organizacije svijeta i njegove bezbjednosti i o granicama među evropskim državama“.

Mnoge od tih krimskih i kasnije potsdamskih odluka, SSSR smatra da su „nepromjenljive, jer imaju istorijski značaj i jer su očuvale svoju političku aktuelnost“.

Dok su se u Evropi još vodile završne operacije protiv fašizma, vođe antihitlerovske koalicije: Ruzvelt (predsjednik SAD), Staljin (predsjednik Vlade SSSR) i Čerčil (premijer Velike Britanije) na Krimu, u Jalti, razmatrali su najvažnija vojna i politička pitanja vezana za okončanje drugog svjetskog rata. Postignut je sporazum o koordinaciji vojnih operacija, kako bi se što prije okončao rat u Evropi i da se poslije bezuslovne kapitulacije Njemačka podijeli na okupacione zone SAD, SSSR, Velika Britanije i Francuske, odnosno, utvrđena su načela na osnovu kojih će se odrediti reparacije koje Njemačka treba da plati.

Poseban dio Konferencije bio je posvećen podjeli sfera uticaja između tri sile, na bazi takozvanog principa „fifti — fifti“. Prema „Deklaraciji o oslobođenoj Evropi“, SAD i Velika Britanija trebaju da dobiju pretežan uticaj u zapadnoj, dok bi SSSR takav uticaj imao u istočnoj i srednjoj Evropi. Iako se radilo o nezvaničnom dogovoru tri saveznička lidera, koji se zasnivao na prevaziđenom i duboko neopravdanom shvatanju o dominantnoj ulozi velikih u svijetu, u toku kasnijeg razvoja međunarodnih odnosa, posebno u prvim poslijeratnim godinama, u periodu hladnog rata, a kasnije, izbio je niz sporova i sukoba između tri sile u vezi s nepoštivanjem ovog sporazuma. Kao isključivo politički dokument, bez ikakve pravne važnosti (suprotan načelima Povelje OUN — načelo intervencije i suverena jednakost država), brojne zemlje, među kojima i Jugoslavija, odlučno su ga odbile, ne pridajući bilo kakav značaj ovim „odlukama“ Jaltke konferencije, smatrajući da je suverenitet i integritet države nedjeljiv. Polazeći od načela samoopredjeljenja naroda, isključivo je pravo države da sama odlučuje o svojoj sudbini.

Uvažavajući pozitivni uticaj Jaltke konferencije na srednjanje međunarodnih odnosa poslije drugog svjetskog rata, ipak, nesaglasnost i nesporazumi velikih sila, ispoljeni o pojedinim pitanjima dali

su pečat osnovnim tendencijama daljeg razvoja tih odnosa, što se, na određen način, i danas jasno manifestuje.

Posmatrano sa istorijske distance, kontro-verze u vezi s Krimskom konferencijom, više su nego očite. Za Zapad Jalta predstavlja jaku političku osnovu za učvršćivanje sopstvenog uticaja u Evropi, gdje je prisustvo Istoka i njegove politike suvišno i „teško je breme za međunarodne odnose“. Poznati konzervativac i strateg nacionalne bezbjednosti u Karterovoj administraciji Zbignjev Bžežinski, povodom toga, otvoreno se zalaže za eliminisanje bilo kakvog uticaja druge sile (misleći na SSSR), izuzev SAD, u Evropi. Čak ide tako daleko da predlaže i konkretne mjere, kao bi se taj uticaj u najvećoj mjeri blokirao.

S druge strane, sovjetska ocjena da su odluke Krimski Konferencije „istorijska osnova, koja je omogućila četiri decenije bez rata na Starom kontinentu“, daje sasvim drugačiji pristup ovom događaju: Napisu i štampi koji su se ovih dana pojavili na istaknutim mjestima, ističu da je dogovor „velike trojice bio u funkciji radanja principa mirne koegzistencije, odnosno, detanta u Evropi“. Jalta je „pokazala mogućnost efikasne političke saradnje država sa različitim političkim sistemima“. S tim u vezi, kategorična je i tvrdnja da „bez Jalte i Potsdama ne bi bilo ni Helsinkija“?

Sve ovo, kada se sagleda, upućuje na zaključak, da je duh Jalte, uveliko prisutan u međunarodnim odnosima. Tačnije, istorija se, što nije tako rijetko, stavlja u službu tekuće politike. Jer, sve što je tada na Konferenciji dogovoreno o trećim, koji nisu prisustvovali dogovoru, uglavnom je bilo na njihovu štetu. Što je još gore, takva greška se vuče i danas.

Za Jugoslaviju političke igre sa i oko Jalte znače i podsjećanje na duboke nepravde, koje su joj tada, a i kasnije, nanesene. A što se tiče stanja stvari, odgovor na to najbolje daju rezultati naše revolucije i brigada NOVJ na samostalnom savezničkom frontu protiv Njemačke, koji su, faktički, bili i ostali odlučujući činilac u izboru unutrašnjeg uređenja i međunarodnog položaja Jugoslavije. Jer, to je, što ne treba zaboraviti, koštalo naš narod ogromnih žrtava (1,7 miliona), kao malo koju zemlju u svijetu, a u Evropi posebno.

Muharem IMAMOVIĆ

ZAVRŠENA POSJETA V. ĐURANOVIĆA RUMUNIJI

BLISKOST I MEĐUSOBNA UPUĆENOST

● Razmjena mišljenja o situaciji u svijetu i vođeni razgovori o unapređenju ekonomske i druge saradnje između dvije susjedne zemlje

BUKUREŠT, 5. februara (Tanjug) — U blizini Bukurešta danas prije podne su nastavljeni jugoslovensko-rumunski razgovori na vrhu. Predsjednik Predsjedništva SFRJ Veselin Đuranović i predsjednik Rumunije Nikolae Čaušesku sa saradnicima razmijenili mišljenja o situaciji u svijetu, posebno o naporima za razoružanje, povratku detanta i balkanskoj saradnji.

Prije podne su se sastali i predsjednici jugoslovensko-rumunske komisije za ekonomsku i naučno-tehničku saradnju, savezni sekretar za spolnu trgovinu Milenko Bojanić i rumunski ministar za spolnu trgovinu Vasile Pungan. Oni su detaljnije razmotrili buduću ekonomsku saradnju dviju zemalja.

Generalni sekretar RKP i predsjednik SR Rumunije Nikolae Čaušesku priredio je sinoć u čast predsjednika Predsjedništva SFRJ Veselina Đuranovića svečanu večeru. U zdravici šef rumunske partije i države izrazio zadovoljstvo zbog posjete predsjednika Predsjedništva SFRJ Veselina Đuranovića Rumuniji i konstatovao da ona predstavlja novi izraz dobrih odnosa koji se trajno razvijaju među državama, partijama i narodima Jugoslavije i Rumunije, na osnovama dogovora i sporazuma postignutih posljednjih godina.

Uvjeren sam — naglasio je domaćin — da će i ova posjeta dati nove podsticaje daljem jačanju prijateljstva i jugoslovensko-rumunske solidarnosti.

Odgovarajući na zdravicu domaćina, predsjednik Predsjedništva SFRJ Veselin Đuranović je zahvalio na srdačnom gostoprimstvu i naglasio da je i ovaj susret poput onih ranijih godina, kao redovan vid jugoslovensko-rumunske saradnje potvrdio bliskost i međusobnu upućenost naših dviju zemalja.

Po uvjerenju Đuranovića u toj okolnosti nema ničeg neobičnog, jer nas, kako je rekao, položaj susjeda i mnoga stremljenja koja dijelimo upućuju na česte razmjene mišljenja kako bismo što realnije sagledali sve aspekte i perspektive međusobne saradnje i probleme koji opterećuju međunarodne odnose, zadirući u interese svih, pa i naših dviju zemalja. Vaša prošlogodišnja posjeta Jugoslaviji, obratio se Đuranović svom domaćinu, još više je doprinijela daljem zbližavanju naših zemalja.

Predsjednik Đuranović je naglasio da Jugoslavija, oslanjajući se na rezultate dugog i uspješno pređenog puta, želi da u duhu dobrosusjedstva i sve sadržajnijom saradnjom doprinese izgradnji boljih prilika na Balkanu i u Evropi.

Veselin Đuranović je rekao da bi želio da i na svečanoj večeri ukaže na „značaj koji pridajemo položaju i svestranom razvoju dijelova naših naroda koji žive i razvijaju se u našim zemljama — sprske i hrvatske manjine u Rumuniji i rumunske narodnosti u Jugoslaviji“. Uvjeren sam — rekao je Đuranović — da je njihova uloga nezamjenjiva kao činioca saradnje i dobrosusjedstva koje se trajno ugrađuje u temelje naših odnosa i međusobnog razumijevanja“.

Đuranović se u zdravici založio za globalno sporazumijevanje i globalni detant. Jugoslavija podržava proces međubalkanskog pregovaranja o saradnji, bezbjednosti i nenuklearnoj zoni uz učešće svih zemalja na ovom osjetljivom prostoru — naglasio je on.

BORAVAK JUGOSLOVENSKE DELEGACIJE U IRANU

OBIMNIJA PRIVREDNA SARADNJA

TEHERAN, 5. februara (Tanjug) — Prva runda jugoslovensko-iranskih razgovora o privrednoj saradnji u Teheranu pokazala je da bi ta saradnja u 1985. godini mogla biti znatno obimnija.

U protekla četiri dana jugoslovenska delegacija, koju predvodi član SIV-a Nedeljko Mandić, razgovarala je s domaćinima o budućoj razmjeni, koja bi trebalo da iznosi oko 600 miliona dolara. Dosad su članovi jugoslovenske delegacije razgovarali sa osam iranskih ministara, a do kraja jednodnevnih posjeta se očekuju i drugi susreti, nakon kojih slijedi potpisivanje protokola o ekonomskoj saradnji dviju zemalja.

U toku svih tih susreta, izražena je obostarana želja da se unaprijede ekonomski odnosi između dviju zemalja. Unapređenje saradnje već je dogovoreno u oblasti poljoprivrede, energetike, telekomunikacija, saobraćaja i teške industrije.

Vrijednost robne razmjene između Jugoslavije i Irana iznosila je u 1984. godini oko 450 miliona dolara, što je za oko 25 miliona više nego u godini prije revolucije u Iranu.

NAKON POSJETE DE KUELJARA JUGOISTOČNOJ AZIJI

RJEŠENJA NI NA VIDIKU

UJEDINJENE NACIJE, 5. februara — Posjeta generalnog sekretara Ujedinjenih nacija Peresa de Kueljara Tajlandu i Vijetnamu nije približila rješenja za Kampučiju. U skladu sa diskretnim karakterom Kueljarove misije i ta ocjena u sjedištu svjetske organizacije izriče se poluglasno, ali dovoljno jasno i razgovjetno — javlja Tanjug.

Do zaključka o neuspjehu misije diplomati i posmatrači u Ujedinjenim nacijama dolaze prije svega na osnovu nespremnosti Vijetnama da povuče svoje vojne snage iz Kampučije. Bez obzira na sve, misija nije bila bez smisla ne samo zbog toga što se razgovaralo o mogućem rješenju, već i zbog toga što su — posredstvom De Kueljara — razmjenjene poruke između vijetnamske i američke vlade.

PARIZ

DANAS POČINJE NAJVIŠI SKUP FRANCUSKIH KOMUNISTA

OD DOPISNIKA TANJUGA

KONGRES BEZ PRESEDANA

● Sudeći prema višemjesečnim pripremama 25. kongres trebalo bi da bude od istorijskog značaja ● Predložena rezolucija „izbombardovana“ novim prijedlozima, a tri federalne konferencije su odbacile taj prijedlog

anija KP Francuske“ prema socijalističkim zemljama, i posebno prema zemljama „realnog socijalizma“. Oko tih značajnih pitanja diobe idu od baze do samog Centralnog komiteta, pa i do Politbira CK KPF.

Jedan od najistaknutijih pripadnika grupe „obnovitelja“ i nominalno i dan—danas part — parol Centralnog komiteta Pjer Žiken — koji je jedini član Politbira CK koji na oktobarskom plenumu nije glasao za prijedlog kongresne rezolucije — smatra da francuska Komunistička partija, ako želi da prevaziđe sadašnju krizu, i stekne, odnosno povratni povjerenje Francuza, mora jasnije i glasnije da „afirmiše svoj identitet“ i da „transformiše svoju praktičnu politiku“. Zalažući se za „partiju koja govori istinu“, Žiken zaključuje da je neophodno da „francuski narod i omladina prepoznaju u nama nosioce novog društva“, koje će se zasnivati na — punoj zaposlenosti, jednakosti, slobodi i solidarnosti“.

U svom govoru na federalnoj konferenciji u Ot — Vijeni, koja, kao što je poznato, nije prihvatila projekt rezolucije, član CK KPF i bivši komunistički ministar u zajedničkoj vladi socijalista i komunista Marsel Rigu koji, je, inače, bio jedan od šestorice apstinencata sa oktobarskog plenuma — izjavio je da je „glavna briga“ njegove federacije, u kojoj se KPF osjeća „kao ri-

ba u vodi“ jer je riječ o području u kojem ima 283 partijske ćelije sa oko pet hiljada članova — da „konsoliduje jedinstvo partije. Pri tom, komunisti Ot — Vijene ustaju protiv lažnog jedinstva, koje se temelji na „apstrakcijama, monolitizmu, bezuslovnosti i slijepom povjerenju“.

Komunisti iz federacije Nord, iznoseći svoje viđenje „demokratskog života u partiji“, poručili su da članstvo ne želi da ima partiju u kojoj se odluke donose samo u bazi ili samo u Centralnom komitetu“.

ODREĐENI ODNOS

Jasnije i određenije opredjeljivanje KPF, prema socijalističkim zemljama, posebno u odnosu na zemlje takozvanog realnog socijalizma, zahtjev je koji će sasvim sigurno morati da naiđe na određeni odjek i u debati na samom kongresu. Rukovodstvu KPF je nedvosmisleno stavljeno do znanja da o toj temi nije sve rečeno u predloženoj tekstu rezolucije. I pored toga što se u tekstu rezolucije kaže da je „socijalizam određen vrlo različitim istorijom, tradicijom i političkom pojedinih zemalja, neophodno je, kaže Pjer Žiken, da se u odnosu na socijalističke zemlje tako opredjelimo“ da francuskom narodu možemo slobodno pogledati u oči“. Naglašavajući

PARIZ, 5. februara — Dvadeset peti kongres Komunističke partije Francuske, koji se sutra svečano otvara u pariskom predgrađu Sen — deni, održava se pod izuzetnim okolnostima, do sada nezabilježnim u bogatoj revolucionarnoj istoriji te ugledne komunističke partije Zapadne Evrope. Mnogi analitičari skloni su, polazeći od onoga šta se zbilo u njegovim burnim pripremama, da ga označe kao kongres kojim će biti „okrenuta nova stranica“ u istoriji KPF.

Prvi put u posljednjih pedeset godina desilo se da su tri federalne konferencije francuskih komunista — koje su u skladu sa Statutom KPF, posljednji „filteri“ pred kongresno okupljanje — glatko odbacile od Centralnog komiteta predloženi tekst kongresne rezolucije. Projekt glavnog kongresnog dokumenta, u kojem su određeni osnovni strateški pravci djelovanja francuskih komunista na putu ka „novom okupljanju“ svih progresivnih snaga Francuske“ izbombardovan je stotinama amandmana“.

GDJE SU RAZLIKE?

Pored različitih ocjena u odnosu na promašaje koje je rukovodstvo učinilo u prošlosti, a i u ne tako davnoj neuspjeloj simbiozi sa socijalističkom partijom — učešćem u zajedničkoj vladi lijeve većine — na pretkongresnim skupovima posebno su došla do izražaja razmimoilaženja dijela članstva i partijskog vrha oko funkcionisanja partije, odnosno primjene principa demokratskog centralizma i odnosa „baze i vrha“. Slično je bilo i oko „jasnog i određenog“ „opredjeljiv-

dalje da Francuskoj ne odgovara „statistički i autoritaran model“ kakav ima — „većina“ socijalističkih zemalja, Žiken ističe da se ne može očekivati da ćemo se izboriti „za alternativu koja će biti prihvaćena“ ukoliko ne „manifestujemo našu potpunu intelektualnu i praktičnu nezavisnost.“ Marsel Rigu dodaje, sa svoje strane, da francuska KP mora da bude „određenija i stabilnija“ u odnosu na ocjene prema socijalističkim zemljama, odnosno mora reći „u čemu se njimaslaže a gdje se ne slaže“.

Imajući u vidu sve bogatstvo ideja iznijetih u pretkongresnoj debati, a posebno sve razlike u gledanjima, malo je vjerovatno, kažu upućeni, da se taj polemički duh neće prenijeti i u kongresnu salu u Sen — Venu. U prisustvu oko dvije hiljade delegata, koji predstavljaju oko 600 hiljada članova partije, odgovori se moraju potražiti.

Koliko će se sva ta nagadanja ostvariti ostaje da se vidi na samom kongresu. Ono što bi, prema mnogim očekivanjima, moglo da bude zaista veliko iznenađenje 25. kongresa to su izvjesne „modifikacije“ u Direkciji KPF. Niko ne sumnja da će Žorž Marše, i pored svih kritika na rad rukovodstva, biti ponovno izabran za generalnog sekretara.

U redovima partije ne isključuje se, međutim, mogućnost da dođe od izvjesnih „inovacija“, kao što je, recimo, uvođenje mjesta pomoćnika generalnog sekretara. Ako do toga bude došlo, nagada se da bi Andre Lažonjani mogao da bude glavni kandidat za Marševog prvog pomoćnika.

Dušan RADOVANOVIĆ

BORIK III

SAMODOPRINOS ZA RASVJETU

Građani podružnice SSRN broj četiri s područja Mjesne zajednice Borik III odlučili su na referendumu, koji je održan u nedjelju, da izgra-

rade javnu rasvjetu u Ulici Frane Supila uz pomoć samodoprinosa. Do maja ove godine biće sakupljeno 800.000 dinara, a toliko će još za ovu svrhu sredstava dati i SIZ za prostorno uređenje i komunalnu djelatnost.

Građani ove ulice do sada su putem samodoprinosa riješili snabdijevanje pitkom vodom, te asfaltirali cestu. Ostalo je još pedesetak metara makadamskog puta koji spaja preko Banjalučkog polja ulice Frane Supila i Partizanskih avijatičara. Ako ovaj dio ostane neasfaltiran, postoji mogućnost da prilikom rekonstrukcije Ulice partizanskih avijatičara bude pregrađen i stavljen van funkcije. U tom slučaju stanovnici Ulice Frane Supila bili bi praktično odvojeni od Mjesne zajednice Borik III, jer bi izlaz u grad imali samo posredstvom nove petlje na Malti.

D. RELJIĆ

PROSLAVA 20-GODIŠNJICE MJESNE ZAJEDNICE MEJDAN I

Dvije udarničke decenije

●Od osnivanja Mjesne zajednice 1965. godine do danas su građani vlastitim sredstvima i radom izgradili veliki dio vodovodne i kanalizacione mreže ●Otvorena je zdravstvena stanica, poštanska filijala, regulisan tok potoka Đurđevac i izgrađen Društveni dom „Mejdan“ ●Najznačajnija priznanja: Aprilska nagrada i Povelja Banjaluke

Povodom obilježavanja dvadesetogodišnjice postojanja i rada Mjesne zajednice Mejdan I održana je u Društvenom domu „Mejdan“ svečana akademija kojoj su prisustvovali predstavnici društveno-političkih organizacija, te radni ljudi i građani ove i drugih mjesnih zajednica.

U referatu, koji je podnio predsjednik Savjeta mjesne zajednice Blaško Kurtović, izneseni su najznačajniji događaji od osnivanja 1965. godine i istaknuti uspjesi pojedina i organizacija ovog dijela grada. Izgrađen je dio vodovodne mreže u dužini od preko 12 kilometara, asfaltiran

je veliki broj ulica, obezbijedena električna energija i rasvjeta za neke dijelove ovog područja, vođene su akcije za postavljanje kanalizacione mreže u ulicama, gdje je već došao vodovod. Otvorena je zdravstvena stanica, apoteka dva dječija vrtića, filijala PTT-a, više prodavnica robe široke potrošnje, te „Čajavčev“ i „Iskrin“ servis. Sredstvima građana i mjesne zajednice izgrađeno je i pet terena za mali fudbal, a značajna je podrška i pomoć koja se pruža Fudbalskom klubu „Naprijed“. Jedna od najznačajnijih akcija bila je regulacija potoka Đurđevac, koji je do tada stalno plavio

veliki dio ovog područja. Regulacioni dio iznosi 120 metara, od čega je 800 metara pokriveno. Najveći dio ovih poslova obavljen je sredstvima i radom građana. Za svaku je pohvalu izdavanje samodoprinosa stanovnika ove mjesne zajednice za izgradnju Društvenog doma „Mejdan“, jer su već bili opterećeni samodoprinosom na nivou grada.

Za aktivnost i postignute rezultate Mjesna zajednica Mejdan I dobila je niz priznanja, od kojih su najznačajniji Aprilska nagrada 1972. i Povelja Banjaluke 1975. godine.

Poslije referata, pojedincima i organizacijama su dodijeljena pismena priznanja, a zatim je izveden program u kojem su učestvovali Kulturno-umjetničko društvo „Taras Ševčenko“ i Hor žena „Mejdan“.

I. PERIJA

U DRUŠTVENOM
DOMU „MEJDAN“

Izložba Nedžiba Haj- darevića

U sklopu proslave dvadesetogodišnjice Mjesne zajednice Mejdan I otvorena je u holu Društvenog doma „Mejdan“ izložba likovnih radova Nedžiba Hajdarevića, slikara — amatera i aktiviste ove mjesne zajednice. Izloženo je trideset eksponata rađenih u ulju, na

kojima dominiraju pejzaži, posebno vodenice, što ih Hajdarević na sanjarski način otkriva od zaborava.

Ova izložba je rezultat dvadesetpetogodišnjeg rada.

I.P.

Snimio: M. PAVIČIĆ

BORKOVIĆI

NOVI OBJEKT ZA MJESNU ZAJEDNICU

Mjesna zajednica Borkovići dobila je nove prostorije za rad. To je montažni objekt, sa 98 kvadratnih metara korisnog prostora, u kojem je donedavno bila smještena ambulanta. Aktivisti ove mjesne zajednice do sada nisu imali nikakav prostor za rad, pa su sastanci održavani po privatnim kućama.

Građani su OOUR-u Osnovna zdravstvena zaštita, od kojeg su bez naknade dobili montažnu baraku, obezbijedili lokaciju za novu ambulantu.

D.R.

IZ STUDENTSKOG
CENTRA „VELJKO VLAHOVIĆ“

PRILOG SESTRAMA ČULJAK

Sindikalna organizacija Studentskog centra „Veljko Vlahović“ donijela je odluku da se sestrama Šimi i Draženki Čuljak, koje su u hercegovačkom bespuću provele sedam teških dana a sada su na liječenju u Beogradu uplati prilog od 10.000 dinara. Radnici Centra i ovog puta pokazuju solidarnost dokazujući da su uvijek spremni da pomognu drugima u nevolji.

M.H.

GRADANI I ADMINISTRACIJA

Složene formalnosti

● Pored brzine i ažurnosti opštinskih organa uprave, građanima je dovoljan i jedan neriješen zahtjev da izreknu opasku na nerad ● Zahtjevi vremena traže jednostavnija uvjerenja, potvrde, sa manje čekanja i formalnog „dodite sutra“

Od upisa u matičnu knjigu rođenih pa do kraja života čovjeku je „suđeno“ da ima posla sa administracijom. Uvjerenja, potvrde, dokumenti, ponekad znaju da uzmu dosta vremena, da brzo zastare pa onda treba krenuti iznova, a sve to nervira. Posebno kada službe koje to rade boluju od sporosti u radu. Opaske građana su uglavnom opravdane, ali mora se priznati da ponekad žele rješenje koje zahtijeva strpljiv rad. Ne treba zaboraviti da su često službe zatrpane predmetima građana i da mali broj ljudi oslonjen na lijepo pisanje i mehaničke pisace mašine teško može udovoljiti zahtjevima modernog vremena u kome je vrijeme novac.

Zahtjeva sve više

Za proteklu godinu dana opštinski organi uprave preuzeli su 114600 upravnih predmeta u kojima je postupak pokrenut po zahtjevu stranke. Riješeno je 113.431 predmet, a u postupku se nalazi još više od hiljadu što procentualno izraženo iznosi jedan odsto. Valja napomenuti da je u odnosu na 1983. godinu broj upravnih predmeta koje su zahtijevali građani povećan za blizu sedam hiljada.

Za građane čiji predmeti nisu riješeni i ovakvi rezultati su zanemarljivi i navode na zaključak o slabom radu. Ipak, poređenje s republičkim mjerilima gdje se i 10 do 14 odsto neriješenih zahtjeva uzima kao dobar rezultat ukazuje na dobar rad ove službe u Banjaluci.

Radi utvrđivanja brzine i efikasnosti upravna inspekcija je vršila kontrolu 120 predmeta koji se odnose na zahtjeve za izdavanje urbanističke saglasnosti, 40 zahtjeva za izdavanje građevinskih dozvola i 80 stambenih predmeta.

Do kakvih su saznanja došli, najbolje pokazuju podaci. U roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva riješeno je 116 urbanističkih saglasnosti. Do 30 dana rješavana su tri predmeta i jedan poslije 45 dana. Slično je i sa zahtjevima za izdavanje građevinskih dozvola. U roku

od 15 dana riješene su 24, 11 je rješavano od 15 do 30 dana, četiri od jednoga do dva mjeseca, a jedan predmet je rješavan pola godine nakon njegovog podnošenja.

Mora se priznati da uzorak upravne inspekcije nije običan. Odnosi se na samo jedan organ uprave a zaključke o radu najbolje je da čitaoci sami izvedu.

Nepoznate adrese

Slično je i u Upravi za imovinsko-pravne poslove gdje je pregledano svih 79 neriješenih predmeta od kojih se 32 odnose na ranije godine. Za 43 predmeta je prošao zakonski rok za rješavanje. To je svakako posljedica potrebe da se prikupi veliki broj činjenica na dosta nepristupačnim područjima kao što su Stričići, Vitusi, Šimići, od mnogih vlasnika zemlje ne zna se adresa, mnogi su na privremenom radu u inostranstvu ili na području drugih opština. Sve ovo otežava rad, a smanjuje i efikasnost rada.

Po službenoj dužnosti u toku 1984. godine opštinski organi uprave rješavali su više od sedam hiljada predmeta, a ostalo je neriješeno 248 odsto, što je mnogo bolje nego u 1983. godini kada je ostalo više od šest odsto predmeta.

Opštinski organi uprave izdali su više od 77 hiljada uvjerenja, te preko 66 hiljada poreskih uvjerenja, izvoda iz matičnih i knjiga državljanstva, radnih knjižica, vozačkih dozvola, prebivališta i boravišta... Ako se ovome doda i preko 10 hiljada ponuda prodaje zemljišta i objekata, uvjerenja da se objekti ne smatraju bespravno izgrađenim, slika postaje jasnija. Bez navedenih uvjerenja se očito ne može. Postupak njihovog izdavanja godinama se bitno nije mijenjao, a zahtjeva jesve više. I dobri rezultati često se umanjuju nerješavanjem manjeg predmeta. Ipak, čekanja u redu uz uobičajeno dodite za nekoliko dana kod ljudi stvara opravdano nezadovoljstvo, a ubijeđeni su da ukoliko se bez nekih formalnosti ne može onda bar mogu biti jednostavnije.

Z. PEJIČIĆ

PIJAČNI BAROMETAR

POVRĆE: luk od 30 do 50, bijeli luk od 100 do 200, mrkva od 80 do 100, krompir 50, kelj 60, prasa 80, budimka 50, cvetkica 50, špinat 100, zelena salata 100, struk bamija 100, slatki kupus od 40 do 60, peršun od 120 do 150, grah od 150 do 200 dinara kilograma

VOĆE: jabuke od 30 do 80, grožđe od 80 do 100, limun od 250 do 292, kruške 100, suve šljive 194, orasi neljušten 300, jezgra oraha 1200 dinara kilograma

JAJA: od 14,50 do 18 dinara komad

MED: od 350 do 450 dinara kilogram

MLIJEČNI PROIZVODI: sir od 250 do 350, kajmak od 400 do 700 dinara kilogram

CVIJEĆE: karanfili od 40 do 50 dinara struk, mimoze 100 dinara buket

S. B.

CRVENE STAZE ĐORĐA ANDREJEVIĆA KUNA

(4)

Piše: Ljubomir TEŠIĆ

MUČENJE U GLAVNJAČI

U poznatoj beogradskoj robiljašnici, prolazeći kroz zatvorski hodnik, Moša Pijade je vidio Kunove „izložene“ slike, nakon čega će uslijediti poznanstvo, prijateljstvo i zajednički revolucionarni rad

Po povratku u zemlju, kao svoje svedočanstvo, kao svoj dalji prilog borbi španskog naroda, Kun izdaje 1939. godine svoju novu mapu drvoreza pod naslovom **Za slobodu**.

Naslovi listova u ovoj mapi, sakupljeni u cjelinu, izgledaju kao neki kratki telegrafski izvještaji koji poziva na uzbunu:

„Falangisti uz pomoć njemačkih i italijanskih fašista tlače slobodoljubivi španski narod. Strijelaju, ruše, ubijaju nejaku djecu, nemoćne majke i žene, ne prezaju ni od najgnusnijih zverstava. Španski narod se okuplja da se bori, da brani slobodu, juritajući na fašistička utvrđenja, boreći se na barikadama...“

Nižu se listovi grafika: pobijeni, silovani, obješeni, izbezumljeni, pobunjeni, u jarošti zahuktani, naviru simboli revolucije.

Kao đavoli na freskama

U ovoj mapi je za Kuna falangista crn, grafički crn i gadan u licu - upravo onako kao đavo na freskama.

Kun je ovu mapu u kruškovom drvetu izrezivao u gnjevu, inspirisan, protiv rata i nasilja: iz ruševina viri djetinja cipela bez djeteta, na vješalima se kezi obješeni, na ramenu je ruka koja hrabri španski narod i podstiče na otpor...

Kun se ovako sjećao tog vremena:

- Kada sam se vratio u Jugoslaviju nije mi se ništa dogodilo. Imao sam alibi. Policija nije ni slutila da dolazim sa barikada. Crteže iz Španije nisam sam donio, nego su mi poslali posebnim tajnim kanalom. Tada sam se bacio na realizaciju ove svoje mape. Riješio sam da je prikoeno štampom u Beogradu. Bio sam napravio plan da uvijek po dva i tri otiska napravim u jednoj štampariji, zatim sljedeće u drugoj, da ne bude upadljivo. Neki otiscu bili manje opasni. Međutim, policija me bila uhapsila, a bila je uhapsila i štampara kod koga je našla te otiske. Bio je to Ujvari, vlasnik štamparije „Minerva“. On se rado primio da štampa mapu o Španiji, jer je volio da štampa umjetničke stvari. Ali, nažalost, Ujvari se na policijski slabo držao, mada ga nisu tukli. Ja sam se s Ujvarijem dogovorio da kažemo, u slučaju da policija nešto dozna, da smo štampali hiljadu komada, a ne dva koliko je stvarno bilo

štampano. On mi je obećao da neće ništa kazati. Tako sam uspio da iz štamparije izvučem te primjerke i rasturim.

Kuna su u policiji tukli i saslušavali zloglasni „specijalisti za komuniste“ Svetozar Vuković i Tiljak.

Kun se ovako sjeća tih trenutaka:
- Na saslušanju su me tukli i mučili. Tražili su da priznam da li sam bio u Španiji, a takođe i da priznam koliko sam količinu mape štampao i rasturio. Uvijek sam ponavljao priču koju sam unaprijed spremio s Ujvarijem. Ovo su bili oprobani beogradske dželati. Bili su mi zapušili nos i usta i naredili - kada više ne mogu da izdržim batine i kada se rješim da priznam - da mrdnem prstom. A onda su počeli da tuku. Pošto nisam mogao da dišem, ja sam počeo da mrdam rukom. Oni su me pustili. Pitali su: šta ima da kažem, a ja sam odgovorio da nemam ništa. Onda su me opet tukli. Ja nisam osjećao udarce na mjestu gdje su padali udarci, nego negdje u mozgu. Kada sam četvrti put mrdnuo rukom, prišao mi je Vuković i udario me nogom u lice tako da mi je isjekao i zgulio kožu.

Pečati i dokumenti

U ilegalnom revolucionarnom i partijskom radu za falsifikate se Kun, tako reč, specijalizovao. Svi ovi dokumenti su za rad Partije u ilegalnosti bili od presudnog značaja.

Pablo Pikaso: „Gernika“ (Inspirisano španskim građanskim ratom)

O tome Kun ovako kazuje:

- Još u periodu 1935. godine, po zadatku, počeo sam da se bavim izradom pečata i pravljenjem falsifikata. Jednog dana došao je iz Beča jedan drug. Trebalo je da se on kod mene skloni. Za ovog druga iz Beča tek sam kasnije, u Španiji, od Bože Maslerića, saznao ko je on. To je bio Flajšer, kurir Centralnog komiteta KPJ. Kod mene ga je toga dana doveo Brana Vučković, koji je bio zadužen da ga primi, ali, pošto to nije mogao da učini, iz policijske predostrožnosti, zamolio je mene da ga primim. I primio sam ga... Uveče, dok smo sjedili, Flajšer mi se žalio kako mu je neko napravio dokumente, ali da ti dokumenti nisu bili dobro falsifikovani. Tada sam mu rekao da meni da, da ja pokušam. Najprije sam napravio pečat koji je nedostajao na dokumentu. Upravo, od tog doba počeo sam da falsifikujem pečate. Sjećam se da je izrada toga pečata bila vrlo teška, jer se radilo o tome da se napravi samo ona četvrtina djela koja dolazi na fotografiju...

Kun je pečate i ostale dokumente naročito intezivno radio kada se vratio iz Španije. Dokumente je donosio i odnosio drug Svetozar Vukmanović Tempo koji je bio neka vrsta veze. Uz njega su u Kunov atelje, po raznim zadacima, dolazili i Veselin Masleša, Bora Prodanović, Sveta Popović, Stefan Mitrović i mnogi drugi. Naravno, dolazili neupadljivo i prikriveno.

U to vrijeme je izlazio i NIN. U njemu je, naročito sa karikaturama, često saradivao i Đorđe Andrejević Kun.

Rad u grafičkoj školi

Kun je jedno vrijeme radio u beogradskoj grafičkoj školi. Bio je nastavnik. Predavao je crtanje, a stanovao je u prostorijama Državne štamparije. U to vrijeme je živio u velikoj materijalnoj oskudici.

Kun se sjećao:

- Kada sam došao u tu školu, primio me upravnik. Među nastavnim osobljem bilo je nekoliko profesora i arhitekata. Oni su mi odmah skrenuli pažnju kako ću da se ophodim prema đacima. Rekli su mi da ima mnogo „mangupa“ koji gađaju kamenicama. Odmah sam pomislio: gdje li sam ja to upao?

Prije Kuna u toj školi je radio jedan slikar, ali su ga istjerali.

- Moj prvi čas je bio interesantan. Uveo me u razred upravitelj i predstavio đacima. Onda je izišao. Pogledao sam po razredu i vidio kako se đaci smiju i prave podrugljive grimase. Rekao sam im da mi ispričaju šta su ranije radili iz ovoga predmeta. Rekli su mi kako su crtali korpe, krastavce, voće, cvijeće i drugo. Pitao sam ih dali je to korisno. Rekli su: „Kakve ćemo koristi imati što ćemo naučiti da crtamo korpe i krastavce?“ Ja sam im onda rekao: Hajde da pokušamo da crtamo slova, da režemo ornamentu u linoleumu.

Ali, đaci se nisu zanimali ni za to.

- Kada sam vidio da se oni ne interesuju ni za slova, onda sam uzео knjige i počeo da im čitam. Čitao sam najprije pjesme Jovana Popovića. Tako sam uspio s njima da uspostavljam kontakt, naročito sa onima koji su bili napredniji. Jedan od njih me krišom upozorio da među njima, u razredu, ima „cinkaroša“ koji mogu da dostave upravniku šta radimo na času. To je povlačilo za sobom izbacivanje s posla.

Kojih se imena Kun sjeća iz te škole?

- Dva sam dobro zapamtio. Bili su to Đonović i Jovović. Oni su i poslije mog napuštanja škole nastavili da dolaze u moj stan.

Susret sa Mošom Pijadom

U vrijeme kada je Kun štampao svoje drvoreze o građanskom ratu u Španiji i kada je zbog toga bio uhapšen i tučen u Glavnjači, sa robije je, poslije dugog robijanja, u Beograd, stigao Moša Pijade.

Kun se toga ovako sjećao:

- Mošu su pustili iz Sremske Mitrovice. U Beograd su ga doherali pod stražom. Uveli su ga u Upravu grada, održali mu „vakelu“, a onda pustili na slobodu. Međutim, i dalje je ostao pod prisмотрom. On je prošao kroz zatvorski hodnik i vidio moje zaptjenjene stvari, slike, grafike i drugo. Kada sam ja pušten iz zatvora, odmah me zvao Bora Prodanović, novinar, i rekao da je Moša u Beogradu. Išao smo da ga posjetimo. Tako sam se ja prvi put upoznao sa Mošom, mada sam još od ranije, kao dječak, znao za njega i njegov rad. Uspomena na Mošu uvijek je živjela među grafičkim radnicima. Svi smo znali kada mu je suđeno i kako je osuđen.

Kun se prisno sprijateljilo. Našli su zajednički jezik u revolucionarnoj borbi i u - slikarstvu.

Kun se sjećao:

- Stanovao sam u jednom suturenu. Moša je često dolazio kod mene da slika. Sjećam se da sam ja, jednom, ležao na otomanu, a on je na mome štafelaju slikao neke ženske figure. Kada sam to vidio, smiješajući se, rekao sam: „E, moj Mošo, mi smo više od tebe očekivali, a ti nam serviráš buržoasku umjetnost. Mi se ovdje borimo za borbeni, proleterski realizam, a ti slikaš ženske figure“. Naravno, Moša je ovo shvatio kao šalu. Počeo je blago da me grdi...

U sljedećem broju:

HAPŠENJE U NOĆI

U sobi je bilo upaljeno samo svjetlo na noćnom stočiću. Gospodin Mejn je sjedio u fotelji i drijemao. S radija je dopirala prijatna noćna muzika, ali je on nije čuo. Glava mu je klonula na grudi i lagano se klatila.

- Tu si, stara beštijo! - trže ga odjednom krupan muški glas. - Probudi se!

Meja se trgao i sanjivo protrijao oči. Pred njim je stajao njegov mladi rođak, Verner. Starac se nasmješio, ali je sekundu kasnije približio i skoro kriknuo, ugledavši u mladićevim rukama revolver.

- Šta je bilo, stari moj? Iznenađen si?

- Zar želiš da me ubiješ, dijete moje?

- Bravo, pogodio si! - reče Verner, nasmijavši se ironično. Ipak, prije nego što ti podermim vječnost, moraš da mi učiniš jednu malu uslugu.

- Ne razumijem... šta želiš? - upita Mejn drhtavim glasom. Bio je niskog rasta i nježne građe, a sada, preplšen mladićevim prijetnjama, skoro se izgubio u glomaznoj fotelji.

- Ne brini, neće biti komplikovan! - odgovorio je. Prišao je starcu i lupnuo ga dva, tri puta revolverom po ramenu. - Napisaćeš novi testament. - Otišao je do radnog stola, otvorio fioku i upalio jaču lampu za rad. - Hajde, šta čekaš? Dodi ovamo i uzmi sve što ti treba.

Mejn je lagano ustao i, vukući noge, stigao do stola. Sjeo je.

- Pa zar to penkalo ne valja? - upita Verner, primjetivši da je Mejn počeo da pretura po kutiji s priborom.

- Evo, Evo... našao sam. To penkalo ima najkvalitetnije pero. Reci šta treba da napišem?

- Šališ se, zar ne! - uzviknu Verner, lupivši ga grubo po potiljku. - Sve što imaš ostavićeš onom kojeg si najviše volio i cijenio, a to sam, ako nemaš ništa protiv, ja. Možda želiš da ti diktiram?

KRATKA PRIČA

R. POLEJ

- Da. Mejn se, kada je napisao i potpisao nov testament, okrenuo ka Verneru i tužno ga pogledao.

- Stavi ga sada u koverat i adresiraj na tvog advokata - reče mladić. Kada je starac i to uradio, naglo se udaljio i glasno se nasmijao, iskazivši zube. - Zbogom - prošaptao je i odlučno povukao oroz.

Starac se bez riječi srušio na pod. Verner je preskočio njegovo tjelo, prišao stolu i uzео koverat.

XXX

Ferer je obrisao stakla na naočalama, vratio ih na lice i glasno uzdahnuo. Pred njim, na stolu, nalazio se bijeli koverat.

- Dragi rođaci gospodina Mejna, pozvao sam vas da bismo zvanično saznali sadržaj Mejnovog testamanta. S obzirom na to da je moj klijent umro nasilno, odnosno ubijen je, izvršenje testamanta će biti komplikovanije.

- Koliko vidim, ovdje se nalaze i ljudi koji nisu u nikakvom srodstvu s pokojnikom - reče jedna starija žena, sa crnim šeširom na glavi.

- Da, da... zaboravio sam da vam kažem - Advokat se uslijeno nasmješio i pokazao rukom ka dvojici muškaraca koji su sjedili kraj samih vrata. - Dozvolite da vam ih predstavim. To su inspektor Rejton i njegov pomoćnik Kolins.

- Ali šta oni traže ovdje? - upita jedan od rođaka.

- Gospoda iz policije nisu još uspjeli da pronađu ubicu i posljednja želja pokojnog Mejna moći će da se ispuni tek kada nam ljudi od zakona to dozvole. Ima li još pitanja?

- Nema! Otvorite već jednom taj koverat! - uzviknu nestrpljivo gospodin Hels, dalji rođak ubijenog.

- Dobro, dobro... nema potrebe da se nervirate, gospodine. Mislio sam da vas interesuje ko je ubio Mejna.

- Naravno da nas interesuje - reče žena sa crnim šeširom. - Ali to je, ipak, posao policije i mi smo u ovom trenutku nemoćni.

Advokat se glasno zakašljao i otvorio koverat. Pročitao je tekst. Majn je veći dio svog bogatstva namijenio domu slijepih i domu za nezbrinutu djecu. Rođaci su prebljedjeli, a Verner je uzbuđenim glasom uzviknuo.

- Ali to nije njegova posljednja želja. Znam da je poslije toga sastavio novi testament i da je meni ostavio sve. Sigurno ste dobili to pismo.

- Rekao bih da se radi o nekom nesporazumu, gospodine. Verner je poskočio i pritrčao advokatom stolu.

- Nisam lud, znam šta govorim. Mejn me je veoma cijenio i obećao mi je da ću biti jedini njegov nasljednik.

- Mogao je da vam obećava šta je htio - do-baci ljutito gospodin Hels. - Advokat nam je pročitao zvanični dokument. Možda je bolje što je tako postupio.

- Ali ja znam da je napisao novi testament.

- Trenutak, gospodol! - opomenu ih advokat. - Prekjuče sam dobio jedan koverat, na čijoj poledini se potpisao Mejn.

- Eto, lijepo sam vam rekao!

- Da, poslao mi je to pismo... ali pogledajte šta je u njemu. Advokat je otvorio koverat i podigao prazan list papira visoko iznad glave.

- Mejn je sigurno želio nešto da mi poručiti, ili mi je greškom poslao neispisan list.

- Koji je datum na kovertu? - upita inspektor.

- Treći, četvrti.

- Pa tog dana je ubijen! - dobaci žena sa šeširom.

- Gospodine, Ferer, vi nešto mutite - Ciknu Verner iz sveg glasa. Nagnuo se preko stola i uhvatio advokata za rever. - Platidete mi! Inspektor je pritrčao Verneru i grubo ga uhvatio za ramena.

- Taj prokleti koverat sam otvorio pred svjedocima - prošapta advokat. - Kažem vam da sam u njemu našao samo prazan list. Inspektor je uzео list iz njegovih ruku i odnio ga kolegi.

- Okreni prema svjetlosti i dobro pogledaj! Inspektor Nolins ga je poslušao. Nekoliko trenutaka kasnije, spustio je papir u džep i glasno se nasmijao.

- Stari gospodin je bio genijalan! - rekao je. - Neko ga je primorao da napiše novi testament. I znate li šta je lisac uradio?! - Poslužio se mastilom koje već poslije nekoliko časova bljedi. Tačno se vide tragovi pera, ali od mastila ni traga.

Verner se naglo okrenuo, želeći nešto da kaže, ali mu je pozlilo. Prinio je ruku grudima, zanio se i peo.

Inspektor Nolins mu je prišao i snažno ga ošamarilo. Verner je otvorio oči i glasno uzdahnuo.

- Momče, moraćeš da pođeš s nama. Ti si primorao Mejna da napiše testament. Ipak te je prešao. Uzalud si ga ubio. Hajde, požurili! Uhapšen si!

PRIMJERI
BOSANSKO
GRADIŠKE
KOZARE

Odgovara i domaći teren

● Fudbalski klub Kozara kompletne pripreme obaviće u Bosanskoj Gradišci ● „Zašto ići na more kad i kod kuće imamo dobre uslove“ ističu u ovom kolektivu

BOSANSKA GRADIŠKA — Fudbalski klub Kozara, član Republičke lige Bosne i Hercegovine, kompletne pripreme za nastavak takmičenja obaviće u Bosanskoj Gradišci. Bez sumnje, činjenica koja će iznenaditi ali i obradovati pristalice fudbala u ovoj komuni, pa čak i šire.

— Malo je poznato da već nekoliko sezona klub ne odlazi na dodatne pripreme u planinska, ili mješta na moru, kao što to čini većina naših konkurenata - kaže trener Kozare Rifet Adulović. Staviše, trenira se dva puta dnevno i pored otežanih uslova.

Fudbaleri koji su zaposleni ne mogu trenirati u prijednevnim satima, ali se zato u drugom terminu svojski zalažu da nadoknade izgubljeni. Kada je u ponedjeljak patrola „Glasa“ obišla Sportski

SVI NA OKUPU — Fudbaleri Kozare sa trenerima Miljušom i Adulovićem i u narednoj sezoni konkuriraće za najviši plasman u Republičkoj ligi Bosne i Hercegovine

centar „Kozara“ zatekla je igrače kako uz mladačko veselje i smijeh rade i najnapornije vježbe pod vođstvom trenerskog tandema Miljuš-Adulović.

Jedan od iskusnijih u redovima Kozare Damir Raos kratko je prokomentarisao dosadašnji tok priprema:

— Nema nikakvih problema. Za sada se odlično radi i vjerujem da ćemo spremni dočekati početak proljetnog dijela prvenstva. Svi igrači bez izuzetka maksimalno se angažuju na treninzima, tako da će konkurencija za svako mjesto u timu biti izuzetno jaka.

I zaista fudbaleri svojim radom impresioniraju. Tim prije jer se u posljednje vrijeme u FK Kozara ne isplaćuju nikakve premije, sem obavezne hranarine. Ako se ovom doda činjenica da čak osam igrača trenutno traži zaposlenje i živi isključivo od minimalnih dotacija kluba, onda je slika o entuzijazmu mladog sastava još potpunija. Jeseni dio takmičenja završen je

VJEŽBE — S lakoćom i bez pogovora mladi igrači Kozare ispunjavaju sve zadatke stručnog štaba.

diobom petog i šestog mjesto sa Borcem iz Čapljine, iako se dosta slabo startovalo.

Ambicije bosanskogradiškog ligaa nisu druga liga, već očuvanje sadašnjih pozicija.

— Moramo raditi na duže staze - dodao je trener Adulović. Stvarati

snimio: R. OSTOJIĆ
vlastiti kadar, koji će uskoro moći vratiti izgubljene pozicije FK Kozara. Bosanskogradiška regija ima čak 38 fudbalskih klubova i ako se i u njima bude pravilno radilo, rezultati neće izostati.

U. PAŠALIĆ

SA OSMANOM SPAHOM, NOVIM TRENEROM FK NAPRIJED

FUDBALERI IMAJU RIJEČ

Osmana Spahu, novog trenera FK Naprijed iz Banjaluke, ne treba posebno predstavljati. Svojevremeno izuzetan fudbaler, iz generacije koja je banjalučkom fudbalu kročila put ka saveznim ligama, kasnije uspješan trener u teslićkom Proleteru, Borcu iz Bosanskog Šamca, banjalučkim klubovima BSK-u i Borcu s kojim je danas u radnom odnosu.

Narednih šest mjeseci vježbaće fudbalere Naprijeda.

— Dogovor je postignut na nivou klubova i Borac me šest mjeseci ustupio što sam sa zadovoljstvom prihva-

ti. Istina, i dalje ću voditi pionirsku ekipu Borca, ali to mi ni najmanje neće smetati za predani rad u Naprijedu - kaže Spaho.

● Poznajete igrače iz Naprijeda?

— Kako da ne. Pratio sam i prošlu sezonu u Međuopštinskoj ligi Banjaluka, a i mnogi odsadašnjih igrača bili su moji učenici u pionirima Borca: El-kaz, Dujsa, Ljutić...

● Ekipa je u donjem dijelu tabele?

— Po kvalitetu to ne zaslužuje. Bio je tu cijeli splet okolnosti što je Naprijed nisko plasiran, ali proleće je pred nama...

●... i prodor ka vrhu?

— Ne to nisam rekao. Sve zavisi od fudbalera. Valja maksimalno dobro iskoristiti pripreme, redovno trenirati, jer je to prvi preduslov da se i kvalitetno igra. Samo znam da u sadašnjem timu Naprijeda ima „štufa“.

Napomena na kraju: Spaho je odbio bilo kakvu materijalnu naknadu za rad u Naprijedu, s obrazloženjem: „Došao sam da pomognem koliko mogu!“ Rijedak primjer, u današnjem trenutku fudbala, korektnosti, pa ako hoćete i poštenja.

PRIPREME LJUBIČA

PREDSTOJE UTAKMICE

PRNJAVOR — Već petnaestak dana fudbaleri Ljubica pune akumulatore za start u drugom dijelu prvenstva. Trener Mladen Čurić je izuzetno zadovoljan zalaganjem svih prisutnih igrača. Primjer daju stariji, iskusni igrači, koji iz sebe imaju desetak i više godina fudbalskog „staža“. Rad se odvija na terenu Sportsko-rekreativnog centra, a već su

ugovorene i prve kontrolne utakmice. Prvu provjeru Prnjavorčani će imati u Trnu, 16. februara, protiv tamošnjeg člana Međuopštinske lige, ekipe Sloge. Ugovoreni su i susreti protiv Tekstilca iz Dervente te još nekoliko klubova, a 12. marta Ljubica gostuje u Bosanskoj Gradišci.

B. R.

NA TURNIRU U MALOM FUDBALU „BORIK 85“

„GRANAP“ — „VEČERNJI LIST“

● Danas još jedan derbi - sastaju se „Granap“ i „Večernji list“ iz Prnjavora ● „Petar Drapšin“ favorit u susretu sa Venecijom ● Utakmice počinju u 17,00 sati

BANJALUKA — Danas se igraju četiri utakmice turnira u „Boriku“ i jedna utakmica u Ligi veterana. Prošlogodišnji pobjednik ekipe „Granapa“ ima još jednu tešku prepreku do ulaska u finale. To je sastav „Večernjeg lista“ za koji nastupaju fudbaleri Ljubica iz Prnjavora. Veliki hendikep za ekipu „Granapa“ je nastup Miodraga Đurđevića kapitena Borca, koji neće nastupiti na današnjoj utakmici, jer se već nalazi sa prvotimcima Borca u Budvi. Pa ipak Jakovljević, Kostić, braća Graovac neće se lako odreći mogućnosti da i ove godine igraju među četrnaest najboljih ekipa i pokušaju odbraniti prvo mjesto. Da napomenemo da će između ostalog, ove godine za

pobjednike biti uručene vrijedne nagrade (sportski bicikl, petobrzinač za svakog člana pobjedničke ekipe), pa je i to svakako veliki stimulans za sve ekipe koje su još u konkurenciji za najbolji plasman. Vojnici „Petra Drapšina“ danas igraju odlučujuću utakmicu sa „Venecijom“. S obzirom na to da i Venecija igra dosta oslabljena, „Petar Drapšin“ koja igra izvanredno je favorit u ovom susretu. Danas se još sastaju: „Lazina voda“ - „Mali Lošinj“, a u polufinalu grupe „Korea“ i „Plavi 9“. U Ligi veterana sastaju se ekipe „Sudija“ i „Livnice“. Turnir počinje od 17,00 sati u sportskoj dvorani „Borik“.

M. MUJIĆ

SA SJEDNICE PREDSEDNIŠTVA FUDBALSKOG SAVEZA BIHAĆ

ZADATAK OMASOVLJENJE

OSTROŽAC NA UNI — U hotelu Sedra u Ostrožcu na Uni održana je sjednica Predsjedništva Međuopštinskog fudbalskog saveza Bihać. U raspravi je istaknuto da će u ovoj godini jedan od glavnih zadataka Predsjedništva i njegovih organa biti omasovljenje fudbalske organizacije.

Naime još uvijek mnoge opštine na području zapadnog dijela Bosanske krajine imaju samo po jedan fudbalski klub. U mnogim mjesnim zajednicama sportski život je potpuno zamro. Zato će biti glavna preokupacija svih fudbalskih radnika da se formiraju novi klubovi u Bosanskom Grahovu, Bosanskom Petrovcu, Titovom Drvaru, Cazinu, Velikoj Kladaši i drugim mjestima na području tih opština. Isto tako

radiće se i na formiranju opštinskih fudbalskih liga u ovom kraju. Naime, trenutno jedino u Bihaću postoji Opštinska fudbalska liga. Istina, prošle godine u Bosanskoj Krupi je formirana Opštinska fudbalska liga i formiran Opštinski fudbalski savez. U ligi Bosanske Krupe takmiči se mali broj klubova.

Na sjednici je usvojen i program rada predsjedništva i njegovih organa, kao i konferencije Međuopštinskog fudbalskog saveza za ovu godinu.

Istovremeno donesena je odluka da nastavak prvenstva u Međuopštinskoj fudbalskoj ligi Bihaća počne 31. marta. U kvalitetnoj ligi podmladaka takmičenje će biti nastavljeno 28. aprila.

D. M.

KONFERENCIJA OFK PRIJEDOR

Mršav bilans

PRIJEDOR - OFK Prijedor, član Regionalne lige - Zapad je u jesenjem dijelu prvenstva osvojio šesto mjesto i ostvario gol-razliku 17:12 čime sa, rečeno je na izvještajno-izbornoj konferenciji, ne može biti zadovoljno. Pored izvještaja o jednogodišnjoj aktivnosti, usvojen je program rada za 1985. godinu. Njegovu okosnicu čini angažovanje na pokretanju ra-

da stalne omladinske fudbalske škole. Za prvog trenera je imenovan Tanasije Berić. Klub je u prošloj godini veoma uspješno, u saradnji sa Opštinskim odborom SUBNOR-a organizovao turnir „Kozara 84“, a povodom julskih praznika, organizovao i ove godine.

Za predsjednika Predsjedništva koje ima 11 članova, izabran je dr Arif Bahtijaragić.

R. S.

PRIPREME ZA NOVU SEZONU

BOSNAMONTAŽA U POREČU

PRIJEDOR — Rukometaši Bosnamontaže se od ponedjeljka nalaze na desetodnevnom priprema u Poreču. Riječ je o kondicionim treninzima i prve faze rada s loptom. Nakon ovog dijela priprema, „montažeri“ će nastaviti pripreme u Dvorani „Mladost“ u Prijedoru.

R. S.

SPORT I FIZICKA

Vratiti

● FK Sloboda, najstariji fudbalski kolektiv u Bosni i Hercegovini ● Zašto Sportski centar „Mlakve“ zjapi prazan ● Nema dovoljno pokrivenog prostora ● Finansiranje sporta i fizičke kulture godinama neriješeno ● FK Sloga najuspješniji sportski kolektiv u 1984. godini

Godinama je FK Sloboda, najstariji fudbalski kolektiv u SR Bosni i Hercegovini, bio stožer razvoja sporta i fizičke kulture u gradu na ušću Sane u Unu. Drugi klubovi su bili u sjeni „crvenih“, koji je u svojoj dugoj povijesti imao blistavih trenutaka, ali i padova. Jedno vrijeme FK Sloboda je bio čak i drugoligaš i to se smatra najvećim uspjehom bosanskog fudbala do sada. Čak većim od podviga kuglaša Sloge, koji su prošle godine osvojili Kup Jugoslavije. Ne tako davno ikakva „Ade“ su bili na pragu reprezentativnih kapija. Hotić, Cerić, Vajzović, i još neki, poput Jusufa Dizdarevića i Kemala Arnautovića sada, pobjeđivali su na mnogim spustovima i slalomima. Ne treba, pris-

SPORTSKI OBJEKTI

Bosanski Novi ima izuzetno lijepi atraktivan Sportski centar „Mlakve“ u sklopu kojeg su dva travnata terena, tereni za male sportove, atletska staza, restoran za društvenu ishranu, deset soba, svlačionice i drugi prateći objekti.

Prvog rukometnog igrališta nema, a sve utakmice rukometaši Srednjoškola i košarkaši Slobođe igraju na sportskom poligonu Srednjoškolskog centra. Osim jedne fiskulturne sale u OŠ „Dobrila Grubor“ Novljani nemaju nijednu drugu dvoranu koja bi bila pogodna za sportiste. Sala u OŠ „Braća Hrnčić“ je već dvije godine neupotrebljiva, a ona u DTV Partizanu je pogodna samo za rekreaciju građana.

Učajući se prošlosti, zaboraviti i ni armitu sportskih entuzijasta, ljudi koji su mladost darovali sportu i fizičkoj kulturi. Novljani će svakom reći, ako se povede riječ o fudbalu, da je Sloboda bila pravi rasadni teren. Mnogi su baš iz ovog kluba kročili na prvotligašku pozornicu. Stjepan Blažević i Dragan Vujanović su igrali u ovoj Sampionskoj ekipi ligaša s Koševa, Džemil Cerić je nosio dres Sarajeva, Slobode i Dinama, Džemal Mustedanagić, je dugo bio standardni prvotimac zagrebačkih „plavih“. Njegovim stopama je krenuo Mustafa Arslanović, za koga mnogi kažu da je najveći talent koji je ikada ponikao u redovima Slobode.

Kuglaši Sloge bez premca

Tako je bilo nekada. Danas je drugačija slika sporta i fizičke kulture u ovom gradu. Ocjenujući sadašnji trenutak razvoja sporta i fizičke kulture u gradu Vid Štrbac, predsjednik Predsjedništva SOFK Bosanski Novi, kaže:

— Sportu i fizičkoj kulturi u gradu se ne poklanja naročita pažnja. Rad u svim klubovima je totalno amaterizovan, a iako je vrijeme da se ne može tražiti od fudbalera Slobode da treniraju svaki dan po kiši i blatu, da igraju utakmice, budu vikendom odsutni od kuća za nekih tri-četiri hiljade dinara hranarine, Sloboda je jedini klub u Bosni i Hercegovini koji je skupo platio ceh dugo godina loše vođenoj politici u našem fudbalu. Samo je ovaj klub ispaštao zbog „crnih fondova“, dok su ostali prošli nekažnjeno. Čini mi se da je baš zbog takvih odnosa i došlo do vidne stagnacije u razvoju ovog kluba, a što se negativno odrazilo i na razvoj ostalih sportova u gradu. Ipak, kada bismo ocjenjivali ekipno sportove, onda su kuglaši Sloge bez premca

SUTRA U „GLASU“

SPORT U KOTOR-VAROŠU

● Smučari SK „Borja“ propustili idealne vremenske uslove, tako da im je ova godina praktično protekla bez ikakvih aktivnosti ● Fudbaleri Mladosti na stazama povratka ● U aktivnostima sportskih klubova i društava sve više pedagoga fizičke kulture ● Niču i klubovi u seoskim mjesnim zajednicama

KULTURA U KOMUNI

BOSANSKI NOVI

sjaj fudbalu

MLADI ZAPOSTAVLJENI

Azema Šehinović, član Predsjedništva OK SSO:
— Još uvijek ključne pozicije u sportskim kolektivima drže stariji. Oni su u ime mladih odlučuju, iako bi sport valjalo konačno prepustiti omladini. Nije tačno da se mladi ne bimo glasnici na rukovodnim mjestima u klubovima! Ako mogu s uspjehom da budu na odgovornim mjestima u fabrikama, onda pogotovo mogu u sportskim sredinama. Malo je mladih i u samoupravnim organima u klubovima. Eto, i Statusom FK Sloboda je predviđeno da u Konferenciji i Predsjedništvu ovog kluba bude 50 odsto mladih, a njih nema ni 10 odsto.

ca. Tri puta sa zaredom uspijevali da se domognu završnice Kupa Jugoslavije, da bi u trećem pokušaju uspjeli i da budu najbolji u ovom najmasovnijem kuglaškom takmičenju u zemlji. Spomenao bih još da su i košarkašice Slobode uspješne u u Republičkoj ligi BiH, dok ostali klubovi: KK Sloboda (muškarci), Karate-kluba Krajišnik, ŠK „Sana“ RK Srednjoškola, FK Sloboda, NK Partizan iz Bosanske Kostajnice nisu prekoracili međupštinsku ligu. Istina, FK Sloboda je lider prvenstva u Međuopštinskoj fudbalskoj ligi Banjaluka sa velikim izgledima da se dogodi vratiti Regionalnu ligu.

Novi putokaz

Novljani su u svijetlu zaključaka 13. sjednice CK SKJ analizirali stanje u sportu i fizičkoj kulturi u gradu. Pokrenuta je inicijativa da se razvoj ove oblasti bazira na dugoročnijoj osnovi, a jedan od prvih koraka je bio formiranje Opštinskog fudbalskog saveza čiji je predsjednik Ferhat Korajac.

— Moramo sve učiniti da Sloboda opet bude ona stara. Ako je Sloboda jaka, onda i drugi sportovi napreduju. Bez dobre opštinske lige, teško i Sloboda može da bude kvalitetna ekipa, jer su prošla vremena kada su fudbaleri dovođeni sa strane. Bosan-

pravo riješenje za trajniji vid stabilnog poslovanja klubova.

Pedagozi po strani

O stručnom radu malo ima šta da se kaže. Ni u jednom od dvadesetak sportskih kolektiva ne radi pedagog fizičke kulture. Trenerskog posla su prihvataju, uglavnom, bivši sportisti, koji sav rad u klubu grade na „menu“, a ne i na

ZANEMAREN IDEJNI RAD

Momir Umičević, predsjednik OK SSRN Bosanski Novi:

— Vrlo malo pažnje se poklanja idejno-političkom radu s mladima u klubovima. To što neko kaže da su sportisti povezani sa omladinskom organizacijom ili osnovnom organizacijom Saveza komunista u radnim organizacijama i mjesnim zajednicama, pa zašto bi onda imali neke obaveze i u klubu, samo je paravan onima koji bi željeli da o svemu odlučuju mimo sportista. Jedno je raditi za strojem, a jedno igrati fudbal, košarku, rukomet. Zar na omladinskim sastancima u FK Sloboda, recimo, ne bi mladi imali šta da kažu o predstojećem prolijetnom dijelu šampionata i obavezi da se sačuva prva pozicija na tabeli. Neobjašnjivo je da fudbaleri Slobode najmanje znaju ko će im biti trener, jer o tome odlučuje uprava, koliko će sredstava biti utrošeno za održavanje igrališta, gdje će obaviti pripreme itd. Naplanu idejno-političkog rada nešto smo i učinili. Formirani su Akivi SSO u FK Sloboda, NK Partizan iz Bosanske Kostajnice, Karate klub u Krajišnik i Kuglaškom klubu Sloge, a u NK Partizan uspješno djeluje i Aktiv Saveza komunista.

neophodnoj stručnosti. Nije onda ni čudno što se za posljednje tri godine u Slobodi smijenilo više trenera, nego u svim drugim klubovima zajedno.

— Kako da se školujemo i usavršavamo, kada fudbaleri ne dobijaju ni dinara. Nije da nema sredstava, ali mi je nepoznato kuda ona odlaze. FK Sloboda ima tombolu i

Kuglaši Sloge - najbolji klub Bosne i Hercegovine

ski Novi, Bosanska Kostajnica, Dobrljin su mjesta gdje se godinama igrao fudbal. Talenata ima mnogo, samo ih treba okupiti i stručno raditi s njima. Formirali smo Opštinsku fudbalsku ligu s ciljem da oni najbolji igrači, koji se dokazuju kroz ovo takmičenje, postanu članovi Slobode i Partizana - kaže Korajac.

Vrlo važnu kariku u sportskom lancu bosanskonovske komunite igraju finansije. Ovaj grad je lani za razvoj sporta i fizičke kulture izdvojio oko 11 miliona dinara, što predstavlja jedva jednu trećinu klupskih potreba.

— Da, ali je veliko pitanje da li su i ova sredstva racionalno iskoristena - mišljenja je Miloš Vujanović, sekretar SIZ za fizičku kulturu. Prošle godine smo više sredstava, nego obično, dali malim klubovima, a takvu praksu ćemo zadržati i ove godine. U 1985. ćemo povećati izdvajanja za oko 20 procenata, ali ćemo morati dobiti dio tih sredstava usmjeriti i za održavanje postojećih sportskih objekata i za izgradnju novih, prvenstveno fudbalskih terena u Doheljinu, Svođni, Blagaja i još nekim mjestima u komun. Kad je već riječ o finansiranju razvoja sporta i fizičke kulture, onda bih rekao i to da SIZ za fizičku kulturu neće nikada imati moći da pokriva sve troškove klubova. Možda bi jača veza sportskih kolektiva sa udruženim radom (iako radni kolektivi: Sana, „Lignošper“, „Krajinapromet“, „Jedinstvo“, TPS i drugi imaju puno razumijevanja i uvijek, kad god su u mogućnosti, priteknu sportistima u pomoć) bila

Stevan RISOVIĆ

UZ RUB BOKSERSKE ARENE

JOSIPOVIĆ BOLJI OD HOLIFILDA

● Šta kazuje vido-kaseta koju sudija Gligorije Novičić čuva kao krunskog svjedoka da je bio u pravu na olimpijadi u Los Angelesu

Piše: **Toma HLADNI**
urednik „SPORTA“

Kad je arbitar Gligorije Novičić diskvalifikovao favorizovanog Evendera Holifilda, Amerikanci su podigli takvu graju da je odmah to postao olimpijski događaj dana. Puna 24 časa na sve strane se trubilo o vješto smišljenju igri koja je prije finala eliminisana „najtvrdi“ olimpijska pesnica Jugoslovenski sudija je bezrazložno i bezobzirno istjerao iz ringa momka koji je već bio jednom nogom na tronu, govorilo se po kuluarima, tako je ostvario prazan put svom zemljaku do zlatne medalje.

Nit koja se najednom počela da plete oko imena američkog predstavnika poluteške kategorije nije srušena kasnim nalazom najvećih eksperata AIBA: sudija je pošteno postupio, Novozelandsanin Beri bio je nokautiran poslije komande stopi TV traka koja se vratila puna 24 časa nasvim kanalima najmoćnije televizije samo je bila dokaz o opravdanosti odluke arbitra, ali je ostalo

lažno uverenje: Holifild je samo nesmotran, on je ipak najbolji! Smazao bi u dva zalogaja svog nesuđenog protivnika i novog olimpijskog pobjednika.

Nagađanja oko toga ko bi bio bolji, iskoristili su bokseri biznismeni. Holifild je postao profesionalac za poveću gomilu dolara. Kako bi bilo da se Josipović nekako dovuče u profesionalnu arenu. Svijet bi nagruo da vidi ono što nije uspio da vidi u Los Angelesu. Američki menadžer Duva sigurno je poskočio od radosti kad je saznao da je Banjalčanin bio na razgovoru sa italijanskim lovcima na profesionalce. „Operacije gold“ - operacije gold“ uspješno se nastavlja - bilo je objavljeno i u američkoj štampi. Uz Brillenda, Tejta, Vitakera i ostale, svrstaće se još jedan olimpijski pobjednik. Uz sve Amerikanke, Italijane olimpijske šampione i onaj iz Jugoslavije.

Eventualni prelazak Josipovića u profesionalce nije tema ovog napisa. U pitanju je nešto sasvim drugo: da li je Holifild zaista „čudo od šampiona“ i da li bi lako izašao nakraj sa Josipovićem?

Prvi svjedok kontra mišljenja je Dragiša Đokić iz Prokuplja u susretu SAD - Jugoslavija, početkom prošle godine Šiportu tri ručne se nosio sa Holifildom. Izgubio je u ravnopravnoj borbi. Poslije se grđno zalio na Amerikancu: „Gurao me, hvatao, rvaao se, udarao me na nepropisna mesta. Publika je na kraju meca ogorčeno zviždala - i poraženom i pobjedniku“.

Sjedeći svjedok je TV kaseta koju je ovih dana nabavio u SAD sudija Gligorije Novičić. U meču protiv Novozelandsanina Berija, Holifild je izgubio drugu rundu. Jedan jedini put nije pogodio, a zauzvrat je primio seriju direktnih pogodaka.

— Sad mi je tek jasno zašto nije birao sredstava i načine kako da onesposobi protivnika - kaže vlasnik kasete koju čuva kao uspomenu na jednu značajnu epizodu iz svoje sudijske karijere. Analizirao sam svaki detalj Holifildovog načina i stila. Traku sam vraćao hiljadu puta. Uvjerem sam da nikako ne može biti bolji od Josipovića. Naš momak bi pobijedio i da Amerikanac nije načinio onaj težak prekršaj.

Gligorije Novičić je spreman da ponudi svoju kasetu televiziji kako bi razuvjerio sve one koji još uvijek misle drukčije...

SLAVIJA SE OSJETNO POJAČALA

ŠKARO OTPUTOVAO NA PRIPREME

BOKS

BANJALUKA — Damir Škaro, više nema dileme, od idućeg prvenstva nosiće dres banjalučke Slavije. Škaro će braniti boje banjalučkog prvotimca u Kupu Jugoslavije. Zajedno sa ostalim prvotimcima Slavije Škaro je otputovao na desetodnevne pripreme na Korčanicu kod Sanskog Mosta.

● Da li će te imati kakvih problema sa ispisnicom - pitali smo Škaro pred polazak na Korčanicu.

— Zašto bih imao? Metalac (Zagreb) mi nije ispunio preuzete obaveze kada sam iz Pule prešao u Zagreb. Nema nikakvih razloga da mi onda ne daju ispisnicu, jer im ništa ne dugujem.

● **Znači, dolazite u Slaviju.**
— Dolazim! Banjaluka je grad sporta. SD „Borik“ je uvijek puna kada boksuje Slavija, a puna dvorana je i te kakav motiv više za svakog sportistu. Uostalom, BK Slavija, je u to sam se i lično uvjerio, zdrav kolektiv, koji ne zaboravlja na svoje boksera i kada siđu sa ringa. Ja i Josipo-

vić smo dobri prijatelji. Željao mi je da zajedno branimo boje Slavije. Žao mi je što je otišao u vojsku.

S. RISOVIĆ

STARTUJE PRVENSTVO „NIKICE PAVLIČA“

ŠIBAREVIĆ BRANI TITULU

BANJALUKA — Ovogodišnje seniorsko prvenstvo ŠK Nikica Pavlič okupilo je 12 igrača, među kojima se nalaze dva majstora, sedam majstorskih kandidata, jedan prvokategorik i dva igrača druge kategorije. Titulu brani Šibarević.

U prvom kolu koje je počelo sinoć sastali su se Milošević - Borovnica, Kozarčanin - Gujić, Naranđić - Kapetanović, Novković - Komić, Mikanović - Lakić, Šibarević - Jakirić.

N.L.

SARADNJA

Godinama već u beogradskom „Sportu“ i zagrebačkim „Sportskim novostima“ a u posljednje vrijeme i u „Glasu“ nemoguće je pročitati izjavu Abasa Arslanagića, trenera rukometaša Borca. Razlog? Arslanagić ne govori i ne kontaktira sa banjalučkim novinarima iz pomenutih redakcija, koji pišu o rukometu.

Zbog toga ispaštaju i novine i rukomet kao sport, i Bora. Najviše, ipak, Arslanagić.

NA PRVENSTVU ŠK „BRAČA MAŽAR“

ČEKO POBJEDNIK

ŠAH

BANJALUKA — Na seniorskom prvenstvu ŠK „Braća Mažar“, člana republičke lige, prvo mjesto je osvojio prvokategorik **Boško Čeko**. Njegova pobjeda je ubjedljiva i zaslužena, jer je u deset susreta za bilježio čak devet pobjeda i samo jedan remi (sa Vilimanovićem).

Ovim rezultatom Čeko je izbio pravo nastupa na seniorskom prvenstvu Banjaluke.

Najbolje plasiranim takmičarima uručene su prigodne nagrade.

Konačan plasman: Čeko 9,5 poena, Pičulin 9, Vilimanović 7,5, Ristić 7, Vuković 6, Greb 4, Dervović 4, Bjelajac 3,5, Janković 2,5 i Omerkačić 2 poena.

N.L.

SENIORSKO PRVENSTVO „RUDI ČAJAVEC“

ILIĆ U VOĐSTVU

BANJALUKA — U derbiju omladinaca Lekića i Mrkele pobjeda je pripala mlađem Boricu Mrkeli. Prvu pobjedu zabilježio je i Juračić, u partiji sa Vučenovićem. Nakon šestog kola bez pobjede su Zoraja i Gatarić.

remi, Huskanović - Ilić remi, Lekić - Mrkele 0:1, Zoraja - Petrašević 0:1, Đukić - Vučmićević 0:1, Vučenović - Juračić 0:1.

Trenutni poredak: Ilić 5, Lekić i Petrašević 4,5, Vještica i Vučmićević 4, Mrkele i Huskanović 3,5 poena...

D.V.

ŠAHOVSKI ZADATAK

BROJ 769

Priprema: **Nikola LAKIĆ**, šahovski majstor

Bijeli: Ka2, Th1, Th5, pješaci a5, b2, c3 (9)
Crni: Ka4, De7, Te5 (3)
Bijeli vuče i dobija!
Današnji zadatak je nešto lakši u kojem bijeli nakon tri poteza dolazi u dobijen položaj.
Rješenje prošlog zadatka: -L.Lb5 i crni je predao, jer gubi dame ili dobija mat na b7

**RO SUMARSTVA I DRVNE
INDUSTRIJE „VRBANJA“
KOTOR-VAROŠ**

Na osnovu člana 88. Statuta Osnovne organizacije udruženog rada Prerada drveta Kotor-Varoš, Radnički savjet OOUR-a raspisuje

KONKURS

Za izbor i imenovanje inokasno poslovnog organa direktora OOUR-a Prerada drveta Kotor-Varoš - reizbornost Pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa kandidat treba da ispunjava i posebne uslove:

- da ima visoku ili višu stručnu spremu drvopredavačkog, šumarskog, ekonomskog ili upravnopravnog smjera,
- da ima najmanje 5 godina radnog iskustva, od čega 3 godine na poslovima s posebnim ovlaštenjima i odgovornostima,
- da poseduje moralnu i političku podobnost i sposobnost u razvijanju socijalističkih, samoupravnih, društveno-ekonomskih odnosa.

Izbor se vrši na period od 4 godine.

Konkurs ostaje otvoren 15 dana od dana objavljivanja.

Molbe za konkurs za dokumentima o ispunjavanju uslova dostaviti Kadrovskoj službi Osnovne organizacije udruženog rada Prerada drveta Kotor-Varoš, Ulica maršala Tita 99.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje.

Komisija za radne odnose Radna organizacija za proizvodnju konfekcije „Pionir“ Prnjavor, raspisuje

OGLAS

za obavljanje poslova i radnih zadataka

1. elektromehaničara ... 1 izvršilac
2. čistačice... 2 izvršioce

Pored opštih uslova, propisanih zakonom, kandidati trebaju da ispunjavaju i sljedeće uslove:

1. elektromehaničar i 1 god. radnog iskustva u struci.
2. čistačica ili NK-radnik.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Kandidati su dužni uz prijavu na oglas dostaviti dokaze o ispunjavanju traženih uslova.

Za kandidate pod rednim brojem 1) izvršioce se provjera znanja iz struke na postrojenjima RO, tekstom i praktično.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

Prijave dostaviti na adresu RO „Pionir“ Prnjavor.

Na osnovu odluke Izvršnog odbora Skupštine Samoupravne interesne zajednice za stambenu i komunalnu oblast Ključ od 18.1.1985. godine raspisuje se

OGLAS

za prikupljanje pismenih ponuda radi prodaje
POSLOVNOG PROSTORA — LOKALA U KLJUČU

1. Samoupravna interesna zajednica za stambenu i komunalnu oblast Ključ vrši prodaju poslovnog prostora - lokala, za smještaj zanatske radnje, koji se nalazi u Ulici m. Tita bb u zgradi „Salon namještaja“ prizemno, čija površina iznosi 23,50 m² neto projektantske površine, putem pribavljanja pismenih ponuda.

Početna prodajna - licitaciona cijena iznosi 42.000,00 dinara po 1 m² korisnog poslovnog prostora.

2. Pravo kupovine po ovom oglasu imaju društvena pravna lica (sa pravom prvenstva) i građani.

3. Ponuđači su dužni uplatiti kauciju u visini od 10 % od početne cijene poslovnog prostora i ne može biti niža od 1.000,00 dinara a uplaćivaće se na blagajni SIZ-a.

4. Kupljeni poslovni prostor kupac je dužan platiti u roku od 30 dana od dana obavljene licitacije - prodaje, a na osnovu zaključenog ugovora o kupoprodaji.

Preuzimanje poslovnog prostora i predaja u posjed izvršioce se po uplati kupoprodajne cijene.

5. Prodaja poslovnog prostora izvršioce se dana 26.2.1985. godine u prostorijama stručne službe SIZ-a, u kancelariji sekretara sa početkom u 10 časova, otvaranjem pismenih ponuda i utvrđivanjem najpovoljnijeg kupca.

6. Ponude za kupovinu poslovnog prostora dostavljaju se SIZ-u za stambenu i komunalnu oblast Ključ (79280), sa naznakom „Ponuda za poslovni prostor“ u posebno zatvorenoj koverti.

Oglas ostaje otvoren 15 dana od dana objavljivanja.

Bliže informacije mogu se dobiti u prostorijama zajednice ili na telefon br (079) 77-135 svakog dana od 10 do 14 časova.

**STRUČNA SLUŽBA
SKUPŠTINE OPŠTINE KLJUČ**

RASPISUJE

KONKURS

za prijem radnika u radni odnos na određeno radno vrijeme i to:

- sekretara OPV-a
(do povratka radnika sa porodijskog odustva)
... 1 izvršilac

Pored opštih uslova predviđenih Zakonom za zasnivanje radnog odnosa, kandidati treba da ispunjavaju sljedeće uslove i to:

Da ima završen prvi stepen pravnog fakulteta ili višu upravnu školu, 1 godinu radnog iskustva i položen stručni ispit.

Ukoliko se ne prijave kandidati koji ispunjavaju uslove konkursa, primiće se pripravnici.

Kandidati su uz prijavu dužni priložiti dokaze o ispunjavanju uslova.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzeti u razmatranje.

Konkurs ostaje otvoren 8 (osam) dana od dana objavljivanja.

Prijave na konkurs dostavljaju se na adresu: Stručna Služba Skupštine opštine Ključ.

Radna organizacija Industrije konfekcije „Mladost“ Mrkonjić-Grad na osnovu čl. 16. Zakona o radnim odnosima i čl. 9. odluke Radničkog savjeta o prikupljanju sredstava od građana radi otvaranja novih radnih mjesta

OGLAŠAVA

uslove udruživanja osnovnih sredstava građana sa RO „MLADOST“ Mrkonjić-Grad

1. Radna organizacija Industrije konfekcije „Mladost“ Mrkonjić-Grad vršioce u 1985. godini prikupljanje od građana osnovnih sredstava radi otvaranja novih radnih mjesta na kojima će zapošljavati udružioce sredstava.
2. Vrijednost udruženih osnovnih sredstava ne može biti manja od 6.000 DM.
3. Udružiocu sredstava RO „Mladost“ vraća dinarsku protuvrijednost u roku od 5 godina sa 7,5% kamata.
4. Udružiocu sredstava Radne organizacije obezbijeduje zaposlenje na neodređeno vrijeme na poslovima koji odgovaraju njegovoj stručnoj i radnoj sposobnosti.
5. Radna organizacija će vršiti udruživanje sredstava, s obzirom na to da se radi isključivo o uvoznim sredstvima, samo sa povratnicima iz inostranstva i članovima njihove uže porodice koji nisu mlađi od 18 niti stariji od 40 godina.
6. Prednost kod udruživanja imaju radnici stručni za proizvodnju gotovih konfekcijskih proizvoda i NK radnici.
7. Kandidati zainteresovani za udruživanje sredstava radi zapošljavanja treba da se obrate RO „Mladost“ Mrkonjić-Grad, Ul. Sime Šolaje br. 59.

Komisija za društveni standard Radne organizacije autoškola servis i promet „Krajina“ Banjaluka, vrši

JAVNO PRIKUPLJANJE PONUDA

za otvaranje restorana društvene ishrane u RO. Ponuda treba da sadrži:

1. Asortiman jela i pića koja se nudi kao i cijene.
2. Ponuđač je obavezan da obezbijedi inventar i pribor za jelo.

Sve informacije vezane za ponudu mogu se dobiti na telefon broj 32-947.

Rok podnošenja ponuda je 7 dana od dana objavljivanja.

RADNA ORGANIZACIJA „NOVO GROBLJE“
BANJALUKA

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose objavljuje

OGLAS

za prijem radnika u radni odnos na neodređeno vrijeme

1. Prodavač pogrebne opreme, u prodavaonici Bugojno - 1 izvršilac.

Osim opštih uslova predviđenih zakonom kandidati treba da imaju SSS ili KV spremu i 6 mjeseci radnog iskustva na poslovima prodaje pogrebne opreme.

Prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova dostaviti u roku od 8 dana od dana objavljivanja oglasa RO „Novo groblje“ Banjaluka, Ante Jakića broj 8.

**STUDENTSKI CENTAR
„VELJKO VLAHOVIĆ“
BANJALUKA**

Komisija za sprovođenje oglasa imenovana Odlukom Savjeta Centra broj 40/85 od 21.01.1985. godine

Objavljuje

OGLAS

o uslovima za obavljanje poslova odnosno radnih zadataka

1. REFERENTA ZA ZAPOSŁJAVANJE STUDENATA na neodređeno vrijeme ... izvršilac 1.
2. VOZAČ MOTORNIH VOZILA na neodređeno vrijeme... izvršilac 1.
3. RADNIK U SKLADIŠTU na neodređeno vrijeme ... izvršilac 1.
4. MATERIJALNI KNJIGOVOĐA na određeno vrijeme do povratka radnice sa porodijskog odsustva ... izvršilac 1.

USLOVI:

Pored opštih uslova utvrđenih zakonom, kandidati moraju ispunjavati i posebne uslove:

Pod 1. - radnik VSS ili SSS sa radnim iskustvom od 3 godine na poslovima zapošljavanja studenata putem servisa i rad sa studentima,

- da ima pozitivne moralno-političke kvalitete, te da nema smetnji iz člana 511. ZUR-a;

Pod 2. - KV mehaničar i KV vozač „B“ i „C“ kategorije sa najmanje 6 mjeseci radnog iskustva na poslovima upravljanja motornim vozilom za koje je potrebna „C“ kategorija i

- da nema smetnji - zabrane upravljanja motornim vozilima;

- muškarac sa odsluženim vojnim rokom.

Pod 3. - NK radnik sa osmogodišnjom školom, muškarac sa odsluženim vojnim rokom i da nema smetnji za rad sa prehrambenim artiklima.

Pod 4. - SSS Ekonomski tehničar sa najmanje 6 mjeseci radnog iskustva na poslovima materijalnog knjigovodstva.

Rad se udružuje na određeno vrijeme do povratka radnice sa porodijskog odsustva.

Oglas je otvoren 8 dana od dana objavljivanja u listu „Glas“ Banjaluka.

Uz prijavu kandidati su obavezni dostaviti:

- Svjedočanstvo o dokazu tražene spremne,
- Potvrdu o radnom iskustvu,
- Potvrdu o služenju vojnog roka,
- a pod 1. i potvrdu da nema smetnji po planu 511.

ZUR-a.

Prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova dostaviti na adresu. STUDENTSKI CENTAR „VELJKO VLAHOVIĆ“ BANJALUKA - Komisija za sprovođenje oglasa.

Neblagovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati.

**SOOR „VESELIN MASLEŠA“ SARAJEVO
TKRO „PROMET“ SARAJEVO
OOUR TRGOVINA NA VELIKO BANJALUKA**

Na osnovu člana 92. Statuta OOUR-a trgovina na veliko Banjaluka, Radnički savjet OOUR-a Trgovina na veliko Banjaluka na sjednici održanoj 31.01.1985. godine donio je i objavljuje sljedeću

LICITACIJU

za prodaju putničkog vozila

- „Fiat“ 132/2000 godina proizvodnje je 1979, ugrađen plinski uređaj, u neispravnom stanju.

Početna cijena 150.000,00 dinara.

Zainteresovani kandidati su dužni uplatiti 10% od početne cijene na blagajni OOUR-a.

Vozilo se može vidjeti od dana objavljivanja oglasa o licitaciji svaki dan u vremenu od 8 do 14 časova u Ulici Veselina Masleša 22-24, Banjaluka.

Javna licitacija će se održati dana 14.02.1985. godine u 12 časova u prostorijama OOUR-a u Ulici Veselina Masleša 22-24 Banjaluka.

Oglas o javnoj licitaciji osnovnog sredstva - putničkog automobila ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja u dnevnom listu.

**AIPK — RO „FRUKTONA“ BANJALUKA
OOUR „VITAMINKA“
TVORNICI ZA PRERADU VOĆA I POVRČA
BANJALUKA
- RADNIČKI SAVJET -
OBJAVLJUJE**

OGLAS

za prijem radnika za obavljanje poslova i radnih zadataka na ODREĐENO vrijeme do 31.5.1985. godine

NK - radnik II grupe... 30 izvršilaca

Uslovi:

NK-radnik (stariji od 18 godina zbog rada u tri smjene).

Prijave po ovom oglasu primaju se u roku od 8 dana od dana objavljivanja oglasa.

Prijave dostaviti lično na šalter kadrovske službe.

Neblagovremene prijave neće se uzeti u razmatranje.

O rezultatima oglasa kandidati će biti obaviješteni u roku od 10 dana po izvršenom izboru, na oglasnoj tabli OOUR-a i SIZ-a za zapošljavanje.

Dana 6. februara 1985. godine navršava se šest mjeseci od smrti našeg dragog

BEĆIRA BEĆE ŠEHIĆA

U subotu 9. februara 1985. godine u 12,00 sati posjetićemo njegov grob i položiti cvijeće.

NJEGOVI NAJMILIJ

062242

TUŽNO SJEĆANJE
Na dan 6. februara 1985. godine kada se navršava tužne dvije godine od prerane smrti našeg dragog

MEHMEDA BRACE (MUHAREMA) DRAGANOVIĆA

1947-1983.

Dragi Braco, Preteška je istina da nisi više s nama, ali dok živimo, mi živjećeš i ti. Hvala svima koji su te zadržali u lijepom sjećanju. **TVOJI NAJMILIJ: OTAC, MAJKA, SUPRUGA S DJECOM I SESTRA S PORODICOM**

062204

Javljam tužnu vijest da je dana 4. februara 1985. godine u 67. godini života preminuo naš dragi suprug, otac, brat i djed, svekar i punac

HASAN (IBRAHIMA) DURUT

1918-1985.

Sahrana će se obaviti dana 6. februara 1985. godine **SRIJEDA** u Stupnici u 16,00 sati.

OŽALOŠĆENI: supruga IZA, sinovi: JUNUZ, SMAIL I MEHMED, kćerke: FATIMA I SEDŽIDA, braća: MUSA I HUSEIN, sestre: DŽULA, HASNIJA I AIŠA, zetovi: ALIJA, ISMET, MUHKO, GORAN I ESAD, snahe: SLOBODANKA, MUNEVERA, SENIJA, VESNA I ENISA, unučad i ostala mnogobrojna rodbina

062252

Dana 6. februara 1985. godine navršava se šest mjeseci od smrti našeg dragog i uvijek voljenog

NURIJE (SADIKA) BEHARIĆA

Tvoj dragi lik jedina je utjeha za nas u ovom dugom i bolnom vremenu.

TVOJI:

supruga RAZIJA, kćerke: SENITA I SANJA, RODITELJI, SESTRA I BRAĆA

062219

Dana 9. februara 1985. godine navršava se četrdeset dana od smrti našeg dragog supruga, oca, brata, tasta, svekra i djeda

NIKOLE (LUKE) BABIĆA

Toga dana u 11,00 sati posjetićemo njegov grob i okititi ga cvijećem. Ovom prilikom želimo da zahvalimo komšijama, prijateljima, rođacima i svima koji su nam izjavili saučešće i donekle ublažili našu tugu i bol. Posebno zahvaljujemo osoblju Garnizonske ambulante Banjaluka.

OŽALOŠĆENA PORODICA

062205

Dana 5. februara 1985. godine navršile su se dvije godine od smrti našeg dragog i nikad neprežaljenog

ANTE (NIKE) MAJDANDŽIĆA

Toga dana posjetićemo njegov grob, zaliti suzama i zakriti cvijećem.

OŽALOŠĆENI: SUPRUGA, SINOVI, KĆERKE, SNAHE, ZETovi, BRAT I NJEGOVA PORODICA

062226

ZAHVALNICA

Povodom smrti

JAKUBA KULENOVIĆA

U nemogućnosti da posebno zahvalimo, ovim putem izražavamo duboku zahvalnost svima koji su nam izrazili usmeno ili pismeno saučešće, bili u počasnoj straži, okitili odar vijencima i koji su ga ispratili na vječni počinak

OŽALOŠĆENA PORODICA

062227

TUŽNIM SRCEM JAVLJAMO DA JE NAŠA DRAGA

ANGELINA Beba KARAKAŠ

preminula dana 5. februara 1985. godine poslije duge i teške bolesti u 38. godini života.

Sahrana će se obaviti u četvrtak, 7. februara 1985. godine u 15 sati na Novom groblju u Banjaluci.

OŽALOŠĆENI: majka Kovička, sin Alijoša, kćerka Tatjana, brat Mirko, sestre: Lela, Mirjana, Gordana, Biljana, snahe, zetovi i ostala mnogobrojna rodbina i prijatelji.

062259

OPŠTINSKI SUD U SRPCU

Na osnovu člana 242. Zakona o državnoj upravi, člana 16. Pravilnika o radnim odnosima Radne zajednice Opštinskog suda Srpac i odluke Zbora radnih ljudi RZ Opštinskog suda u Srpcu od 31.1.1985. godine, Komisije za radne odnose, dana 1.2.1985. godine, raspisuje sljedeći

OGLAS

za prijem jednog daktilografa na određeno vrijeme do povratka radnice sa porodiljskog odsustva, na poslove i radne zadatke daktilografa.

Uslovi oglasa

Pored opštih uslova predviđenih zakonom kandidati moraju ispunjavati i sljedeće:

1. Završenu stenodaktilografsku školu sa I „A“ ili „B“ klasom ili završenu osmogodišnju školu sa zvanjem daktilografa I „A“ ili I „B“ klase.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja u „GLASU“ Banjaluka.

Prijave se podnose Opštinskom sudu Srpac, Komisiji za prijem radnika. Po dospelim prijavama izvršice se testiranje kandidata.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje.

MALI OGLASI

Veselina Masleše 13
Telefon 34-448
RADNO VRIJEME
OD 7,00 DO 15,00
SUBOTOM
OD 8,00 DO 12,00

PRODAJA AUTOMOBILI

PRODAJEM automobil 125 p, godina proizvodnje 1983, telefon broj 40-492, Banjaluka.

062232

PRODAJEM automobil opel, godina proizvodnje 1967, registrovan, havarisan. Upitati poslije 16,00 sati na telefon broj 078/23-822, Banjaluka.

062207

PRODAJEM automobil zastavu 128 star dva mjeseca, zvati na telefon broj 55-900 od 17,00 do 20,00 sati, Banjaluka.

1-2

062210

KUĆE

PRODAJEM manju kuću u duplexu zbog selidbe i 5 tona sijena, telefon broj 55-583, Banjaluka.

062235

PRODAJEM kuću u Banjaluci, informacije: Akrap, Ulica Slavenskog broj 29, telefon broj 031/311-355, Zagreb.

062196

PRODAJEM kuću u Ulici fra Grge Martića broj 64 u centru grada, telefon broj 40-105, Banjaluka.

062200

PRODAJEM kuću s dva trosobna stana u potkrovlju, jednosoban stan, garaža, veš-kuhinja, telefon, sve odmah useljivo, kuća se nalazi u Ulici Fadila Maglajića pitati na telefon broj 47-564 od 7,00 do 9,00 sati ujutro, Banjaluka.

062218

PRODAJEM veću kuću u Ulici Alekse Šantića broj 20, Banjaluka.

062203

ZEMLJIŠTE

PRODAJEM plac u Trnuvoće, struja, voda, 1.500 kvadratnih metara, telefon broj 39-124, Banjaluka.

062241

PRODAJEM parcele kod Kožare, s vodom i kanalizacijom u Rudarskoj ulici broj 159, Banjaluka.

062237

PRODAJEM u Boškovićima 2 du-numa zemlje, voda, struja i građevinska dozvola, telefon broj 48-072 od 15,00 sati, Banjaluka.

062221

PRODAJEM trospratnu kuću 11 x 10 u centru Dragočaja, telefon 722-119 Božić Zoran

RAZNO

PRODAJEM polovnu veš-mašinu „gorenje“, telefon broj 40-703, Banjaluka.

062238

PRODAJEM vrata za automobil pežo 305, pitati na telefon broj 38-893, Banjaluka.

062224

PRODAJEM kasetofone: technics-rsm 235 x i ken wood kx 530, hitno, telefon broj 48-393, Banjaluka.

062211

STANOVNI (ponude)

IZDAJEM prazan jednosoban stan i sobu za jednu osobu, telefon broj 45-245 Momčilo Babić, Banjaluka.

062229

IZDAJEM namješten dvosoban stan u Ulici Karla Rojca broj 26, Banjaluka.

062223

SOBE

IZDAJEM namještenu sobu u Rudarskoj ulici broj 159, Bosa, Banjaluka.

062237

IZDAJEM namještenu garsonijeru s centralnim grijanjem za žene u Ulici Drage Langa broj 8, Banjaluka.

062233

IZDAJEM praznu sobu s nišom bračnom paru bez djece, telefon broj 39-928, Banjaluka.

062199

IZDAJEM veliku praznu sobu s kupatilom, poseban ulaz u Ulici Nade Valenčić broj 13, Banjaluka.

062225

IZDAJEM praznu sobu u Jajačkoj ulici broj 2, Banjaluka.

062217

IZDAJEM namještenu dvokrevetnu sobu s centralnim grijanjem telefon broj 43-885, Banjaluka.

062213

IZDAJEM namještenu sobu radnici ili studentici. Ismeta Bašić, Ulica Fahrudina Mahića broj 16 kod Kosmosa Banjaluka.

062212

ZAMJENA

MIJENJAM stan 36 kvadratnih metara za veći stan uz dogovor, upitati na telefon broj 49/50 od 19,00 do 21,00 sat, Banjaluka.

062231

MIJENJAM nov jednosoban stan na Hisetima za odgovarajući preko Vrbasa ili Boriku, telefon broj 22-535, Banjaluka.

062230

MIJENJAM dvosoban stan u Budžaku III za jednosoban ili dvosoban u novijoj gradnji, telefon broj 32-767, od 16,00 sati, Banjaluka.

062222

MIJENJAM trosoban stan XVI sprat i dvosoban stan II sprat za četverosoban ili troiposoban stan, telefon broj 44-970, Banjaluka.

062220

MIJENJAM jednosoban stan u centru za dvosoban uz dogovor, telefon broj 30-748 od 16,00 do 19,00 sati, Banjaluka.

062215

ZANIMLJIVOSTI

KELNER NA STRUJU

Koliko je nauka odmakla u svojim tehničkim izumovima, vidi se i iz sijedećeg robot-kelnera. Ovaj robot bez greške spravlja na stotine koktela i spretno ih sipa u čaše u koje je prethodno ubacio led ili ne, već prema piću i želji gosta. Jedino ovaj „novi kelner“ neće da radi ni po koju cijenu: kada mu piće zatraže pijani gosti!

Inače, robot-kelner ima jednu pokretnu kuku i ni manje ni više nego četiri šake. Programiran je da primi narudžbu na određeni glas i to sa udaljenosti od 30 metara. U stvarnosti to funkcioniše ovako: pravi kelner dovikne ovom novom šta hoće, ovaj smučka koktel i istog časa obavještava svog poslovnog kolegu da je piće spremno. Nacvrkani gosti tu jednostavno nemaju nikakve šanse: robot-kelner uopšte ne reaguje na glasove izvitoperene od alkohola, a daleko nije ni pravi kelner.

Čak i njegov konstruktor Ron Mejer iz Kalifornije (SAD) priznaje da ovo čudo od tehnike ima i svojih mana: prvo, ne umije da ubaci maslinke u martini, a kao drugo ostaje hladan i gluv na probleme gostiju. Međutim, pomenuti nedostaci nisu bitno uticali na cijenu ovog robota-kelnera - košta „samo“ 65000 dolara.

IZJAVITE ZA ŠTAMPU

BOSANSKA DUBICA

RAZVIJA SE SPORT

Milka DANICA, ekonomski tehničar:
— Stanje u bosanskodubičkom sportu se iz dana u dan popravlja. Sigurno je da bi mnoge opštine u Bosanskoj krajini pozavidjele na toliko ljubavi prema sportu, koja se u Bosanskoj Dubici razvila još u predratnim godinama. Imaću hrabrosti pa reći da sportska Bosanska Dubica živi za Fudbalski klub „Borac“, ali istovremeno neću umanjiti važnost rukometa, košarke, saveza ribolovaca, šah-kluba. Izdvojila bih Karate-klub „Knešpolje“, najmlađi sportski kolektiv, koji se u 1984. godini plasirao u republičku ligu.

ORGANIZOVATI KUĆNU RADINOST

Rada BIJEIĆ, domaćica:
— U Bosanskoj Dubici ima dosta vezilja, pletilja i drugih zanimanja, a nema organizacije koja bi ih povezala i obezbijedila organizovan rad i plasman njihovih rukotvorina. Otuda bi bilo dobro organizovati zadružnu ili neki drugi oblik povezivanja u kućnoj radinosti.

VIŠE AKCIJA SOLIDARNOSTI

Zumreta HODŽIĆ, krojačica:
— Mislim da bi trebalo više pažnje posvetiti provodnji akcija solidarnosti. Ima puno ljudi kojima u nevolji treba pomoći. Veću pažnju bi trebalo posvetiti starijim osobama i nezbrinutoj djeci. Tu bi veliku ulogu mogle da odigraju mjesne organizacije Crvenog krsta.

Ljilja ČURGUZ

INFORMATOR

BANJALUKA

REPERTOAR KINA

KOZARA — JOR—LOVAC IZ BUDUĆNOSTI (italijansko-turski film) u 11, 16, 18 i 20 sati
VRBAS — ZMIJSKO PLEME (američki film) u 16, 18 i 20 sati
PALAS—u velikoj sali od 10, 16, 18 i 20 sati je domaći film **NEMA PROBLEMA**. U Maloj sali u 10 sati je američki crtani film **TALIČNI TOM I BRAČA DALTON**, od 16,30, 18,30 i 20,30 je film **BRILJANTIN**.

NARODNO POZORIŠTE

Danas nema predstave.

DJEČJE POZORIŠTE

Nema predstave.

DOM KULTURE

Danas nema kulturnih manifestacija.

UMJETNIČKA GALERIJA

Danas je zatvorena.
SPOMEN ZBIRKA DRAGINJE I VOJE TERZIĆ—stalna postavka nalazi se u Ulici Vladimira Nazora 17.

MUZEJ BOSANSKE KRAJINE
Stalna postavka Muzeja sadrži dva nova interijera (bosanske sobe).

BIBLIOTEKA

Odjeljenje u **Domu Radničke solidarnosti** radi svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7 do 19 sati. Odjeljenje u **MEJ DANU** radi svaki dan, osim nedjelje od 7 do 19 sati. Odjeljenje u **BUDŽAKU** radi ponedjeljkom i utorkom od 15 do 19 sati, srijedom, četvrtkom i petkom od 10 do 15 sati.

DEŽURNA APOTEKA

Noćno dežurstvo ima apoteka „I. maj“ u Ulici Vladimira Nazora 21. tel. 21-914.

VAŽNIJI TELEFONI:

SUP 92
VATROGASCI 93
HITNA POMOĆ 94
BOLNICA 33-725 (STARA LOKACIJA) i 38-111 (PAPRIKOVAC).
AUTOBUSKA STANICA 45-355
ŽELJEZNIČKA STANICA 31-229
TAKSI — STANICA 22-222
INSPEKCIJA 32-100
VODOVOD I KANALIZACIJA 21-247
ELEKTROBANJALUKA 42-555
SERVIS ZA HITNE POPRAVKE STANOVA 45-404
ATLAS 31-995
INEX—TURIST 21-261
PUTNIK 43-900
TURIST—BIRO 35-082
SLAVNI KOPER 31-113
MLADOST BIH 39-835
OPŠTINSKI SEKRETARIJAT ZA NARODNU ODBRANU — CENTAR ZA OBAVJEŠTAVANJE 985
RED VOŽNJE
POLASCI VOZOVA
ZA SARAJEVO: 0,58 (brzi) 05,44 (poslovni), 13,13 16,15 18,09 (poslovni)
ZA ZAGREB: 01,12 03,15 04,12 09,56 (poslovni) 15,14 i 16,33
ZA BEOGRAD: 10,23 (putnički do DOBOJA iz DOBOJA brzi u 14,40), 05,46 (poslovni do DOBOJA) iz DOBOJA u 08,44), 15,08 (putnički do DOBOJA, iz DOBOJA u 17,33), 22,21 (putnički do DOBOJA, iz DOBOJA u 0,30).

DOLASCI VOZOVA
IZ SARAJEVA: 01,09 03,02 (brzi), 09,54 (poslovni), 15,06 (brzi), 16,27 (brzi), 20,06 (poslovni).
IZ ZAGREBA: 0,45 01,50 13,08 16,10 (brzi), 18,07 (poslovni), 21,40 (ubrznani).
IZ BEOGRADA: 05,30 08,17 13,01, 16,28 20,06 21,43.

VANREDNI VOZOVI
Svake nedjelje BANJALUKA — MARIBOR u 13,25 i DOBOJ — BANJALUKA — LJUBLJANA u 14,01.
POLASCI AUTOBUSA IZ BANJALUKE
ZA ZAGREB: 01,20 02,00 03,00 05,30 06,00 07,45 08,30 09,30 11,00 12,00 12,40 13,15 14,30 15,10 15,20 17,00 18,15 19,24 20,00.
ZA BEOGRAD: 05,00 06,00 09,30 15,00 17,00 23,30.
ZA LJUBLJANU: 01,20 08,20 12,00 13,15 15,10 19,25.
ZA SARAJEVO: 00,30 08,00 12,00, a prolazu 00,45 10,00 12,35 15,15.
ZA KRANJSKU GORU 13,15.
ZA TUZLU: 05,53 i 15,45
ZA MOSTAR: 06,00 13,00 u prolazu u 11,26 22,00
ZA ROVINJ: 07,45 i 19,25
ZA RIJEKU: 06,00 07,45 22,00
ZA DUBROVNIK: 22,00 24,00 (oba u prolazu)
ZA UMAG: 06,00
ZA SPLIT: 06,40 21,15 prolazni u 8,30
ZA ŠIBENIK: 07,30 i 22,30.

BOSANSKA GRADIŠKA

U Domu kulture igra film **PISMO—GLAVA**, domaći film, u 19,00 sati.

Izdavanje knjiga u Narodnoj biblioteci ponedjeljkom, srijedom od 10 do 17 sati, a utorkom, četvrtkom i petkom od 10 do 14 sati. U odjeljenju biblioteka u Novoj Topoli knjige se izdaju u zgradi SUBNOR-a ponedjeljkom, srijedom i petkom od 12 do 15 sati. Klub Doma kulture u Bosanskoj Gradiški za posjetioce otvoren je od 9 do 13 sati i od 18 do 22 sati. Apoteka Centar u Ulici maršala Tita broj 11, telefon 813-130, radi od 7 do 20 sati, za hitne slučajeve otvara se i u 22 sati. Apoteke: kod bolnice u Ulici trinaest skojevki i Gornjim Podgradcima, Novoj Topoli, Dubravama, Dolini, Turjaku i Orahovi rade od 7 do 14 sati.

ČELINAC

U kino-sali igra film **KAMIÓN SMRTI** u 13,00 i 19,30 sati.

Dežurna apoteka Doma zdravlja radi od 7 do 15 sati, osim subote, telefonom 840-038. Hitna pomoć Doma zdravlja radi od 15 do 07, Doma zdravlja radi od 7 do 15 sati svakim danom osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850-130. Narodna biblioteka „Ivo Andrić“ radi svaki dan od 7 do 15 sati, osim nedjelja i državnih praznika. Telefon 850-130.

KOTOR-VAROŠ

U kino-sali „25. maj“ igra film **JEDINI MUŠKARAC NA SVIJETU**.

Apoteka radi od 7 do 19 sati, a subotom od 7 do 14 sati. Hitna pomoć Doma zdravlja 880-001. Dežurna vatrogasna služba 880-104 Biblioteka radi od 7 do 19 sati.

LAKTAŠI

Nema kino-predstave.

Narodna biblioteka „Veselin Masleša“ radi od 7 do 15 sati, a nedjeljom ne radi. Hitna pomoć Doma zdravlja, telefon 830-250. Apoteka radi od 7 do 19 sati, subotom od 7 do 14 sati, telefon 830-030. Dobrovoljno vatrogasno društvo 830-066.

SKENDER-VAKUF

Nema kino-predstave.

Biblioteka, pozajmno odjeljenje, radi svaki dan od 7,30 do 15,30 sati, a ponedjeljkom od 10 do 16 sati. Dom zdravlja radi od 7,30 do 15,30 sati, telefon 890-611. Opštinski centar za obavještavanje radi od 00 do 24 sata, telefon 890-620.

SRBAC

U Domu kulture igra film **VANDA NEVADA**.

Apoteka 840-003. Dobrovoljno vatrogasno društvo 840-150. Biletarnica 840-038.

PRNJAVOR

U kino-sali igra film **ČOVJEK SA ČETIRI NOGE**.

Stanica za hitnu pomoć 860-190 SUP 160-0 01. Autobuska stanica 860-462.

RADIOPROGRAM

BANJALUKA

SRIJEDA, 6. FEBRUARA

OD 5,00 DO 9,00 — JUTARNJI PROGRAM RADIO-BANJALUKE
OD 12,00 DO 14,00 — ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BIH.

14,00 - Najava programa
14,05 - REVIJA NA 33 i 45, (VIJESTI u 14,30, Oglasi i obavještenja u 15,00)
15,30 - DNEVNIK
15,45 - Intermeco
16,00 - DNEVNIK RADIO-SARAJEVA
16,30 - OTVORENI STUDIO (VIJESTI u 17,30)
18,00 - Odjava programa
OD 18,00 DO 01,00 — PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA.

BOSANSKA GRADIŠKA

5,00 - 7,00 - JUTARNJI PROGRAM (Vijesti u 5,30 i 6,30)
12,00 - 14,00 - ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BIH

POČETAK PROGRAMA I NAJAVA POPODNEVNOG PROGRAMA
14,05 - Muzika - informacije - muzika
14,50 - Oglasi i obavještenja
15,00 - BEZREDA VOŽNJE - muzička emisija
15,30 - Iz udruženog rada i mjesnih zajednica - informativno politička emisija
15,45 - U narodnom tonu
16,00 - DNEVNIK Prvog programa Radio-Sarajeva
16,30 - Snimajte - emitujemo odabrane melodije
16,55 - Vijesti
17,00 - Odjava i završetak popodnevnog programa.

SRBAC

11,00 - Početak emitovanja
11,05 - Danas na talasima Radio-Srca
11,10 - U zabavnom tonu
11,30 - Po vašem izboru
12,00 - Zajednički program RS BiH
14,00 - Ponovo zajedno
14,15 - Radio-magazin
14,30 - Vijesti
15,30 - HRONIKA SRBAČKE KOMUNE
15,45 - Disko-novosti
16,00 - Odjava i završetak emitovanja

BOSANSKA DUBICA

12,00 - Zajednički program RS BiH
14,00 - Najava i pregled programa
14,05 - Naša top-lista
14,30 - VIJESTI
14,35 - Imam jednu želju (stare gradske pjesme)
15,00 - IZ UDRUŽENOG RADA
15,25 - Muzički intermeco
15,30 - HRONIKA KOMUNE I UDRUŽENOG RADA
15,45 - Obavještenja, muzika, oglasi
15,58 - Odjava programa

JAJCE

OD 12,00 do 14,00 - ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BIH

14,00 - Najava programa
14,10 - Fleš-vijesti
14,15 - Na današnji dan
14,25 - EPP
14,30 - Život mjesnih zajednica
15,00 - Informativna emisija
15,45 - Blok zabavne muzike
16,00 - Odjava programa

Od 16,00 - do 17,00 - Preuzimanje dnevnika Prvog programa Radio - Sarajeva

BOSANSKI NOVI

12,00 — SUSRET NA TALASU (Zajednički program RSA II i ORSBIH)
14,00 - I danas smo zajedno (najava, vijesti, melodija dana)
14,10 - Mladi za mlade (muzička emisija)
14,30 - Delegatski vodiči
15,00 - Od zlata jabuka (emisija ETNO-muzičkog blaga jugoslavenski naroda i narodnosti)
15,30 - Novosti dana
15,45 - EP prospekt
16,00 - DNEVNIK RSA i odjava programa

PRIJEDOR

12,00 - ZAJEDNIČKI TALAS
13,00 - Najava programa
13,02 - Vijesti
13,05 - Čestitke, želje, pozdravi...
14,00 - AKTUELNO U OOUR-ima
14,45 - Muzika i EPP
15,00 - Rado slušane melodije
15,30 - HRONIKA DANA
15,45 - Instrumentalna muzika
16,00 - Odjava programa

SARAJEVO TREĆI PROGRAM U 19,15 SATI

NA STRANICAMA NOVIH KNJIGA

U organizaciji komisije CK SKH za idejni rad i informisanje i Centra CK SKH za idejno-teorijski rad, u Zagrebu, je 7. i 8. 10. 1983. održano savjetovanje „Historiografija“, memoarsko-publicistička i feljtonistička produkcija u svijetu aktuelnih konvencija.

Skupu je prisustvovalo 95 istoričara, teoretičara raznih struka, publicista i društveno-političkih radnika, a prije nekoliko mjeseci izišla je i knjiga (cijena 1.400 dinara) u kojoj su objavljeni prilozi 50 autora: napomene uvodničara Stipe Šuvara, uvodne diskusije Fabijana Trge, Zorice Stipetić, Ivana Perića i Petra Strčića, zatim 34 priloga odnosno diskusije, pročitani ili izrečeni neposredno na skupu, te radovi ostalih učesnika, naknadno poslani.

Ovu knjigu večeras će prikazati doktor Tomislav Išek, a u drugom dijelu emisije časopis „Kultura“ prikazaće Slobodan Nagradić. Emisiju pripremio Blagoje Cetković.

Ка даљој демократизацији

БЕОГРАД 5. фебруара (Танјуг) — Председништво Централног комитета СКЈ на данашњој седници, којој је председавао Али Шукрија, размотрило је остваривање закључака о унапређивању колективног рада, одговорности и даљој демократизацији друштвено-политичких односа. Председништво је — како је саопштено — размотрило и нека актуелна питања у вези са радом на изменама и допунама Статута СКЈ. Полазећи од ставова 12. конгреса, а у припреми 13. конгреса СКЈ, Председништво је обавило размену мишљења о овим

питањима и у складу са захтевима израженим у дискусијама поводом предлога закључака 13. седнице ЦК СКЈ, нагласило потребу прецизирања Статутарних одредаби у циљу обезбеђивања и јачања идејно-политичког и акционог јединства СКЈ. У том смислу у одговарајућим комисијама централних и покрајинских комитета СК, а затим и у комисији ЦК СКЈ за организациона и статутарна питања обавиће се расправа и доставити предлози ставова Председништву и Централном комитету СКЈ.

ИЗ ОПШТИНСКОГ СУДА У БИХАЋУ

Провалницима по три године затвора

БИХАЋ, 5. фебруара — Данас је Кривично вијеће Општинског суда у Бихаћу, коме је председавао судија Илијас Мишић, осудило на по три године затвора бившег милиционера Општинског СУП-а у Бихаћу Ирфана Османкића (25) и његовог компаноња Мирсада Мерданића (27), беспосличара из села Чавкића недалеко од Бихаћа. Ову казну суд им је изрекао због тога што су у времену од 25. новембра до 15. децембра прошле године у Бихаћу извршили чак седам провалних крађа. Уз то Мерданић је сам извршио провалну крађу у Основној школи и Чавкићима, недалеко од Бихаћа.

Д.М.

ПОМОЋ СЕСТРАМА ЧУЉАК

„ТЕРМАЛ“ ОТВОРИО СРЦЕ И ОБЈЕКТЕ

ЛАКТАШИ, 5. јануара — Општој акцији солидарности, помоћи сестрама Чуљак на својеврстан начин су се ових дана придружили радници УБРО „Термал“ из Лакташа. Раднички савјет једнодушно је прихватио иницијативу да се сестрама, када за то буду способне и њиховој пратњи омогући бесплатан седмодневни боравак у бањско-рекреативним објектима ове радне организације. Поред ове акције радници „Термала“ се спремају да сестрама Чуљак упуте и новчану помоћ.

У ФЕБРУАРУ

УВОЗ 880 ХИЉАДА ТОНА НАФТЕ?

БЕОГРАД, 5. фебруара (Танјуг) — У фебруару је планирано да се уговори увоз 880 хиљада тона нафте, од чега око 430 хиљада тона према гаранцијама из претходног мјесеца. И у протеклом дијелу године рафинерије су имале довољно сирове нафте за прераду, пошто је у јануару набављено око 950 хиљада тона — речено је на данашњој седници Извршног одбора Општег удружења нафтне привреде Југославије.

ШТРАЈК РУДАРА У ЕНГЛЕСКОЈ

МАСОВАН ПОВРАТАК НА ПОСАО

ЛОНДОН, 5. фебруара — Британска државна управа за угљенокопе саопштила је да се јуче вратило на посао 2318 рудара, највише у једном дану откада је почео велики штрајк копача угља

прије 11 мјесеци.

Како јавља Ројтер, управа је саопштила да се до сада на посао вратило више од 81.000 од укупно 188.000 рудара који су штрајковали.

НА СВЈЕТСКИМ БЕРЗАМА

ДОЛАР И ДАЉЕ РАСТЕ

ЛОНДОН, 5. фебруара (УПИ) — Раст долара наставља се и данас на свјетским берзама, мада не темпом какав је забиљежен јуче. У Франкфурту је долар вриједио 3,21 западноњемачку марку (јуче 3,20), а у Бриселу 64,58 белгијских франака (јуче 64,25). У Паризу се за један долар давало 9,82 франка (9,70 јуче), а у То-

кију 259,85 јена (јуче 259,10). У Милану је један долар вриједио 1976,37 лира, осам лира више него јуче. У Лондону је за долар било потребно 1,1127 фунти. Једино је у Цириху забиљежен минималан пад вриједности америчке валуте која је јуче вриједила 2,734 франка, а данас 2,733 франка.

ПОВЕЉА „ЦРВЕНИ БАРЈАК САМОУПРАВЕ“

Скопском ОХИС—у

КРАГУЈЕВАЦ, 5. фебруара (Танјуг) — Повеља са плакетом „Црвени барјак самоуправе“ додијелиће се ове године Органско-хемијској индустрији „Наум Наумовски Борче“ (ОХИС) из Скопља. Ово је данас одлучено на седници свих вијећа Скупштине општине у Крагујевцу. Повеља са плакетом „Црвени барјак самоуправе“, је највеће признање које се додјељује поводом предстојећих сусрета самоуправа Југославије за посебне резултате у развоју самоуправних односа.

ПРУГА ТИТОГРАД — СКАДАР

Завршени први километри

ТИТОГРАД, 5. фебруара (Танјуг) — Већ је завршено постављање колосијека на првих пет и по километара југословенског дијела међународне жељезничке саобраћајнице Титоград-Скадар. Ови радови почели су прије седам дана и, према оцјени стручњака, обављају се брже него што се очекивало. Дневно се монтира између 700 и 800 метара шина, а доњи строј пруге потпуно је завршен и спреман за постављање колосијека све до варошице Тузи, која се налази на 14. километру од Титограда према албанској граници.

У СУСПЕТ ДИЈАЛОГУ У ЖЕНЕВИ

Упозорење Москве Вашингтону

МОСКВА, 5. фебруара — Московска „Правда“ поново је данас позвала САД да се на предстојећим женевским преговорима „поштено придржавају споразума“ који су постигли Громико и Шулиц. Главни повод за то упозорење Вашингтону је то што се, по овдашњим оцјенама, с друге стране океана „понашају као да и није било тог споразума“. Из изјава америчких високих функционера и писања америчке штампе, званична Москва не види да су САД спремне да одустану од милитаризације космоса. Зато „Правда“ данас упозорава да „без тога нема ни сагласности о стратешким и евроракетама“.

ЈУГОСЛОВЕНСКА БРОДОГРАДЊА

Осма у свијету

РИЈЕКА, 5. фебруара (Танјуг) — Југословенски бродоградитељи у овој ће години градити 60 бродова од чега 40 више од 2000 тона носивости. Према укупно нарученој тонажи од милијун и сто седамдесет хиљада тона, наши бродоградитељи налазе се на осмом мјесту у свијету. Укупна вриједност наручених бродова је око милијарду и по долара, док ће за домаћу флоту бити грађено само 6 бродова.

ПБС - ОСНОВНА БАНКА „БАЊАЛУКА“ КУРСНА ЛИСТА

(формирана

5. фебруара 1985. године)

Земље	Валута	Куповни курс у динарима за ефективну	Куповни курс у динарима за девизе	Продајни курс у динарима за девизе
Аустрија	100 шилинга	918,6	1006,83	1009,85
Белгија	100 франака	324,17	351,84	352,90
Данска	100 круна	1927,83	1928,34	1988,30
Француска	100 франака	2251,35	2315,01	2321,97
Холандија	100 флорина	6080,24	6252,17	6270,96
Италија	100 лира	11,20	11,48	11,51
Норвешка	100 круна	2328,39	2449,75	2457,11
СР Њемачка	100 марака	6897,41	7074,26	7095,52
Швајцарска	100 франака	8082,78	8290,03	8314,94
Шведска	100 круна	2415,08	2483,37	2490,83
В. Британија	1 фунта	246,41	253,38	254,14
Јапан	1 јен	83,40	87,33	87,59
Канада	1 долар	762,64	170,30	170,82
САД	1 долар	220,01	226,23	226,91
Аустралија	1 долар	174,79	177,86	178,39

Куповни и продајни курсеви за девизе примјењују се почев од 14 сати 5. фебруара 1984. године, а куповни за ефективну примјењује се почев од 6. фебруара 1985. године.

ТВ

СРИЈЕДА, 6. ФЕБРУАРА

ПРВИ ПРОГРАМ

- 10,25 — Преглед зимског образовног програма
- 10,30 — Вијести
- 10,35 — ЗИМСКИ ОБРАЗОВНИ ПРОГРАМ
- 14,40 — ЗИМСКИ ПРОГРАМ ЗА БАКЕ — На нишану снајпера - амерички играни филм
- 16,40 — САНТА КАТАРИНА: СП у скијању: Велеспалом (Ж), снимак
- 17,25 — Преглед програма
- 17,30 — ВИЈЕСТИ
- 17,35 — Хроника Заједнице општине Приједор
- 17,45 — МЕРЛИН — серија за дјецу
- 18,15 — Некад и сад - образовни програм
- 18,45 — Октет „Косовари“ - забавно-музичка емисија
- 19,15 — Цртани филм
- 19,30 — ТВ Дневник 2
- 20,00 — Покретне слике
- 20,05 — ЕВРОПА ВУДИЈУ АЛЕНУ С ЉУБАВЉУ — белгијски филм
- 21,35 — Хроника ФЕСТА
- 22,30 — ТВ Дневник 3
- 22,45 — Преглед програма за четвртак

ДРУГИ ПРОГРАМ

- 18,55 — Преглед програма
- 19,00 — Сви јединствени у одбрани и заштити
- 19,30 — ТВ Дневник
- 19,55 — ЕПП
- 20,00 — Пјевам да те натпјевам - народна музика
- 20,45 — ЕПП
- 20,50 — Студио 2
- 21,05 — Путевима слободе - документарни програм
- 21,50 — Поп-класика - музичка емисија
- 22,35 — Преглед програма за четвртак

Први програм 17,45

МЕРЛИН — серија за дјецу

Краљ Артур, кога су Саси на превару заробили, треба да, по саским законима, буде жртван Богу Вотану. У Камелоту почињу смишљати план како да спасе Артура. Сви се уздају у Мерлина да ће он доћи на неку идеју. И заиста, Мерлин преблачи витезове Округлог стола и маскира их као оболеле од црних богиња, натрапа их у копа и с њима креће у саски погор...

ВРИЈЕМЕ

ИЗВЈЕШТАЈ РЕПУБЛИЧКОГ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКОГ ЗАВОДА БИХ

ТОПЛИЈЕ

ЗА БОСАНСКУ КРАЈИНУ: У јутарњим сатима биће прохладно, а током дана очекује се наоблачење и мањи пораст температуре, могуће су и слабе падавине.

ЗА БАЊАЛУКУ: Ујутро прохладно, а током дана доћи ће до повећања облачности уз могућност слабих падавина. Температура у мањем порасту.

ЗА НАРЕДНА ДВА—ТРИ ДАНА: Очекује се осјетни пораст температуре, а повремено и киша.

ВОДОСТАЈ: Уна-Бихаћ 25 цм, бистра, температура воде 7,3 степена. Уна-Босански Нови 80 цм, бистра, температура воде 8,0 степена. Сана-Сански 158 цм, бистра, температура воде 6,4 степена. Врбас-Бањалука 142 цм, бистра, температура воде 6,6 степена. Водостај у станицама.

Миро Млађеновић

ДАВИД ШТРЕБАЦ

РЕДАКЦИЈА Улица АВНОЈ-а 93. Телефони: директор и одговорни уредник 34-417, Редакција 37-977, 37-978, дактилографи 34-449. Огласно у Улицу Веселина Маслеше 13, телефон 34-448. Телекс 45-208 УУ ГЛАС, ООУР Новинска дјелатност Бањалука, пролазни рачун број: 10500-833-427 код СДК Бањалука. Претплата за СФРЈ: тромјесечна 1.600 динара, полугодишња 3.200, годишња 6.400, само за „Недјељни Глас“ 1.140 динара годишње. Претплата за иностранство: тромјесечна 3.200 динара, полугодишња 6.400, годишња 12.800, само за „Недјељни Глас“ 2.280 динара годишње. Уплате на девизни рачун број: 10500-620-71000-552 код Привредне банке Сарајево. Основне банке Бањалука. Рјешењем Републичког комитета за образовање, науку, културу и физичку културу СР БиХ број 02-4153/82. „Глас“ је ослобођен плаћања пореза на промет.

ГЛАС

IUSTITIA

REDAKCIJA:

Milorad Zakić, Mirko Kisjan, Ognjen Karabegović, Dinka Pasarić, Ljiljana Bajić, Saša Palija, Srđan Piletić, Živodar Bosančić

POVODOM DESETOGODIŠNJICE PRAVNOG FAKULTETA

Dekani vam govore...

LIČNA KARTA PRAVNOG FAKULTETA

● **PRAVNI FAKULTET JE ORGANIZACIJA UDRUŽENOG RADA OD POSEBNOG DRUŠTVENOG INTERESA U OBLASTI OBRAZOVANJA I VASPI TANJA KOJA ČINI JEDNU CJELINU. FAKULTET JE UDRUŽEN U UNIVERZITET „ĐURO PUCAR STARI“. SVOJU FUNKCIJU OBAVLJA U SKLADU SA ZAKONOM O VISOKOM OBRAZOVANJU I SVOJIM SAMOUPRAVNIM AKTIVAMA.**

OSNIVANJE: Fakultet je osnovan 6. februara 1975. godine Odlukom Skupštine opštine Banja Luka, a uz saglasnost Skupštine SR Bosne i Hercegovine. Prije osnivanja Fakulteta djelovao je Centar za pravni studij od 1965. godine i Odjeljenje Pravnog fakulteta iz Sarajeva od 1971. godine. Tako je tradicija izučavanja pravnih nauka u Banjaluci duga 20 godina.

KADROVI: Prema sistematizaciji potrebno je da Fakultet ima 26 nastavnika i 13 asistenta. Danas Fakultet ima 21 nastavnika od kojih 16 doktora nauka, 3 magistra i dva sa visokom spremom. Također ima 10 asistenata koji su u fazi izrade doktorata i magistratura. Pored nastavno-naučnog kadra koji postoji administrativno-tehnička služba sa 15 zaposlenih.

STUDENTI: Upis studenata bio je eksplozivan sve do prije dvije godine od kada je smanjen upis godišnje na svega 100 redovnih i 100 vanrednih studenata. Danas na Fakultetu studira 728 redovnih i 852 vanrednih studenata, ukupno 1580 studenata. Diplomiralo je za proteklih 10 godina 1378 studenata.

NASTAVNI RAD: Nastava se odvija po nastavnom planu i programu koji je usklađen sa potrebama udruženog rada. Nastava se izvodi putem raznih formi ra-

da, počev od klasičnih predavanja preko vježbi, konsultacija pa do mentorskog i praktičnog rada u udruženom radu.

POSTDIPLOMSKI STUDIJ: Od 1980. godine na Fakultetu je organizovan postdiplomski studij. Prvo je organizovan specijalistički studij sa 38 polaznika, a zatim magistrski studij 1982. iz oblasti samoupravljanja i savremenih problema radnog preva, te 1984. godine drugi magistrski studij iz privrede i međunarodnih privrednih odnosa. Na ova dva studija upisana su 94 polaznika. Na Fakultetu su odbranjene i tri doktorske disertacije, a pet disertacija je u pripremi.

NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD: Nastavnici i asistenti se bave naučnoistraživačkim radom. Za posljednjih deset godina objavili su 47 naučnih i stručnih knjiga, od kojih su devet udžbenika. Također su objavili 825 naučnih i stručnih radova u raznim jugoslavenskim časopisima. Nastavnici su danas uključeni u desetak naučnoistraživačkih projekata.

IZDAVAČKA DJELATNOST: Fakultet ima svoju biblioteku sa oko 13.000 bibliotečkih jedinica, što ih koriste nastavnici i studenti, kao i ostali zainteresovani. Uz biblioteku Fakultet ima i čitaonicu. Više od sedam godina izlazi vlastiti časopis-Godišnjak, kao i studentski list „IUSTITIA“.

POLITIČKO I SAMOUPRAVNO ORGANIZOVANJE: Samoupravni način rada je osnovna karakteristika rada na Fakultetu. Pored radnih ljudi zaposlenih na Fakultetu u sve organe su uključeni i studenti, a u Savjet Fakulteta i predstavnici društvene zajednice. Pored Savjeta, Izvršnog odbora Savjeta, Naučnonastavnog vijeća, Konferencije SKJ i SSO, djeluje još oko 50 raznih odbora, komisija, delegacija, predsjedništava, organizacija, sekcija, klubove i radnih grupa.

SMJEŠTAJ FAKULTETA: Zahvaljujući društvenoj zajednici Fakultet je smješten u novu i funkcionalnu zgradu, za sada, sa dovoljnim prostorom od 4600 kvadratnih metara.

Pravni fakultet u Banjaluci navršava, evo, deset godina. Za to vrijeme na čelu Fakulteta su bila četiri DEKANA. Mase, skupine, ljudi i u makro i u mikrookvirima prave, kako kažemo istoriju. Predvodnici vrijede samo utoliko ukoliko shvataju društvene odnose, inače zapadaju u položaj Don Kihota. Njihov značaj dakle ne treba poricati, naprotiv! Svojim sposobnostima i sklonostima, svojom generalnom i profesionalnom kulturom oni razvijaju jedan duh i ukus, jednu radnu (ili možda neradnu) atmosferu — ostavljaju, što je nepobitno, svoj pečat na instituciji i ljudima. To je ono na šta je Malro mislio, govoreći: „Treba ostaviti svoj trag“. Kvalitet toga traga je odraz kvaliteta čovjeka. Ostavljajući po strani monolog i gomilanje riječi koje ne govore ništa („... riječi, riječi, riječi...“ kako to karikira Šekspir), ne dozvoljavajući da se uopšteno govori o „objektivnim i subjektivnim slabostima“, o „nesumnjivim uspjesima, koji su praćeni i slabostima i težnjama da se te slabosti i nedostaci uklone (!), o „analizi rada organa“ (pri čemu se ne vidi pojedinac i njegovo djelo, njegov veći ili manji doprinos) — postavivši dekanima jasna pitanja, zahtijevajući sažet odgovor-kritički i samokritički intoniran. Pitanja su za sve ista. No da prethodno predstavimo dekanu:

● Prvi dekan, onaj kome pripada slava o snivača Fakulteta — je Prof. dr Radovan HRNJAZ. Ako bismo iz njegovog karaktera htjeli izvući crtu koja je dominirala i imala prevashodni značaj za radanje i prve korake Fakulteta je nesumnjivo **UPORNOST**. Savladati inerciju sredine koja se protiv novom, izboriti podršku rukovodstva i javnog mnjenja, pronaći prostor i sredstva za opremu, dovesti spolja i otkriti u gradu (koji nikad nije bio univerzitetski centar) naučnonastavni kadar (prije svega doktore nauka i profesore), pa onda obezbijediti stanove i... riješiti još hiljadu malih problema koji u svojoj ukupnosti čine svojevrsan mozaik — trebalo je energije, strpljenja i samoprijehora. Valjalo je život zatvoriti u rad, izgarati na poslu. Ako mu se to po nečem ranije i nije priznavalo, valja to ovdje reći — što eto i činimo.

● Drugi dekan, mlad i sa diplomom odličnih stranih škola i fakulteta, je docent dr Lenko MANDIĆ. Pokazao je dobar smisao za organizaciju i poznavanje fenomena savremenog fakulteta. Jasno je uočio da se nauka ne može negovati u prostoru od Trapišta do Šehitiuka ne vodeći računa o okruženju kako jugoslovenskom tako i onom stranom. Njegovo djelo je i ideja o postdiplomskim studijama i realizacije te ideje. Bez ovog studija uostalom nema ni pravnog fakulteta, nema onog što nazivamo hram nauke.

● Treći dekan poznat po svojoj beskompromisnosti, po tome da „nema dlake na jeziku“ je Prof. dr Miloš CAREVIĆ. Njega je u svojim ratnim memoarima opisao general Gojko Nikolić. Prikazujući jedan skup u toku rata on ističe Miloš Carevića koji je „sjekao“ s otvorenosti i oštrinom koja pljeni. Priroda Carevića i jeste u tome da ne pita ko je protivnik, nego gdje je. Možda je stoga i njegova centralna crta — **HRABROST**. Kažemo hrabrost, jer pamet i znanje bez nje su tako često jalovi.

● Četvrti dekan, koga krasi smisao da objedini korisno i lijepo (sjetimo se damo jedne estetike s modernom potkom izražene u oblikovanju unutrašnjosti zgrade Fakulteta), koji shvata da niz malih stvari vode u novi kvalitet je Prof. dr Rajko KUZMANOVIĆ. On u našoj balkanskoj sredini, gdje se većina upinje da nešto kaže, ali ne da sluša i saslušajima uho. Reklo bi se da je njegova osnovna crta, važna za obavljanje dekanatskog poziva, **TOLERANTNOST** (ovo ne treba brkati s kompromisom jer to su dvije različite stvari).

Da vidimo šta o periodu svoje „vlade“ oni misle i kako ga ocjenjuju. Predimo dakle na pitanja.

● Vi ste relativno dugo: jedan ili dva mandata stajali na čelu Fakulteta. Problemi Fakulteta silvali su se u Vas kao u fokus. Ocjenite: a) koliko se fiziološki više troši dekan od drugih nastavnika, b) koliko su njegove mogućnosti da utiče na stanje stvari, i c) da li je njegova odgovornost sukudna s njegovim pravima?

Dr HRNJAZ: Funkcija, odnosno zadaci dekana Fakulteta su po mnogo čemu specifični u odnosu na funkciju direktora OOUR-a u privredi na društvenim djelatnostima, s obzirom na to da se dekan bira iz redova nastavnika i da obavlja sve poslove nastavnika na izabranom predmetu i predsjednik je Naučno-nastavnog vijeća. Na „mladim“ fakultetima ovakav status traži dodatne umne i fizičke napore zbog nepostojanja više nastavnika na istom predmetu, kako bi se dekan rasteretio određenih obaveza u nastavi. Tu su i naše „bosanske navike“, da se malte ne svak obraća dekanu i u slučajevima kada se određeni posao može uspješno završiti u stručnim službama ili drugim organima na Fakultetu. Takav status i faktičko stanje utiče na povećano fiziološko trošenje sposobnosti dekana.

Uticao dekana na rad i razvoj fakulteta u našim uslovima zbog nedovoljne efikasnosti i odgovornosti pojedinaca u obavljanju određenih zadataka, a i specifičnosti djelatnosti Fakulteta je značajan. To ovisi i od realnog lica koje je dekan. Njegova odgovornost je velika i u praksi veća od propisanih prava. Međutim, ne uspijeva se uvijek da ta odgovornost bude na potrebnom stepenu rada i razvoja Fakulteta.

Dr MANDIĆ: a) Neuporedivo više.

b) Eventualnel

c) Nijel

Dr CAREVIĆ: Na mladim ustanovama poslovodni organ je uvijek više nego što je normativno utvrđeno, više je „poslovođa“ nego rukovodilac; na odnose i tekuće poslove može dosta uticati i od njega se više traži nego što ima formalnih ovlaštenja; treba da odgovara i za ono što nije u njegovoj funkciji. Svi očekuju da on bude inicijator skoro u svemu, i šta će on reći.

Dr KUZMANOVIĆ: Obavljam dužnost dekana jedan mandat, a obavljao sam dužnost prodekana također jedan mandat. Biti dekan danas je veoma teško. Zato postoji više razloga, a dva su čini se bitna. Prvo, danas su svi autoriteti u našem društvu potcijenjeni. Stari odnos prema ljudima na odgovornim mjestima je oboren, a novi se nije konstituisao. U svijetu je dekan (protokolarno) ravan savaznom ministru. A kod nas?! Drugo, dekan zadržava sve svoje obaveze profesora, pa u osnovi obavlja poslove za dva čovjeka. Dekan je suviše izložen praktičnim problemima, pa se veoma malo može posvetiti naučnoj organizaciji rada. Njegove obaveze i odgovornosti su daleko veće od prava i časti koju ima. Zato su rijetki oni profesori koji prihvataju dva dekanatska mandata.

(Nastavak na 2. stranici)

POVODOM DESETOGODIŠNJICE
PRAVNOG FAKULTETA

DEKANI VAM GOVORE...

(Nastavak sa 1. stranice)

● Vaš uspjeh u radu (i uopšte poslovnog organa) je uslovljen opštim stanjem kolektiva i njegovom spremnošću za saradnju. Kako ocjenjujete te uslove (kao odlične, vrlo dobre, dobre ili slabe, rđave).

Dr HRNJAZ: 2. Uslovi rada na Fakultetu svaki dan su bolji. Bilo je znatno više teškoća u početnom periodu zbog nedostataka prostorija, tehničke opreme i potrebnih nastavnika. Sadašnje uslove ocjenjene kao optimalne, osim što nije riješen problem finansiranja nastavne i naučne djelatnosti u skladu sa ciljevima reforme visokog obrazovanja to je jedan od bitnih uslova, koji nadamo se bit će uspješno riješen u narednom periodu.

Dr MANDIĆ: Kao dobri.

Dr CAREVIĆ: Kolektivni su, manje-više, opoziciono opredjeljeni prema poslovnim organima. To je ostatak tradicije. Kolektivni ispoljavaju dva lica. Treba mnogo umješnosti pa razvijati samo jedno lice. Odnosi između poslovnog organa i kolektiva na Fakultetu su uglavnom dobri. To umnogome ovisi od poslovnog organa koji se situaciji mora prilagođavati, jer se kolektiv teško mijenja.

Dr KUZMANOVIĆ: Svijest ljudi o svojim radnim, profesionalnim, pa i moralnim obavezama je varljiva kategorija. Zato i naš kolektiv, makar i bio mali ima u svome sastavu i onih koji nisu spremni na saradnju. Na sreću njih je veoma malo pa su danas uslovi za rad dobri. Nastojim svojim korektnim odnosom (primjerom) da utičem na ostale.

● Gurvić je svojevrmeno rekao: „Svijet će postati samoupravan ili ga neće biti“. Očito je da nivo upravljanja u jednoj organizaciji zavisi od opšteg stanja u društvu i kvaliteta pojedinaca koji sačinjavaju kolektiv. Koju ocjenu biste dali razvijenosti samoupravljanja na Fakultetu?

Dr HRNJAZ: 3. Samoupravljanje, kao osnovni društveni odnos, u stalnom je usponu na Fakultetu. To se posebno vidi u sadržajnijem radu zbora radnika, savjeta i drugih organa i organizacija. Međutim, ima ozbiljnih problema u funkcionisanju delegatskog sistema i sadržaju rada zborova studenata po godinama, čemu se mora posvetiti veća pažnja u narednom periodu.

Dr MANDIĆ: Ocjene bi mogle biti veoma raznolike; u zavisnosti od kriterija od kojih bi se pošlo u analizi tog stanja. Mislim da treba još jako mnogo uraditi.

Dr CAREVIĆ: Institucionalna samoupravna uglavnom dobro funkcionise. Trebalo bi preciznije odrediti funkcije pojedinih organa da se ne ukrštaju i ne ponavljaju. Bez demokratske nema demokratije, ni samoupravljanja bez samoupravljača, a to su veoma različite stvari. Samoupravljač je bar relativno socijalizirana ličnost, a u tome smo još uvijek skromni. Zbog toga samoupravljanje se često prekida tamo gdje ga treba nastaviti.

Dr KUZMANOVIĆ: Idealno gledajući Gurvić je u pravu. Ali, svijeta bilo bez samou-

pravljanja, ima ga danas, a biće ga i u budućnosti. No, samoupravljanje je složen, dugotrajan i protivrječan proces. Mnogi žive s njim ali ga ne shvataju. Samoupravljanje ima svoje domete kao i svaka druga društvena pojava. Na Fakultetu je otvoren proces samoupravljanja u svim segmentima. Sama činjenica da ima oko 50 raznih odbora, komisija, delegacija, vijeća, organizacija, sekcija i drugih formi rada govori o dobrom putu u samoupravljanje na Fakultetu.

● Dajte kratak spisak uspjeha, onih najvećih, koji su ostvareni za vrijeme Vašeg mandata.

Dr HRNJAZ: Najveći uspjesi Fakulteta, ostvareni za ovih deset godina, između ostalog su: kadrovsko i materijalno-tehničko jačanje Fakulteta jer počeli smo sa pet stalnih nastavnika i 10 asistenata, a sada imamo 22 stalna nastavnika, koji su skoro svi izrasli iz vlastite sredine; postizanje u osnovi dobrih rezultata u naučno-nastavnom procesu posmatrano kumulativno s obzirom da ima veliki broj studenata na jednoga nastavnika; izvanredno dobri rezultati nastavnika i saradnika u izdavačkoj djelatnosti, što afirmira Fakultete kao naučnu ustanovu; uspješna XVIII interakultetska konferencija pravnih fakulteta Jugoslavije koja je održana u Banjaluci u organizaciji našeg Fakulteta, a raspravljano je o reformi nastave na fakultetima što je značajno afirmisalo naš Fakultet u Jugoslaviji; održavanje već treće generacije postdiplomskog studija i polaganje određenog broja doktorata što daje karakter naučne, a ne samo nastavne organizacije Fakulteta; svestrana aktivnost samoupravnih organa, posloводства, stručnih službi i društveno-političkih organizacija na razvijanju Fakulteta i usklađivanju njegove djelatnosti za potrebama udruženog rada; jačanje biblioteke i uspješnije ostvarivanje zadataka sekretarijata Fakulteta i dr.

Dr MANDIĆ: O tome ne bih želio sam da sudim; neka drugi o tome govore.

Dr CAREVIĆ: Dvogodišnji mandat je kratak period za neke posebne uspjehe. Nastojao sam da se nastava, vježbe i ispiti uredno obavljaju, nastavnici i saradnici svakodnevno dolaze na Fakultet i da studenti imaju manje prigovora na ponašanje stručne službe, nastavnika i saradnika.

Dr KUZMANOVIĆ: Teško je to reći, a pogotovo danas kada su problemi složeniji i suptilniji. Ipak, smatram bitnim što se u mome mandatu, kada su naglašene opšte poteškoće, Fakultet stabilizovao, što je kvalitet naučno-nastavnog procesa porastao, što je postdiplomski studij postao redovna praksa, što smo riješili goruća stambena pitanja zaposlenih, što smo počeli raditi prve naučnoistraživačke projekte i na koncu što su međuljudski odnosi znatno bolji nego ranije.

● S jedne strane karikira se visok stepen prolaznosti na nekim fakultetima (ne ulazite na taj fakultet, jer će vam lutnuti diplomu u džep!), a s druge Zajednice obrazovanja forsiraju načelo prolaznosti (dajući više novca za veću prolaznost). Kako gledate na raskorak između nominalne i realne prolaznosti? Da li se na Fakultetu vodila politika selekcije i forsiranja talenata, onih najkreativnijih najboljih, najvrednijih? Ako jeste kako? Odnosno šta ju je sprečavalo?

Dr HRNJAZ: U našem društvu inače postoje značajne razlike između društvenih opredjeljenja i konkretne društvene prakse u brojnim djelatnostima, pa i u visokom obrazovanju. Naime, kada se radi o ostvarivanju naučno-nastavnog procesa zahtjevi iz Zakona o visokom obrazovanju i materijalna baza, te broj nastavnika i saradnika nisu u skladu sa brojem redovnih i vanrednih studenata, već obratno. Na jednog nastavnika ima i više stotina studenata što potvrđuje da je nerealno očekivati ostvarivanje mentorskog rada sa studentima, a to utiče na kvalitet studija. Zatim, nisu dovoljno ujednačeni kriteriji u ocjenjivanju studenata kod svih nastavnika, iako se više puta o tome raspravljalo; nema se i sada cjelovit uvid u uzroke zašto veći broj redovnih studenata ne završava studije „godina za godinu“. Do sada nismo kontinuirano forsirali talentovane studente i davali im za takav rad određena priznanja, što se ubuduće mora činiti u više oblika, a sada na desetogodišnjicu dodijeljene su pohvale za 12 najboljih studenata. No to nije dovoljno i ovaj problem treba cjelovito riješiti.

Dr MANDIĆ: Raskoraka će uvijek biti. Inače, na Fakultetu se nije vodila selekcija niti su forsirani najbolji. Postojale su mnoge prepreke; nisu stvoreni objektivni uslovi da bi se tako nešto radilo, niti je bilo svijesti - dovoljno jake da se u tom smislu mora raditi.

Dr CAREVIĆ: Kako god „stimali“ prolaznost ona ima neki svoj zakon iz godine u godinu. Forsiranje prolaznosti je administrativno-birokratska mjera; Fakultet to ne čini. Nedovoljno je posvećena pažnja selekciji i forsiranju talenata; više se raspravlja o slabijim nego dobrim studentima. To je problem profesionalno-etičkog odnosa u društvu a ne samo Fakultetu.

Dr KUZMANOVIĆ: Upravo u mome mandatu došlo je do restriktivnog upisa studenata (što smatram sasvim ispravnom politikom). Očekujem da će Samoupravna interesna zajednica za visoko obrazovanje promijeniti metodologiju finansiranja kada će i ta klauzula nagrađivanja po prolaznosti nestati. Nismo više u fazi kada može kvantitet zamijeniti kvalitet. A, što se tiče talenata. Nismo ih do sada forsirali. To u osnovi ne radi niko u zemlji što je velika šteta (nešto se pokušava preko Titovog fonda).

● Da li ste za režim studija koji zahtijeva obavezno posjećivanje nastave, vježbi i ostalih oblika rada ili ste za liberalan sistem gdje se to studentima ostavlja na volju. Navedite razlog zašto ste za prvi odnosno drugi sistem.

Dr HRNJAZ: Iz dugogodišnjeg iskustva mi je poznato i potvrdilo se kao pozitivno da studenti treba da dolaze obavezno na predavanja, vježbe, konsultacije, da pišu serozne seminarske radove i sl. Razlozi su što na većem broju, osobito stručnih predmeta, udžbenici, propisi i praksa se brzo mijenjaju, a da studenti ne mogu uspješno da sami savladaju potrebno ispitno gradivo. To potvrđuju slabi rezultati kod vanrednih studenata, pa i redovnih na ispitima, ako nisu koristili određene oblike nastave i dr. Ustavom i Zakonom o visokom obrazovanju i Statut Fakulteta su propisali da je student radni čovjek koji ima i treba da ostvaruje određena prava, obaveze i odgovornosti, a to je prvenstveno nastavni proces. U složenom pravnom, političkom, ekonomskom, socijalističkom i dr. sistemu, kakav je savremeni sistem razvoja društva, pa i naš sistem prošle su vremena kada se svaki pojedinac mogao „liberalno“ ponašati u selekciji obilja informacija i naučnih saznanja. To ne negira potrebu permanentnog ličnog rada. Naprotiv, ali problem je veoma složen.

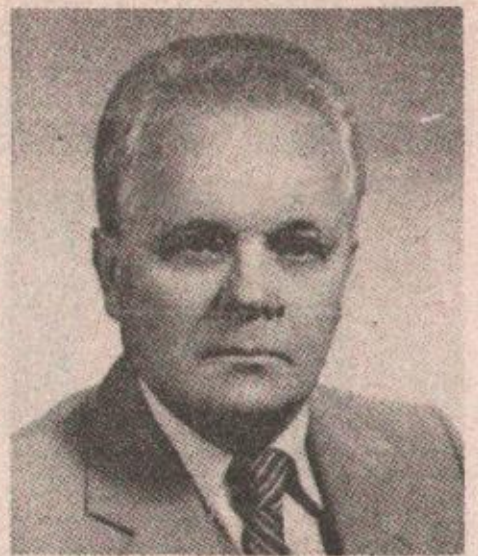
Dr MANDIĆ: Ja sam za režim studija koji podrazumijeva obaveznost izvršavanja zadataka; ali ne zbog toga što će se neko prozivati da li je došao na predavanje; nego zato što će se stvoriti društveni kriteriji (objektivni i subjektivni) koji će takav režim jedino verifikovati u životu pojedinca.

Dr CAREVIĆ: Dobru nastavu, vježbe i druge oblike treba posjećivati, jer je mnogim studentima to potrebno da bi uspješnije studirali. Nije još postignuta takva selekcija studenata koji bi mogli bez toga. Obično, obrazovne forme koriste bolji studenti; drugi nastoje to nadoknaditi kampanjskim učenjem. Ako je nastava loša, nezanimljiva, prepričavanje udžbenika - bolje je ne ići na nju, ali ne dosađivati se, već nešto raditi.

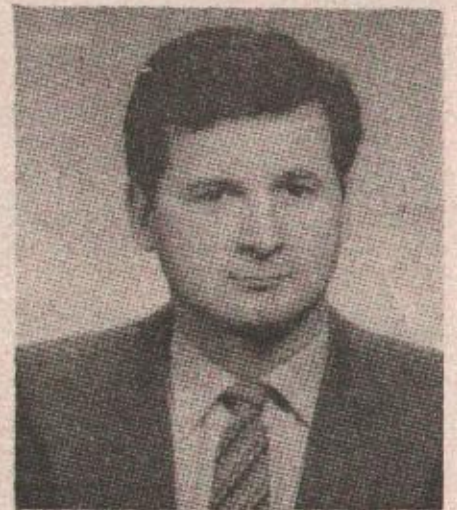
Dr KUZMANOVIĆ: Nije još vrijeme za liberalan studij. Još uvijek se mora programom i planom studentima nametnuti puno radno vrijeme. I takav sistem, kakav imamo, jedva neke studente tjera na rad. Kud bi stigli sa liberalizacijom? Sigurno bi se studij produžio unedogled.

● Da li smatrate da je bolje: ocjenjivati rad studenata tokom cijele godine ili ova ocjena treba da rezultira iz jednog dugog kompletnog ispita na kraju školake godine. Ako ste za ovo drugo da li ste uz završni i za parcijalni ispit (na kraju zimskog semestra)?

Dr HRNJAZ: U proteklih deset godina nisu ispunjene sve potrebne pretpostavke za kontinuirani rad studenata, pa to utiče i na

Upornost: dr Radovan Hrnjaz

Postdiplomski studij: dr Lenko Mandić

Hrabrost: dr Mićo Carević

Tolerantnost: dr Rajko Kuzmanović

način polaganja integralnih ili parcijalnih ispita. Sadašnji sistem polaganja ispita, parcijalno je komplikovan i za studente i nastavnike, jer studenti uporedo spremaju i po sedam ispita, a ipak na kraju ima dosta slučajeva da se ne postigne željeni rezultat u pogledu kvaliteta znanja. Ja sam za integrane ispite, ali pod uslovom da se izmijeni režim studiranja, tako da svi predmeti budu jednosemestralni. Ako to nije ipak sam za tzv. parcijalne ispite, odnosno kontinuirano provjeravanje znanja studenata, ali da se svaki predmet posebno razmotri, sa stanovišta njegove složenosti, obimnosti i sl.

Dr MANDIĆ: Mislim da se ove dvije stvari ne isključuju. Moguće je da se sa studentom

saraduje preko cijele godine, te da on - na kraju - pristupi ispitu kako bi stekao mogućnost da pokaže svoje znanje i da dobije još bolju ocjenu.

Dr CAREVIĆ: Apsolviranje naučnih znanja je dugotrajn proces, što zavisi i od studenata i nastavnika. Ako se obezbijedi taj proces - nije važno da li će se vršiti propitivanje na kraju zimskog semestra ili neće. Kako se sada radi - ovo propitivanje nema neke značajnije uloge. Bolje bi bilo ostaviti više vremena za pripreme ispita iz cijelog gradiva.

Dr KUZMANOVIĆ: Ja sam za ono što danas traži Zakon o visokom obrazovanju, a to nisu ni parcijalni ispiti, ni dugotrajni iscrpljujući završni ispit. Zakon traži stalno-kontinuirano praćenje rada studenata (to znači provjera više puta na razne načine) tokom godine, a na kraju sesumira godišnja zaliha uspjeha studenata i svega završna ocjena. Naravno, onaj student koji nije tokom godine želio ili nije mogao da aktivno radi mora se podvrgnuti završnom (temeljnom) ispitu.

● U pogledu nastavnog plana: da li smatrate da je broj nedjeljnih časova previsok, umjeren ili prenizak? Da li bi trebalo povećati broj časova i time produžiti dnevni boravak i rad na Fakultetu ili smanjiti broj časova, a povećati individualni rad van škole? Jeste li za to da svi predmeti budu jednosemestralni ili ne? Šta bi se time dobilo, a šta izgubilo?

Dr HRNJAZ: Naši fakulteti su još uvijek opterećeni tradicionalizmom u pogledu nastave. Nije vrijednost jednog predmeta samo u broju nastavnih časova niti je u sadašnjim uslovima razvoja nauke, a osobito informatike, potrebno studente „kljukati“ znanjem samo na nastavi, jer naš je zadatak da stvaramo kreativne kadrove koji znaju samostalno misliti i znati primjeniti u praksi postojeće znanje. Zato sam za minimalne korekcije u nastavnom planu. Već sam rekao da sam za jednosemestralne predmete, pod uslovom da postoje stalni nastavnici na svim predmetima. U ostalom Pravni fakultet Niš, Medicinski fakultet Beograd i dr. imaju ovakav sistem studija koji se, koliko je meni poznato, pokazao pozitivnim. Razumljivo da ovakav sistem traži aktivniji odnos nastavnika i studenata u nastavi, ali daje i veće mogućnosti nastavnicima da se u određenom periodu bave naučnoistraživačkim radom, a društvu je bitno da je ostvaren određeni kvalitet rada, a ne vrijeme od jedne školske godine ili jednog semestra sa istim brojem nastavnih časova. Ovakav sistem, koliko ja znam više bi odgovarao studentima, od sadašnjeg po kome su skoro svi predmeti dvosemestralni.

Dr MANDIĆ: Mislim da je nastavni plan veoma skroman. Potrebno ga je obogatiti u sadržaju, prije svega u pogledu predmetapravnih disciplina, koji se izučavaju na drugim fakultetima i koji danas kvalitetan pravni studij čine kompletnim na većim i boljim fakultetima. Moguće je uvesti i jednosemestralne predmete ali to ne može biti pravilo, posebno kada se radi o „fundamentalnim predmetima“.

Dr CAREVIĆ: Teško je ocijeniti da li je broj časova prevelik, umjeren ili prenizak. Lekcijsku nastavu treba napuštati i više vremena ostavljati za vježbe i organizovane konsultacije. U nastavi treba držati globalne teme. Sa jednosemestralnim predmetima trebalo bi pokušati. Na mnogim univerzitetima u svijetu više se poklanja pažnja kolektivnom radu studenata. Mnogi naši studenti nemaju navike za konstantan individualni rad.

Dr KUZMANOVIĆ: Broj nastavnih sati ne određuje vrijednost i značaj predmeta. Zato nisam za povećan broj sati predavanja. Moramo koristiti više savremene forme rada sa studentima, kojih ima jako mnogo. Predavanja ex cathedra nisu više metoda broj jedan. Kada je riječ o jednosemestralnim predmetima, ja sam apsolutno protiv njih. Student mora da „živi“ sa predmetom barem godinu dana da mu ostane u svijesti (pameti), a ne da predmet bljesne kao meteor za par mjeseci i istopi se.

● Da li Fakultet insistira da studenti koriste pored udžbenika i drugu literaturu. Postoji rašireno mišljenje da se na većini predmeta to faktički ne traži. I da li predavanja treba da budu: a) prepričavanje udžbenika ili b) objašnjenje i tumačenje najznačajnijih i najtežih mjesta (uz kratak sistematski pregled građe) ili (uz dati pregled) „ilustrovanje“ i dopuna udžbenika, odnosno osvjetljavanje problema i upućivanje na literaturu? U kojoj mjeri fakultetska biblioteka utiče na pravo studiranja i omogućava kreativnost studenata?

Dr HRNJAZ: Naš Fakultet je u režimu studiranja, za posljednjih pet godina, uveo red u pogledu korištenja udžbenika i literature, jer je u nastavnom planu i programu tačno određeno koja je obavezna literatura i propisi, a koja je u širem izboru. Niko mimo organa Fakulteta po određenom postupku ne može odrediti literaturu za ispite. U praksi ima slučajeva da se ove obaveze pojedinci u cjelini ne pridržavaju. Međutim, nastava nije kvalitetna ako se prepričavaju udžbenici i pozitivni propisi. Studente treba uvoditi u savremene teoretske i praktične institute ovisno od karaktera predmeta, ali oni treba da budu subjekt ostvarivanja nastavnog procesa; izlaganja određenih tema; odb-

ranom seminarskih radova; diskusijama o kardinanim pitanjima i sl. Takođe, studente treba uključivati u pojedine naučne projekte sa ciljem da sutra u praksi znaju metodološki i sadržajno da spajaju teoriju i praksu. Inače, potrebno je više praktičnog osposobljavanja studenata iz pozitivno-pravnih predmeta jer na ovakvu osposobljenost studenata se prigovara iz udruženog rada, u kome su zaposleni naši diplomirani pravnici.

Mi smo dosta učinili u nabavci knjižnog fonda biblioteci i to je korisno za Fakultet. Međutim, nismo riješili problem informaciono-dokumentacione službe, koju imaju neki pravni fakulteti (Novi Sad, Beograd, Ljubljana i dr.). To je jedno veoma značajno pitanje u budućem razvoju Fakulteta.

Dr MANDIĆ: Predavanja treba da budu prije ovo drugo. Dakle, uvođenje u problematiku, tumačenje, iznošenje savremenih shvatanja uz pružanje mogućnosti da se studenti u pripremi služe cjelokupnom, dostupnom, literaturom.

O biblioteci je teško govoriti jer je ona dosta skromno pripremljena i ne raspolaže dovoljnim fondom knjiga.

Dr CAREVIĆ: Ako se želi studirati, neophodno je koristiti širu literaturu, ali se zato nema dovoljno vremena. Nastava treba da studenta uvodi u probleme, a ne da prepričava udžbenik tim prije što mnogi udžbenici brzo zastarjavaju i nisu pisani da otvore probleme, već da ih „umire“.

Dr KUZMANOVIĆ: Mi smo suviše simplifikovali studij. Uči se od stranice do stranice. To je srednjoškolski manir. Uz udžbenike mora biti i šira literatura. Naša biblioteka ima mogućnosti (ima oko 10.000 bibliotečkih jedinica) da pruži uslugu studentima. U kojoj će mjeri oni koristiti biblioteku zavisi od njih samih, ali i od nastavnika. U svakom slučaju više se mora zavrivati u biblioteku, a manje u skripta i sveske.

● Da li bi trebalo uvesti obavezno izučavanje jednog stranog jezika i kao na nekim poznatim univerzitetima u svijetu više fizičke kulture i sporta (što bi po nekima doprinjelo razvoju kompletnije ličnosti, obrazovanijeg i zdravijeg radnika sutrašnjice)?

Dr HRNJAZ: O uvođenju stranih jezika više puta je raspravljano. Njihovo izučavanje je veoma korisno, ali Fakultet, to ne može uspješno realizovati. Zato sam da se traže druge forme njegovog izučavanja, ali ne kao obaveznog predmeta na fakultetu.

Dr MANDIĆ: Mislim da bi trebalo. Ali na poseban, intenzivni, način: već onako kako se to danas radi na savremenim institutima za izučavanje jezika. Smatram da bi i u pogledu fizičkog vaspitanja trebalo mnogo više učiniti. Krajnje je vrijeme da Univerzitet dobije svoju sportsku dvoranu, plivalište: te da se postojeći kadrovi više angažuju u organizovanom bavljenju sportom i mimo predviđenih časova redovne nastave.

Dr CAREVIĆ: Visokoobrazovani čovjek bi mogao znati najmanje jedan strani jezik. Fakultet bi trebao obezbijediti da se izučava jedan svjetski jezik bar za one koji žele. Isto tako, bilo bi dobro da se više razvijaju razne sportske discipline i fizička kultura. Međutim, uslovi su slabi.

Dr KUZMANOVIĆ: Obavezna strani jezik je nasušna potreba. Savremeni intelektualac bez znanja stranog jezika je nekompletan. Još za svoga mandata uložicu sve napore da se uvede strani jezik. A, što se tiče fizičke kulture, smatram da je dosta ovo što imamo. Time smo okupirani i više nego što treba.

● Da li Fakultet ima uvid koliki je prosječan radni dan studenta, kakve su im radne navike i kako (na šta) koriste slobodno vrijeme?

Dr HRNJAZ: Neosporno je da Savez socijalističke omladine, SKJ, kao i svi organi na Fakultetu postigli su dobre rezultate u razvoju rada i cjelokupnog samoupravljanja na Fakultetu. U tom kontekstu raspravljalo se i o korištenju vremena studenata, njihovom standardu i sl. Međutim, nismo cjelovito analizirali navike i korištenje slobodnog vremena studenata, kao i njihov standard. Sada postoje realniji uslovi za rješavanje ovog problema i zato se zalažemo da se ova pitanja studiozno-analitički razmatraju i preduzimaju potrebne mjere.

Dr MANDIĆ: Mislim da postoji ubjeđenje da su radne navike skromne, kao i da studenti baš i nemaju uslova da slobodno vrijeme „najcjelishodnije“ iskoriste.

Dr CAREVIĆ: Fakultet nema uvida u šta student troši radni dan, ni u to kakve su mu radne navike i u šta troši slobodno vrijeme. Poslije odlaska sa Fakulteta, prekida se veza između fakulteta i studenta.

Dr KUZMANOVIĆ: Nema pun uvid. Međutim, nešto mi je poznato preko korištenja naše čitaonice i rada u Domu „V. Vlahović“. Stiče se utisak da studenti svoj radni

AUDIATUR ET ALTERA PARS

...ŠTA MISLE STUDENTI

(INTERVJUISAN JE VEĆI BROJ STUDENATA I EVO NJIHOVIH ODGOVORA)

● Da li ste za REŽIM STUDIJA koji zahtjeva obavezno posjećivanje nastave, vježbi i ostalih oblika rada na Fakultetu ili ste za liberalan sistem, gdje se to studentima ostavlja na volju? Navedite razloge zašto ste za prvi, odnosno drugi sistem?

Za liberalan sistem izjasnilo se 82 odsto studenata, a ostali za obavezno posjećivanje predavanja. Velika većina smatra da studentima treba prepustiti odluku KOJA PREDAVANJA I KAD će slušati. Karakteristično je u tom smislu mišljenje jednog studenta: „Student ipak najbolje poznaju sebe, svoje predznanje, moć i brzinu usvajanja, svoju sposobnost da to znanje apsorbuju, a u skladu s tim i svoj način rada.“ Ili drugo mišljenje: „Mnoga predavanja se svode na prepričavanje knjige...“ Manjina ipak smatra: da je student radni čovjek i da on ima iste obaveze kao i radnik u fabrici, da provede na Fakultetu određeno vrijeme i da ispuni tu svoje dužnosti.“

● Da li smatrate da je bolje: OCJENJIVATI rad studenata tokom cijele godine ili ova ocjena treba da rezultira iz jednog drugog i kompletnog ispita na kraju školske godine? Ako ste za ovo drugo: dali ste i za parcijalni ispit (u januaru) uz onaj završni?

Za provjeravanje tokom čitave godine (faktički za savremeni, mentorski sistem) izjasnilo se 60 odsto studenata. Za sistem klasičnih ispita izjasnilo se 40 odsto među kojim je tri protiv parcijalnih ispita, a samo jedna trećina za.

● U pogledu NASTAVNOG PLANA: da li smatrate da je broj nedjeljnih časova previsok, umjeren ili prenizak? Da li bi trebalo povećati broj časova i time produžiti dnevni boravak i rad na Fakultetu ili smanjiti broj časova, a povećati individualni rad van Fakulteta? Jeste li za to da svi predmeti budu jednosemestralni ili ne?

Šta i se time dobilo, a šta izgubilo? Studenti (25 odsto) smatraju da je fond časova predavanja i vježbi — previsok, dok većina misli da je umjeren. Veći broj studenata je za smanjenje broja časova na fakultetu, za povećavanje vremena za individualni rad i za jednosemestralne ispite.

● Da li Fakultet insistira da studenti koriste pored udžbenika i drugu literaturu? Postoji rašireno mišljenje da se na većini predmeta to ne traži. Zatim, da li predavanja treba da budu:

a) prepričavanje udžbenika ili b) objašnjenje i tumačenje najznačajnijih i najtežih mjesta (uz kratak sistematski pregled građe) ili c) Uz dati pregled — „ilustrovanje“ i dopuna udžbenika, odnosno osvjetljavanje problema i upućivanje na literaturu?

U kojoj mjeri fakultetska biblioteka utiče na pravo studiranja i omogućava kreativnost studenata?

U nastavnom planu i programu navedena je uz osnovnu i dopunska literatura. Ipak većina profesora na ispitu traži samo građu iz udžbenika. Razumljivo je stoga, mada i porazno mišljenje studenata, da predavanja treba da budu prepričavanje partija iz udžbenika. Za rad biblioteke,

odnosno njeno svestrano korišćenje vlada slabo interesovanje.

● Da li bi trebalo uvesti obavezno izučavanje STRANOG JEZIKA i kao na nekim poznatim univerzitetima više fizičke kulture i sporta?

Velika većina studenata je protiv uvođenja stranog jezika. Oko 60 odsto studenata je za povećanje broja časova fizičke kulture, a ostali protiv.

● Koliko časova iznosi Vaš PROSJEČNI RADNI DAN (uzimajući u obzir cijelu godinu, a ne samo maj — juni, ili januar)? Da li radite preko cijele godine ili se sve uglavnom svršava na kampanjskom radu mjesec ili mjesec i po pred ispite? Šta radite kad ne radite (tj. kako koristite svoje slobodno vrijeme):

a) za kulturne potrebe (beletrika, pozorište, kino, izložbe, koncerte, TV emisije kulture itd.)

b) zabavu (diskač, kafić, sastajalište u Zanatskom centru i sl., razne priredbe, žureve, utakmice, kino i TV emisije i td.)

c) lično usavršavanje i društveni rad (učenje jezika, bavljenje sportom, rad u kulturno-umjetničkim i sličnim društvima, društveno-političkim organizacijama itd.)

Navedite za svaku grupu prosječan fond dnevnih časova.

Oko 80 odsto studenata radi kampanjski, tj. tridesetak dana pred ispitni rok počinje učiti. Samo 20 odsto uči svakodnevno - studira. Prosječan radni dan studenta iznosi oko 1,5 sata (isključujući prisustvo predavanjima i vježbama). Studenti izjavljuju da „za kulturne potrebe i zabavu nalaze vremena, ali ne i za lično usavršavanje i ostale oblike društvenih aktivnosti.“

● Kako ste zadovoljni dosadašnjim radom: a) studentske službe i b) biblioteke. Kakva poboljšanja predlažete?

Studenti biblioteke slabo koriste otud i mali broj određenih mišljenja o njenom radu. Studenti zahtjevaju da studentska služba produži vrijeme rada sa strankama — studentima i da to bude umjesto dosadašnjih od 10 do 12, bar sat dva duže. Takođe zahtjevaju veću efikasnost i malo više ljubaznosti.

● Da li je na fakultetu postignuto objektivno ocjenjivanje znanja studenata?

Studenti smatraju da objektivnost određivanja varira od predmeta do predmeta. Ipak opšti zaključak je da „da bi moralo biti više objektivnosti“.

● Da ste maturanti, da li biste se opet odlučili da studirate pravo?

Dvije trećine studenata bi se kad bi se vratili u maturantsko doba ponovo upisali na pravo, a jedna trećina bi izabrala neki drugi fakultet.

● Na mnogim univerzitetima u svijetu (na primjer u USA kao najteže studije smatraju se: medicina i pravo. Tvoje mišljenje o vrijednosti studija prava u odnosu na druge fakultete?

Ogromna većina studenata smatra da su studije prava, ako ne to ono bar isto toliko teške kao na većini fakulteta.

dan provode uglavnom izvan fakulteta. Na fakultetu su prosječno tri sata (to oni koji su marljiviji). Ostalo individualno troše dan, radno ili neradno. Istina, nemaju u gradu dovoljno pogodnih prostorija za okupljanje (klubovi, centri i sl.) pa su kafići u modi.

● Šta mislite o jedinstvenim planovima, programima i udžbenicima na pravnim fakultetima Jugoslavije?

Dr HRNJAZ: Na posljednje tri interakultetske konferencije pravnih fakulteta Jugoslavije razmatrani su nastavni planovi i programi i postignut jedinstven stav da se na drugom stupnju nastave stiče stručni naziv diplomirani pravnik, ali nije postignuta saglasnost o jedinstvenim nastavnim planovima. Ja sam bio, a i sada sam, za jedinstvene nastavne planove, jer omogućuju slobodniju cirkulaciju upisa i kretanja studenta i udžbenika. Specifičnosti svake republike i pokrajine mogu se izraziti i nastavnim programima koji se noveliraju svake četvrte godine.

Naš fakultet je, na kraju da kažem, dao veoma značajan doprinos ovim i drugim pitanjima osvarivanja nastavnog plana i program, a kao i drugih funkcija pravnih fa-

kulteta i ja sam zadovoljan sa našim dosadašnjim rezultatima, mada se moglo više i bolje raditi i to treba činiti ubuduće.

Dr MANDIĆ: O mnogo čemu bi se moglo razgovarati, na nivou u Jugoslavije, pa u okviru toga bi se moralo razgovarati i o navedenim problemima.

Dr CAREVIĆ: Nema nikakvog opravdanja da se većina predmeta iz pravnih disciplina ne studira iz jedinstvenih udžbenika za cijelu Jugoslaviju. Sadašnje stanje je posljedica već poznatih podjela i u drugim oblastima života.

Dr KUZMANOVIĆ: Ideja nije nova, ali se teško realizuje. Imati zajedničke udžbenike bilo bi više nego dobro. Pravni i politički poredak je kod nas jedinstven (bez obzira na republičko zakonodavstvo) pa zašto ne bi bili i ti udžbenici. Ima pokušaja da se rađe zajednički udžbenici. I ja sam jedan od koautora jednog zajedničkog udžbenika za sve pravne fakultete u Jugoslaviji.

...PRODEKANI I SEKRETAR

PROF. DR VJEKOSLAV VIDOVIĆ

Podići kvalitet studija

● Vi ste prodekan za nastavu. Da li biste nam mogli dati SPISAK NAJBOLJIH STUDENATA po generacijama (polazeći od srednje ocjene 8,60 pa naviše). Sigurno imate uvid koliko srednja ocjena znači pri zapošljavanju? Zanima nas Vaše mišljenje.

- Prema Društvenom dogovoru o provođenju politike zapošljavanja prosječna ocjena ima određeni utjecaj na formiranje rang-liste kandidata svršenih pravnik

pri zapošljavanju. Taj utjecaj, međutim, po mom mišljenju nije adekvatan značaju koji ima element prosječne ocjene. Ako je prosječna ocjena iz čitavog studija pokazatelj nivoa znanja i ukupne obrazovanosti pravnika, onda bi ovaj element morao da „vuče“ znatno više bodova nego sada. Veća vrednovanje prosječne ocjene pri zapošljavanju stimulatino bi utjecalo na studente da tokom studija više rade i uče i akumuliraju veći fond znanja, a s druge strane udruženi rad bi kroz ovu selekciju dobio sposobnije i obrazovanije pravnike. Naravno, to vrijedi i za kadrove svih drugih struka i profila koje obrazuje Univerzitet u Banjaluci. Prema odredbama sada važećeg Dogovora, student koji je npr. završio fakultet sa prosječnom ocjenom 6,50 i 8 mjeseci čeka posao dobija više bodova od studenta koji ima prosjek ocjena 9,50 a tek se prijavio kod SIŽ-a za zapošljavanje. To znači da naši stručni kadrovi praktično uopće nisu stimulirani da više uče. Dovoljno je završiti fakultet i malo pričekati na „birou“ da bi se prestigli vrlo dobri i odlični studenti prije njih dobiti posao.

● Smatrate li da je kriterijum ocjenjivanja u prosjeku oštar umjeren ili blag?

- Smatram da je kriterij ocjenjivanja na Pravnom fakultetu, uzimajući u obzir sve četiri godine studija - umjeren. To je općut-

isak. Međutim, kod pojedinih, naročito pozitivno-npravnih predmeta moralo bi se ići na stanovitvo pooštavanje kriterija, kako bi naši svršeni studenti odlazili sa fakulteta sa više znanja i sposobnosti iz ključnih naučnih disciplina i oblasti sa kojima se susreću u praksi odmah, pri stupanju u radni odnos. Kriterij ocjenjivanja i kvalitet svršenih pravnika imaju međusobni recipročni odnos i uzajamno su uvjetovani. Prema tome, ako želimo kvalitetnije i sposobnije kadrove moramo privrflkaciji njihovog znanja iz svakog pojednog predmeta na fakultetu, a posebno iz tzv. pozitivno-npravnih predmeta od studenata tražiti više znanja i ne zadovoljavati se samo sa elementarnim znanjem. Drugim riječima, trebalo bi da kroz određeno pooštavanje kriterija ocjenjivanja poraste specifična težina svake pozitivne ocjene; da iza svake pozitivne ocjene stoji više znanja nego do sada. Smanjen broj studenata u posljednje 2-3 godine i prisutna restriktivna politika upisa na fakultetu društvenih nauka nalaže da više nego do sada našu pažnju i aktivnost usmjerimo na podizanje kvaliteta studija. Udruženom radu nije više potreban pravnik po svaku cijenu, već mu je potreban kvalitetan i sposoban pravnik.

● Parcijalni ispiti su izloženi oštroj kritici. Zašto iz svakog predmeta dvaput izvoditi studente na ispit, pri čemu je, razumije se,

nemoguće studenta koji je položio prvi dio (na parcijalnom) pitiati na završnom samo drugi dio, kad su ta oba dijela po pravilu vezana u sistem gotovo neraskidivom vezom. Zašto se, ako je smanjen broj studenata, ne teži mentorskom radu i stalnoj provjeri znanja tokom čitave godine?

- Klasični parcijalni ispiti na kraju zimskog semestra uz oslobađanje studenta tog dijela gradiva na završnom ispitu u junskom ispitnom roku nisu dobro rješenje. Time se odvaja (cijepa) ispitna materija u dva dijela i razbija ono što se ne bi smjelo cijepati. To znači da bi takav način provjere znanja tokom školske godine trebalo odbaciti definitivno. Ako to učinimo ostaju nam onda dvije mogućnosti: ili se vratiti na stari klasični način provjere znanja iz čitavog ispitnog gradiva na kraju školske godine, ili uvoditi mentorski sistem praćenja i provjeravanja znanja i sposobnosti studenata. Ja sam razumije se, za mentorski sistem. Međutim, treba stvoriti sve pretpostavke za taj sistem: odgovarajući broj nastavničkog i saradničkog kadra, prostoriije, opremljeniju biblioteku i ostale uvjete. Mislim da u tom pravcu Pravni fakultet u Banjaluci mora usmjeriti svoje aktivnosti vezane za organizaciju i način izvođenja naučno-nastavnog procesa. Određeni koraci u tom pravcu već su poduzeti.

TOMISLAV ALEKSIĆ, SEKRETAR FAKULTETA

Uspješno savlađivanje teškoća

● Dokani se smjenjuju, sekretar otaže. Da li biste nam mogli predložiti spisak najvećih problema Sekretarijata u ovom desetogodišnjem periodu?

- Problema je bilo dosta, ali su svi savladani i mislim da je to najvažnije. Naučno-nastavni i naučnoistraživački proces odvijao se normalno.

Kad sam u martu 1976. god. došao na dužnost sekretara Fakulteta, moralo se početi od ništa, ili bolje reći od nule. Fakultet je bio u osnivanju. Prvo je trebalo izvršiti konstituisanje Fakulteta kao organizacije od posebnog društvenog interesa u oblasti visokog obrazovanja, izraditi i usvojiti Statut i druge samoupravne opšte akte, popuniti radna mjesta u Sekretarijatu sa potrebnim kadrovima, nabaviti namještaj i drugu opremu, dakle, obezbijediti potrebne uslove za normalan rad.

Međutim, najveći problem bio je što smo morali tri puta da seselimo. Sad smo definitivno smješteni i mislim da neće više biti preseljavanja.

● Kako ste zadovoljni s dosadašnjim radom:

- a) studentske službe i
- b) biblioteka?

Imate li uvid kakvo mišljenje o tome imaju studenti i kakva poboljšanja predviđaju?

Sa dosadašnjim radom studentske službe i biblioteka sam zadovoljan. Poslovi i radni zadaci obavljaju se dobro. Sadašnje vrijeme zahtjeva da se poslovi i radni zadaci obavljaju stručno, efikasno i u određenom roku. Metode naučne organizacije rada upućuju nas na to da u organizaciji nema kraja. Poslovi i radni zadaci uvijek se mogu obavljati sa više stručnosti, manjeg utroška radnog vremena i, naravno, u kraćim vremenskim rokovima. U studentskoj službi i biblioteci još se određene evidencije vode na klasičan način, pa se plašim da vrijeme ne učini svoje. Moramo raditi na tome da uvedemo nove načine i oblike evidentiranja određenih podataka, kao i vršiti elektronsku obradu podataka, ako želimo da blagovremeno informišemo organe upravljanja Fakulteta i udovoljimo zahtjevima organa i organizacija sa potrebnim informacijama.

Mislim da je većina studenata zadovoljna radom studentske službe i biblioteka, međutim, ima i određenih primjedaba. Naime, studenti, a i ostali radni ljudi i građani, zahtijevaju od ovih službi da usluge budu dobre i brze, odnosno da svoja prava ostvare

odmah, bez čekanja i gubljenja vremena, zahtijevaju visok stepen tolerancije i poštovanja, a to se uvijek ne ostvaruje bilo iz objektivnih ili subjektivnih razloga.

Prijedlozi studenata su poznati. Studenti predlažu da ove službe primaju stranke u toku cijelog radnog vremena svaki radni dan i da mogu svoja prava ostvariti bez mnogo čekanja i gubljenja vremena. Prijedlozi su opravdani i moraćemo što prije stvoriti uslove da u praksi i realizujemo navedene prijedloge.

● Izgleda da samoupravna normativna djelatnost dobija svoje pravo mjesto na Fakultetu i da je kroz dobru organizaciju dala i odgovarajuće rezultate. Planiranju se, međutim, faktički povećuje neznatna pažnja. Planovi se lina donose, ali se na njihovoj realizaciji radi malo ili nimalo. Kako Vi - koji ste na čelu Sekretarijata već deceniju to ocjenjujete?

- Tačno je da se planiranju ne posvećuje potrebna pažnja, ali ne bih se složio da se posvećuje neznatna pažnja. Fakultet je donio Srednjoročni plan rada i razvoja za period 1981 - 1985. god. Za provođenje zacrtanih zadataka u Srednjoročnom planu, za svaku kalendarsku godinu donosimo godišnje plan rada i plan mjera i zadataka

provođenja ekonomske stabilizacije, kao i druge dokumente za izvršenje godišnjeg plana rada. Do sada smo dva puta analizirali ostvarivanja planiranih zadataka i utvrdili smo da se uglavnom planski zadaci ostvaruju, ali nismo u potpunosti zadovoljni određenim rezultatima. Mnogi pokazatelji su dobri i možemo biti zadovoljni, uzimajući u obzir sve okolnosti pod kojima se ostvaruju. Međutim, ima pokazatelja kojima nismo zadovoljni, prije svega nismo zadovoljni efikasnošću i kvalitetom studija. Dakle, nismo uspjeli da ostvarimo planiranu prolaznost i prosječnu ocjenu studiranja, kako kod redovnih studenata tako i kod studenata koji se obrazuju uz rad. Prema tome izvršili smo ocjenu ostvarivanja planskih zadataka za period 1981 - 1983., do kraja fakulteta ove godine imaćemo ocjenu za period 1981 - 1983., a obavljaju se pripreme za donošenje srednjoročnog plana rada i razvoja Fakulteta za period 1986 - 1990. god.

Slažem se u potpunosti da treba mnogo više raditi na realizaciji planskih zadataka i u tome treba angažovati svesubjekte Fakulteta, a odgovornost za realizaciju, odnosno izvršenje planiranih zadataka snose svi studenti i radnici Fakulteta.

DOC. DR HAMDIA SEFIĆ

Jedinstvena naučna misao

● Vi ste prodekan za naučni rad. Fakultet evo proslavlja deset godina postojanja i rada. Da li biste, tim povodom, mogli ocijeniti u globalu naučni rad na Fakultetu

- Pri ocjeni dostignutog nivoa naučnog rada treba imati u vidu da je iza nas, ipak, relativno kratak period i da se radi o specifičnom fakultetu koji još teško nalazi u ovoj oblasti, saradnju s udruženim radom. Polazeći od ovoga, smatram da su postignuti rezultati, posmatrano u cjelini, dobri iako se, uz ozbiljne zamjerke, može konstatovati da učešće svih kadrova nije u tim rezultatima ni približno ravnomjerno. Za određeni broj kadrova se može reći da u oblasti naučnog rada nisu dali doprinos koji se od njih očekivao što šteti i njima i Fakultetu. U tom pravcu

treba izgrađivati i mjerila za vrednovanje.

● Mi ne samo da malo izdvajamo za nauku nego ona nije dobro ni organizovana. Njena bolest je rascjepkanost snaga.

Nedostatak sinhronizacije i koordinacije ogleda se i u (ne) postojanju veza sa drugim srodnim ili istorodnim institucijama. - Tačna je konstatacija da nauka nije racionalno organizovana što doprinosi da se ionako nedovoljna sredstva za nju neracionalno koriste.

Tendencije u društvu, koje su vodile zavaravanju, nisu mimoišle ni nauku. Izostao je organizovan pristup razmjeni iskustava, dogovaranja i međusobne saradnje. Fakulteti imaju ozbiljnih materijalnih problema te angažovanje na njihovom prevazišlaženju oduzima mnogo stvaralačke snage, vodi improvizacijama i bavljenju samim sobom.

Uvjeren sam da će stavovi društva u vezi sa naukom i potrebe da ona zauzme značajnije mjesto u društvu, stvoriti uslove za njenu integraciju i biti anažan podsticaj njenom usponu. Svakako da će u tim uslovima neminovno doći do diferencijacije kadrova i u toj oblasti i da će nezainteresirani i manje sposobni kadrovi morati ustupiti mjesto sposobnijim i ambicioznijim.

● Na kraju, ocijenite kakva je aktivnost-nastavnika u izradi udžbenika. Da li bi trebalo ubuduće formirati baš tu aktivnost?

Već sam istakao mišljenje da su postignuti rezultati dobri što se svakako odnosi i na izdavačku aktivnost. Kada su u pitanju udžbenici, treba imati u vidu da na tu djelatnost utiče mnogo faktora. Napisati udžbenik predstavlja krunu naučno-nastavnog rada, a to je vezano i za materijalne mogućnosti.

Nadalje, potreba za pisanjem udžbenika ne treba da bude isključivo izraz sposobnosti, spremnosti i samoinicijativnosti nastavnika, već i prije toga, zahtijeva šire ocjene da za njim postoji potreba. Znači, udžbenik treba da proizide kao rezultat temeljite ocjene stanja već postojeće literature, da se njegova potreba prethodno šire verifikira i da na tim opredjeljenjima dođe do izražaja stvaralačka sposobnost nastavnika. Takvo opredjeljenje treba da dobije prioritet u finansiranju. Zahtijev za sopstvenim udžbenicima pod svaku cijenu ne garantira kvalitet, a vodi i daljem zatvaranju procesa integracije nastavno-naučne aktivnosti.

OMER VIŠIĆ, PREDSEDNIK SKUPŠTINE OPŠTINE BANJALUKA

BEZ PRAVNİKA NEMA NI PRAVA

Obilježavanje jubileja 10 godina od osnivanja i rada Pravnog fakulteta u Banjaluci prilika je da se sagleda taj desetogodišnji period i da se pokuša ostvariti uvid i ocijeniti koliki su rezultati u skladu sa ciljevima koji su bili postavljeni kad je osnovana ova naša visokoškolska i naučna institucija u okviru Univerziteta „Duro Pucar Stari“.

Prije svega treba kazati da je Univerzitet u cjelini zajedno sa svojim članicama za sve ovo vrijeme svog rada i postojanja dokazao opravdanost društvenog opredjeljenja da se univerziteti osnuju u našim najvećim privrednim, kulturnim i dr. centrima u Republici u koje spada opština i grad Banjaluka. Desetogodišnji period vjerovatno je isušio kratak da bi jedna visokoškolska i naučna institucija mogla dostići i postići sve ove kvalitete koje danas naše društvo i društveni razvoj postavlja pred institucije takvog tipa, no imam utisak da je ovaj desetogodišnji period od osnivanja i rada vašeg Pravnog fakulteta u Banjaluci u osnovi dao dobra i pozitivne rezultate kako u smislu obrazovanja visokoškolskih kadrova (dipl. pr.) tako i u smislu nekih značajnih naučnoistraživačkih rezultata i iskustava koje je Pravni fakultet u ovom periodu organizovao ili u kojima je učestvovao.

● **Vi ste, kako je to uobičajeno da se kaže, PRVI GRAĐANIN Banjaluke. Hvala, da ste se odazvali našem pozivu za kraći razgovor.**

Očekujemo da će on biti vrlo, vrlo interesantan za naše čitaoce. Pa da počnemo. Kako znate, Pravni fakultet proslavlja 6. februara o.g. deset godina postojanja i rada. Osvjetlimo ga ili analiziramo kroz njegov „finalni proizvod“ - kadrove (diplomirane pravnike i pravne). Možete li dati opštu ocjenu kakav je kvalitet prosječnog pravnika koji stiče s našeg fakulteta? Nas interesuje prije svega mišljenje o upotrebljivosti tog kadra u ciljevima rada (što govori i kvalitetu Fakulteta: počevši od njegovog nastavnog kadra do organizacije rada, nastavnih planova i programa, režima studija, ali i o obrazovnim korijenima studenata, onim iz srednjih škola).

Kada je riječ o kvalitetu diplomiranih pravnika koji završavaju Fakultet u Banjaluci, koliko god moramo da budemo kritički prema kvalitetu i uspješnosti studija i rada studenata u smislu da taj rad i studij bude što više povezan sa realnim životom, praksom (pravnom i društvenom) u tom smislu mislim da je diplomirani pravnik sa banjalučkog Pravnog fakulteta osposobljen teorijskim i praktičnim saznanjima o pravnoj stvari i o poslovima koji ga čekaju u različitim oblastima društvenog života i rada (privreda, pravosuđe, organi uprave i drugo) gdje bez pravne struke nije moguće zamisliti uspješni rad.

xxx

Povezanost prakse i nauke

Koliko mi je poznato, postoje odgovarajuća forma saradnje između Pravnog fakulteta i OUR-a (privreda) i skupštinskih i državnih organa. U sve što je do sada postignuto trebalo bi više uz određene programe studija (uključujući i postdiplomske studije) odgovarati potrebama udruženog rada, i jačati i dalje te veze, dakle da Pravni fakultet sa svojim ukupnim potencijalom (profesori, asistenti, studenti, saradnici itd.) bude prisutan i u rješavanju nekih aktualnih zadataka pred kojima stoji naša opština u cjelini. Spomenuo bih samo neke koji se mogu ilustrativno navesti:

Pitanje oko aktivnosti transformacije samouprave banjalučke opštine (podjela opštine) i stvaranje gradske zajednice, reorganizacija organa uprave i njihovo osposobljavanje da što adekvatnije odgovore svojim dužnostima, učešće pojedinih naučnih radnika sa Fakulteta u našim društvenim savjetima kod razmatranja političkog sistema i ekonomskog razvoja opštine Banjaluka. Sve su to oblasti gdje je naš naučni potencijal sa Fakulteta i mogao i trebao da bude prisutniji no do sada, da bude i dnevno prisutan u najznačajnijim raspravama i usmjeravanjima našeg razvoja.

Režim studija i praksa

Imam utisak da bi studenti još u toku studija i mogli i morali više kroz različite oblike rada (predavanja i seminari) biti prisutni u toku što se danas realno dešava u pravnom životu jedne OUR-a ili nekog drugog subjekta gdje bez prava i pravika nije moguće zamisliti ostvarivanje zakonskih funkcija. Uz ono što je teoretsko što se može savladati iz predavanja iz udžbenika, da studenti više budu prisutni i u praksi, da vide kako se teorija primjenjuje u praksi i koji su

problemi aktuelni, da bi spojili i teoretsko i praktično i na stvaralački način primijenili saznanja u našem ustavnom i pravnom sistemu.

Mogućnosti zapošljavanja ograničene

● **Drugo pitanje se tiče kvantiteta, broj upisanih studenata... Očito je da naše planiranje obrazovanja i kadrova, misleći ovdje na republičke i savezne okvire, podbacuje. Konkretno, naš fakultet je imao u vidu, prelazeći prije pet godina u novu zgradu, prostor za oko tri ili četiri puta veći broj studenata, nego što ih danas ima. Kako Vi gledate s tim u vezi na dvije pojave: a) gotovo svi svršeni maturanti odlaze na studije (a ne u svijet rada), a ukinuli smo gimnaziju (koju je stvorila evropska civilizacija) i koja je najbolja srednja škola za one koji hoće da studiraju, i b) broj diplomiranih uveliko prelazi potrebe svijeta rada pa kako i kada na ovom području apsorbovali višak pravika i da li poći od principa utvrđenih „liste čekanja“ ili od kvaliteta kandidata (naime voditi kadrovsku politiku ili socijalnu).**

Kvantitet i planiranje kadrova princip „liste čekanja“ kadrovska ili socijalna politika?

Kvantitet: Mi smo u posljednjih nekoliko godina ipak značajan korak napravili u smislu da se veći broj studenata upisuje na one fakultete i struke za kojima realno u ovom momentu ima potrebe ne samo Banjaluka već i šira DPZ. Tehničke struke (E.T., mašinstvo, tehnologija) u Banjaluci u udruženom radu imaju svoju snažnu bazu („Ješingrad“, „Rudi Čajavec“, „Incel“), što je veoma značajno. Sa druge strane smo zadnjih godina ipak rapidno smanjili broj studenata na društvenim naukama. Kadase pogledaju trenutne potrebe, srednjoročno i dugoročno lično mislim da će ova politika trebati usmjeravati u tom pravcu da ipak smanjujemo kvantitet studenata na društvenim naukama. Udruženi rad nema toliku moć da produktivno angažuje sve kadrove. Svakako mislim da treba insistirati na kvalitetu.

Prioriteti zapošljavanja

Unatoč visokoj stopi zaposlenosti (što nije specifičnost naše opštine) od 33 odsto još veliki je broj na SIZ-u za zapošljavanje. Posljednja brojka je oko 13000 među kojima ima i jedan broj VS kadrova i dipl. pravika (119 pravika).

Mi bismo se morali pridržavati onoga što smo utvrdili u našem Društvenom dogovoru u ostvarivanju politike zapošljavanja gdje je data kombinacija kriterija (vrijeme čekanja-kvaliteta (sposobnosti) i imovinskog statusa studenata. U takvoj kombinaciji treba tražiti rezultat tih kriterija kome dati prioritet. Vrijeme čekanja je objektivni kriterij. Stažem se da bi odlične studente trebalo više vrednovati u odnosu na ostale prilikom zapošljavanja, premda u posljednje vrijeme sve više (u odnosu na vidan pad standarda) dolazi u obzir „socijalni moment“. Kod studenta iz porodica sa slabijim materijalnim prilikama traži se brže rješavanje. Upravo taj materijalni status traži da bude adekvatnije valorizovano zapošljavanje tih pojedinih studenata.

U okviru SIZ-a zapošljavanja djeluje služba za proj. orijentaciju i u okviru toga bi se moglo i trebalo više učiniti na tom da se i o tom momentu vodi računa.

Pitanje Gimnazije

Inercija djeluje svojom logikom da se maturanti gimnazije i drugih škola upisuju na fakultete. Mislim da bi trebala uticati da ubuduće srednjoškolski treba da adekvatnije ocjenjuju vrijednost udruženog rada i da prihvataju takav posao ako on postoji, a u tom pravcu ide ovaj naš program i razvoj.

● **Sredinom januara ugledala je svjetlost dana Rezolucija o politici društveno-ekonomskog razvoja banjalučke opštine za 1985. Gdje tu vidite mogućnost veće angažovanosti studenata?**

— Mi smo polovinom januara utvrdili Rezoluciju o društveno-ekonomskom razvoju opštine u 1985. godini, kao posljednjom godini tekućeg srednjoročnog plana. Tu su postavljeni i ambiciozni i istovremeno i realni ciljevi, zadaci koji bi trebalo realizovati, to je razrađeno u planskim dokumentima svih subjekata ili će to biti. Kada se radi o visokoškolskim organizacijama i studentima ja bih istakao da je prvi osnovni zadatak studenata studij, uspješno savlađivanje programa, povećanje procenta prolaznosti i kvaliteta studija i to je ono na čemu treba da se angažuju i nastavnički i studentski kolektivi. Uz to, studenti u svom slobodnom vremenu morali bi se više uključivati u rad kulturnih i sportskih organizacija koje su brojne u gradu, a posebno bih naglasio da se studentska omladina više angažira u različitim oblicima dobrovoljnog omladinskog rada (ORA-Banjaluka). U Banjaluci postoje prostori koji bi se uz angažiranje većeg broja omladine mogli osposobiti za različite aktivnosti i koji bi upravo njima bili od velike koristi (sportski, tereni, ljetna pozornica u Kastelu, putevi prema planinskim domovima - Šibovi, Starčevića, park „Bratstvo i jedinstvo“).

● **Studenti su zainteresovani za stanje i razvoj naše Banjaluke, posebno za svoje mjesto u tome. Razumljivo je stoga da se u tom krugu rađaju i mnoga pitanja. Ona su često kritički intonirana. Navešćemo samo neka:**

a) **Banjaluka nema jedinstven kulturni centar za mlade. Kako Vi gledate na ovu potrebu, imajući u vidu i mogućnosti sužene stabilizacijom?**

b) **Zanatski centar - da li je to promašaj? To je centralno sastajalište dobrog dijela omladine, gdje se na malom prostoru u zadimljenim kafličama ispija čaša alkohola i vodi „čapraz divan“.**

c) **Mnogi studenti koji nisu iz Banjaluke putuju svakodnevno ili bar jednom nedjeljno kući. I autobuska i željeznička stanica su međutim na dalekoj periferiji. Zašto - kad su ranije onako kako su bile u centru grada, onako kako je to svuda u svijetu: u Berlinu, Moskvi, Parizu, Njujorku ili kod nas: u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani. Kako se rodila ta ideja i kako je bilo moguće da se ona realizuje?**

Jedinstveni kulturni centar

U posljednjim godinama u kojima se Banjaluka našla prioriteta se morao dati sanaciji i otklanjanju posljedica zemljotresa. Trebalo je sanirati mat. proizvodnju. Ipak u Banjaluci ima dosta objekata u kojima se odvija veliki dio i kulturnog i sportskog i društvenog života omladine (Dom kulture, SD „Borik“, „Mejdan“, određene školske dvorane, mjesne zajednice).

Svi ti prostori bi se ubuduće mogli još adekvatnije iskoristiti za potrebe omladine uz više organizacije, i uz više inventivnosti može se dobiti i ambijent u kome se taj život mladih može odvijati.

Potrebno je smanjiti u što većoj mjeri komercijalizaciju navedenih postojećih prostora i samo insistirati na stvarnom fiksnom trošku, a više otvoriti vrata za sadržaje omladine. U ovoj godini imaćemo priliku da vodimo rasprave i o narednom srednjoročnom programu da li će biti materijalnih mogućnosti da se takvo nešto planira.

Naš Dom kulture bi mogao još raznovrsnijim sadržajima i još više otvoriti vrata studentskoj i srednjoškolskoj omladini a neke sadržaje koji se ne mogu svesti pod „kulturne“ preseliti u drugi prostor, a da te prostore ispunimo kulturnim i društvenim aktivnostima omladine. Omladina bi svojim sugestijama i prijedlozima trebala više sama insistirati na korištenju postojećih prostora u svojim trenutku.

Zanatski centar

Sudeći po nazivu, očito je nedovoljan broj sadržaja koji se mogu podvesti pod taj naziv („mala privreda“ i proizvodno zanatstvo koje bi bilo atraktivno kako za Banjalučane tako i turiste).

To što u ovom trenutku dominiraju kaflići nije najsigurnije rješenje i u tom smislu to je odstupanje od onoga što bi on trebalo da bude, pogotovo što on ne pruža uslove sadržajnog društvenog života omladine. Zašto se omladina baš tu velikim dijelom skuplja, što je tu atraktivno (da li je to sam zanatski ili nedostatak inicijativa i pojedinih OOSO da se omladina organizovanje naziva na drugim mjestima (Dom kulture, SD i male scene). Gdje bi mogli na tim prostorima kreativnije učestvovati a ne da se samo sjedi u zadimljenim prostorijama i vodi „Čapraz divan“, to ostaje za sada otvoreno pitanje.

Sama klima u Zanatskom centru nije na najbolji način inspirisana da u pojedinoj omladini razvija radne navike, za aktivno angažovanje na polju kulture i slično. Lično smatram da iako je to prostor više za trenutke dokolice da omladina na bi trebalo sve slobodno vrijeme trošiti na boravak u Zanatskom centru, nego ga osmisliti kulturnim, sportskim sadržajima.

Lokacija autobuske stanice

Pitanje lokacije Autobuske stanice rješavano je u skladu sa Urbanističkim planom grada, jer rješenje koje je postojalo u centru nije bilo održivo, s obzirom na frekvenciju saobraćaja, pogotovo kada je adaptirana zgrada stare željezničke stanice za potrebe Umjetničke galerije.

Taj problem treba rješavati boljom organizacijom prevoza (gradski prevoz) od punkta gradske autobuske i željezničke stanice do punkta kao što su Studentski dom i fakulteti pojačanjem tih linija, koje bi posebno povezivale Studentski centar i autobusku stanicu.

● **Sarajevo se bori za čistoću. Da li to čini Banjaluka. Zašto ne angažujemo fakultete i škole da preuzmu na sebe „patronat“ nad izgledom i čistoćom nekog dijela grada, parka, sastajališta, obala rijeka itd. To se uostalom radi u mnogim zemljama. Zašto Banjaluka ne bi bila kod nas pionir tog divnog pokreta?**

Čistoća grada?

Higijena jednog grada je mnogo više nego što se na prvi pogled može vidjeti golim okom. Govori to ne samo o čistoći već o jednoj široj kulturi stanovnika tog grada (konkretno Banjaluka).

Znatna sredstva se izdvajaju za higijenu i zajedničku komunalnu potrošnju za koju smo se samoupravno dogovarali (izdvajanje od 0,8 odsto od bruto LD). Po meni nema budžeta i komunalne organizacije koja će samo svojim snagama i sredstvima grad napraviti čistijim i ugodnijim za život i rad njegovih stanovnika. Inicijativom i radom pojedinaca i kolektiva (škole, fakulteti, mjesne zajednice) moguća je jedino tu kulturu podići na viši nivo, a time stvarajući uslove da manje prijamo i zagađujemo grad.

Svakako je veoma pozitivna ideja da bi škole i fakulteti u vidu nekog „patronata“ trebali poduzeti više brige i akcija da pojedini dijelovi grada, ulice, trgovi, parkovi i obale Vrbasa budu u stanju da se svaki građanin i putnik namjernik poželi kretati tim prostorijama. Ako čistoća grada ne postane stalna briga i navika svakog građanina, omladince, studenta, bojim se da neće biti vidnih efekata.

Smatram da je prvenstveno srednjoškolska i studentska omladina ta koja će biti nosilac akcije za zdravije i čistiju sredinu preko tijela i sekcija za zaštitu čovjekove okoline.

Jer, ne treba zaboraviti zelenilo su pluća jednog grada, a samim tim i čistija okolina, a da je Tito ne jednom govorio da „narod koji ima ovakvu omladinu ne treba da se boji za svoju budućnost“. Ja vjerujem da će to banjalučka omladina i dokazati, a i danas to dokazuje.

Razgovarao:
Ognjen Karabegović

M.D. ZAKIĆ

KROZ BROJKE I ČINJENICE

PRAVO I PRAVNICI

Što je jedna sredina primitivnija, to u njoj više dolazi do izražaja misao: lekara ne može zameniti NIKO, inženjera može PONEKO, a pravnika - SVAKO.

Ko bi pristao da ga operiše mesar, no već gradnju kuće neko će poveriti majstoru. Pravne poslove sudija i državnih činovnika - mnogi režimi su prepuštali čak polupismenim. Skinimo prašinu sa starih slika i setimo se suđenja Sokratu. „Sokrat je veli tužilac - govorio da je glupo birati zvanična lica... jer niko neće da ima izabranog krmanoša, drvodeljcu ili čoveka koji vrši neki sličan posao, a čije pogreške kudikamo manje štete nego pogreške u državnoj delatnosti. Takvi govori pobuđuju kod omladine - nastavlja tužilac - prezir prema postojećem državnom poretku i sklonosti ka nasilnim akcijama. „Očito da je već Sokrat tražio profesionalizam u radu. Koliko imamo primera, čak tako stari da za stvaranje i primenu prava treba i pameti i znanja. Legende o Solomonu je priča o mudrosti koja rađa dobru presudu. U antičkoj Grčkoj, koja je sva avantura duha, možemo dodati i onu o Solonu i Likurgu, koji pre pisanja svojih zakona, obilaze države Sredozemlja i skupljaju pravno iskustvo drugih, traže tuđe bisere. Ili... sofist koji su se pojavili kao „učitelji“ za vreme demokracije u Atini. Svoje učenike su učili u prvom redu govorništvu. To je vreme kad su se govori držali u skupštini, na trgovinama, ali i u „sudu“. Drugo je pitanje što oni u poznijem razvoju ove škole uče svoje pitomce (dabome i buduće pravnike) da u diskusiji pribegavaju logičkom žongliranju, tzv. sofizmima. To da ne treba težiti istini, nego protivnika pribegavajući logičkom žongliranju i doskočicama - nagovoriti i nadgovoriti - ostavila je u kolektivnom pamćenju obris „fiškala“. To je ona vrsta branioca (ili „pravnik“) koja lisičjim lukavstvom ide cilju ne birajući sredstva. Oni kao da su završili dve škole: sofisticku, a potom onu velikog Fjorentinca - Makijavelija.

Rečeno je jednom da su Grci živeli na nebu, a Rimljani obema nogama stajali na ze-

mlji. Rimljani su imali vrlo razvijen smisao i interes za „ovozemaljske“, praktične stvari. Ostajući u mnogim domenima stvaralaštva samo šegrti starih grka, oni su se međutim u stranice svetske kulture i civilizacije upisali kao nenadmašni pravnici, organizatori, upravljači, vojnici, i građevinci. Njihova velika država i solidna administracija zahtevali su i dobro pravo. No oni su za njega pokazali i poseban smisao: jednu izuzetnu sklonost i sposobnost za ovaj domen. Čak i njima koji su izvršili snažan uticaj na svaka kasnija prava - trebalo je dosta vremena da profesionalizuju sudstvo i da obrazovanje budućih pravnika preuzmu iz ruku pojedinaca - pravne škole. Prvobitno su naime bogatiji Rimljani slali svoju decu - u kojima su videli buduće sudije i advokate - kod istaknutih pravnika. Tu u „advokatskoj“ kući ili sudu oni su pratili rad svog učitelja, postavljali mu pitanja, slušali šta kaže, pomagali mu i diskutovali s njim. Kasnije kad su otvorene pravne škole (od kojih je najpoznatija ona Carigradska) oni se upisuju u njih. Opadanjem i padom Rimske Imperije nestaju pravne škole. One će se pojaviti tek kad iščezne prva faza feudalizma: odnosno vek crkve, slabe pismenosti ili nepismenosti i rascepanih, sitnih feudalnih poseda, vek koji je nazvan „pravo pesnice“ ili pravo jačeg. Val rensansse je doneo srednjovekovne univerzitete, od kojih je svaki, po pravilu (kao onaj Pariski iz 13. veka) imao četiri fakulteta: pravni, filozofski, medicinski i bogoslovski. Na svim univerzitetima jezik je bio latinski. Tako su studenti i nastavnici bili jedno bratstvo čija je himna bila GAUDEAMUS IGI TUR. Lako se prelazilo s fakulteta jedne zemlje na fakultet druge, jer jezik nije predstavljao teškoću. Slično je bilo i s literaturom, pa i zapošljavanjem. Inače, baš tada su se pojavili nastavni planovi i programi, režim studija, semestri, a na čelu fakulteta je stajao dekan. To je razumese latinski termin i prvobitno je označavao kanonika koji je imao vlast nad deset monaha (otuda dekan - vulgarno prevedeno: desetar).

Profesionalizaciju činovništva i uporedo

pravničkih zanimanja (posebno sudstva) interesantno je pratiti kroz formiranje i razvijanje novih država u 19. veku. Takva je na primer bila Srbija. Za vladavine Miloša Obrenovića, koji je sam bio nepismen uzički seljak (no izuzetno promućuran i politički obdaren) - činovnici su bili obične kneževske sluge. No već za vreme Mihajla pravni položaj činovnika reguliše nekoliko propisa. Određuje se prvo plate, pa penzije (čak i to da se kneževi momci ne mogu pretvoriti u činovnike, ni obrnuto: činovnici u kneževske momke). Utvrđuje se i hijerarhijska lestvica i napredovanje u državnoj službi. Činovički poziv, posebno onaj sudijski, postaje jedno unosno, gospodsko zanimanje. Za vreme Miloša školovani ljudi su bili retkost u Srbiji i niko se nije otimao za činovičko zanimanje. Kad se posle njega položaj činovnika tako popravio, i kad za činovnika ne može doći svako, nego samo onaj koji se za to pripremao, školovao, počnje navala na činovička mesta, a prethodno na škole. U Mihajlovo vreme već se oko 100 studenata školuje na stranin univerzitetima. I prema Miloševim nepismenim ili jedva pismenim velikodostojnicima (među kojima najbolji imaju samo srpsku osnovnu školu) isprečili su se mladići školovani u Francuskoj ili Nemačkoj. Dešavalo se tada da ministar ima ili nema osnovnu školu, a njegov sekretar ima pariski doktorat prava. Miloš je oko sebe okupio, tj. uveo u državnu službu, one čija se kvalifikacija sastojala jedino u njihovoj privrženosti dinastiji Obrenovića ili njemu lično. U jednom propisu donetom za vladavine Mihajla nalazi se i član koji reguliše čišćenje državne službe od nesposobnih činovnika. No taj član nije primenjen samo protiv nesposobnih, nego kako to u životu i pravu često biva, i protiv onih „koji su se nalazili u moralnom ratu s vladom“. Već tadase postavilo (ali ne faktički i rešilo) pitanje odgovornosti činovnika kako pred višima u upravnoj vlasti, tako i pred redovnim sudovima.

Beogradski univerzitet je osnovan 1863. godine. Centralno mesto dobio je u njemu

Pravni fakultet. Tu se pripremla buduća intelektualna elita zemlje. To i mogućnost vanrednog studiranja doveli su do velikog i stalnog pritiska kandidata na ovaj fakultet... i danas je on jedan od najvećih u Evropi i ima 20.000 upisanih studenata.

Predimo sad u svet brojki (koje ćemo radi lakšeg praćenja zaokružiti).

Pred rat, početkom četrdesetih godina u Jugoslaviji je bilo oko 20.000 studenata (u 30 visokoškolskih ustanova) i oko 800 univerzitetskih nastavnika. Od toga preko 6.000 (ili 1/3) studiralo je pravo. Nastavnika na 4 fakulteta (koliko ih je tada bilo u zemlji - Beograd, Zagreb, Ljubljana i Subotica) bilo je oko 80.

Pravne nauke studirao je dakle pre rata daleko najveći broj studenata. Šta se dešavalo posle rata?

Početkom pedesetih godina kad je broj studenata dosegao cifru od 50.000 na pravu ih je samo oko 5000.

Početkom osamdesetih godina Jugoslavija ima 450.000 studenata (godina 1980) na oko 350 visokoškolskih ustanova. Broj nastavnika je skočio na 15.000 (uz 10.000 saradnika).

Početkom osamdesetih godina (1983.) broj studenata prava je 50.000. Na 20 pravnih fakulteta predaje oko 550 nastavnika i drži vežbe oko 300 saradnika.

Pravo više nije na prvom mestu po broju stanovnika. To mesto ono je prepuštalo ekonomiji.

Na kraju: koliko je studenata (1983. godine) bilo na Pravnom fakultetu u Banja Luci. Bilo ih je oko - 2.000. U Jugoslaviji je togodine bilo oko 50.000 studenata prava i kako rekossmo 20 pravnih fakulteta. Proizilazi da naš fakultet ima 4% studenata prava Jugoslavije i da on spada po broju studenata u sredinu lestvice jugoslovenskih pravnih fakulteta.

Pravnik ZNA da pravo i pravda - nije isto, ali on OSECA izazov da ispije koktel lepote i zablude sažet u rečenici: FIAT IUSTITIA PE- REAT MUNDUS!

IZET MEDIĆ, PREDSEDNIK OSNOVNE PRIVREDNE KOMORE BANJALUKA

VELIKI DOPRINOS RAZVOJU KRAJINE

Razvoj materijalne osnove udruženog rada i samoupravnih društveno-ekonomskih odnosa, na području Bosanske krajine, višestruko je ovisan od raspoloživih kadrovskih potencijala. Izgradnja savremene i efikasne privrede podrazumijeva raspolaganje takvim kadrovima koji će znati koristiti tekovine tehničkog progressa tj. koji će nauku tehnologiju i savremenu organizaciju rada pretvarati u neposrednu proizvodnu snagu.

U navedenim okvirima, u svom desetogodišnjem radu Pravni fakultet kao nastavno-naučna institucija dao je veoma značajan doprinos u društveno-ekonomskom razvoju područja na kojem djeluje. Od njegovog osnivanja do zaključno sa 30.10.1984. godine, na ovom fakultetu je diplomiralo 1.338 studenata - pravnika.

Politika upisa studenata, na ovaj fakultet, u posljednjih nekoliko godina odvija se u okviru sinhronizovane društvene akcije na usklađivanju broja studenata sa potrebama udruženog rada i interesa društva uopšte. Težište aktivnosti bilo je usmereno na smanjivanju broja mjesta za upis studenata na ovu visokoškolsku instituciju, u skladu sa društvenim opravdanjima. Tako je školske 1983./84. godine u odnosu na prethodnu od 1982./83. školsku godinu upisano 28,76% manje studenata u prvu godinu studija, a ukupan broj studenata bio je manji za 37,72%.

Uporedo sa smanjivanjem broja studenata znatno je poboljšan kvalitet nastavno-naučnog i naučno-istraživačkog rada.

Preko 85% naučno-nastavnih radnika i saradnika na ovom fakultetu je vlastiti kadar. Znatno su unapređeni nastavni planovi i programi, izvršeno je njihovo usaglašavanje

unutar jedinstvenog vaspitno-obrazovnog i naučnoistraživačkog procesa, koji se sve više utemeljuje na marksizmu kao integralnom naučnom pogledu na svijet. Afirmisan je položaj studenata kao samoupravnog subjekta u smislu ravnopravnog i aktivnijeg učesća istih u vaspitnoobrazovnom procesu. Uopšte uzetvi kod svih subjektivnih snaga ovog fakulteta postalo je dominantno reformsko mišljenje i ponašanje, porasla je njihova svijest i odgovornost za kontinuitet akcije u daljem procesu ostvarivanja reforme visokog obrazovanja na osnovama Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije.

Značajno je istaći da je sa stanjem na dan 31.12.1984. godine na području osnovnih komora Banjaluka i Bihać bilo na evidenciji nezaposlenih 1.655 lica sa višom i visokom stručnom spremom, među kojima i pravnik. Međutim, ne bi se moglo utvrditi da privredi i društvenim djelatnostima ove regije ne trebaju ovi kadrovi.

Osnovni cilj uvođenja institucije pripravnika u našem društvu je bio da se mladi stručni kadrovi koji nemaju radno iskustvo, te prvi put stupaju u udruženi rad nakon završene visoke i više škole zaposle putem pripravničkog staža, steknu sposobnost za samostalno obavljanje odgovarajućih poslova kao i da se obezbijedi poboljšanje kvalifikacione strukture već zaposlenih pravnika, u čemu su postignuti i određeni rezultati.

Međutim, pojedine radne organizacije nedovoljno otvaraju vrata mladim stručnim

kadrovima, neshvatajući u dovoljnoj mjeri prednosti njihovog optimalnog angažovanja u uslovima savremene tehnologije i organizacije rada.

Kvalifikaciona struktura pojedinih OUR-a je toliko loša da i ako primi mladog stručnjaka nije u mogućnosti da mu obezbijedi mentora za uvođenje u posao za vrijeme pripravničkog staža.

Prema statističkim podacima u 1981. godini na poručju Osnovne privredne komore Banjaluka bila su 4.202 lica, sa višom ili visokom stručnom spremom, koja su udružila svoj rad u društvenom sektoru, radili na radnim mjestima za koja nisu imali odgovarajuću školsku spremu koja se tražila sistematizacijom radnih mjesta.

Iz navedenih konstatacija da se zaključiti da je neophodno uskladiti kadrovsku politiku na području ove regije sa savremenom organizacijom rada i dostignutim stepenom tehničko-tehnološkog razvoja. Naročito se osjeća potreba temeljitijeg utvrđivanja potreba za novim kadrovima kao i preispitivanje sistematizacija radnih poslova i zadataka u udruženom radu radi usklađivanja potrebne stručne spreme za obavljanje složenih poslova koje je nametnula savremena organizacija rada i viši tehničko-tehnološki nivo proizvodnje.

Iz svega do sada rečenog o mladim stručnim kadrovima nedvosmisleno se može izvući zaključak da oni predstavljaju ne samo svježnu krv za savremene tokove samoupravnih produkcionih odnosa, već da je to i

potreba savremene tehnologije i organizacije rada.

U sadašnjem trenutku društvenog razvoja od posebnog je značaja planiranje kadrova obrazovanja i zapošljavanja.

Planiranje kao nezamjenljiv društveni mehanizam složen je i stalan proces, koji zahtijeva horizontalnu i vertikalnu povezanost i vremensku integraciju planova svih struktura. U tim relacijama, okvirima i koncepcijama pristupa opštem društvenom planiranju treba sagledati i razvijati i planiranje kadrova, koje je nužno ne samo formalno već suštinski integrisati sa opštim planovima razvoja. To je zbog toga što ekonomski planiranje ne može biti uspješno bez planova kadrova a ni obrnuto s obzirom da kadrovi i sredstva čine jedinstvo proizvodnih snaga.

Zbog toga, kod pristupa samoupravnom planiranju treba početi od udruženog radnika, njegovih realnih želja, interesa i mogućnosti. Temeljni polazni stavovi u razvoju kadrova i ideja vodilja njihovog usklađivanja s potrebama društva jesu načela konzistentnog kadrovskog planiranja. U osnovna načela ubrajamo: naučnost, realnost, kompleksnost, demokratski, kontinuitet, elastičnost, institucionalnost, konkretnost i obaveznost planiranja.

Zbog svega navedenog, izrada dugoročnih, srednjoročnih i godišnjih planova razvoja kadrova obrazovanja i zapošljavanja, u skladu sa realnim potrebama udruženog rada i društva u cjelini, jedan je od najvažnijih zadataka u narednom periodu.

ZLATAN IBRAHIMBEGOVIĆ, PROFESOR FIZIČKOG VASPITANJA

IN CORPORE SANO...

● **VI ste 1971. godine bili prvi sportista Bosanske krajine. Na sportskom nebu Fakulteta bilistaju još neka poznata imena. Navedite ih hronološkim redom i naznačite ukoliko gdje su se i u čemu istakli?**
- **Mersada Bećirpashić**, KK „Mladi Krajišnik“ - standardna prvotimka i članica reprezentacije Jugoslavije, **Zlatan Saračević**, RK „Borac“ - prvotimac i član reprezentacije Jugoslavije, daje odlične igre i za klub i za reprezentaciju.
Ostali sportisti na Univerzitetu:
Anton Josipović, BK „Slavija“ - osvajač zlatne medalje na OI u Los Angelesu 1984., **Miloš Adamović**, kajakaš - drugo mjesto na Svjetskom kupu u kajakaškom maratonu,
Slađana Golić, KK „Mladi Krajišnik“ - is-

takla se na igrama u reprezentaciji Jugoslavije na kvalifikacijama za OI 1984.

● **Na nekim velikim univerzitetima u svijetu posvećuje se daleko veća pažnja fizikalnoj i sportu nego kod nas. Da li činimo malo, vidite li po našim neuspjehima na olimpijadama. Zašto ne možemo učiniti više na Fakultetu? Da li su u pitanju nedovoljna sredstva, slaba organizovanost sredine ili tradicionalna nezainteresovanost i odbojnost studenata kada se suoče sa značajnim odvajanjem vremena za fizičku kulturu?**

- Vodeće svjetske sportske nacije imaju izuzetno razvijenu sportsku aktivnost upravo na univerzitetima. Kod nas to nije slučaj iz više razloga; slaba polazna osnova u nižim stepenima školovanja,

nedovoljna materijalna izdvajanja za sport na Univerzitetu, što proizilazi iz tradicionalno nelzdefirenciranog odnosa prema sportu i fizičkoj kulturi studentske omladine.

● **Vi sigurno pratite svjetsku literaturu o fizikalnoj. Recite nam gdje biste svrstali našeg studenta (prema vremenu koje odvađa na fizikalnu) u jugoslovenskim i šire evropskim, odnosno svjetskim okvirima?**

- Objektivno, mislim da je naš student sasvim blizu dna svjetske lestvice po količini slobodnog vremena koje koristi za sport i rekreaciju. U evropskim mjerilima je približno isto dok je u jugoslovenskim taj odnos znatno povoljniji i kreće se oko sredine tabele.

NJIMA PRIPADA ZAHVALNOST

Riječ bliskih prijatelja

Tolki su zažubili Fakultetu. Izabrali smo za ovaj broj samo neke, posebno one koji su nam poslali svoje priloge. Ne znači da smo druge zaboravili. Naprotiv pomenućemo ih u sljedećim brojevima lista.

Naš izbor se zadržao na u ovom trenutku na prof. dr. Josephu Fiseru Sorbone koji je 1981. godine više od mjesec dana boravio i predavao na našem fakultetu i u Banjaluci.

Postdiplomski studij je počivao na nekoliko najpoznatijih i najpriznatijih profesora iz Beograda, Zagreba i Sarajeva... Predsjednik Savjeta postdiplomskog (privredno-pravnog smjera) bio je prof. dr. Zoran Antonijević. Njemu posebno, a zatim i prof. dr.

Radimiru Đuroviću, pripada naša zahvalnost z samoprijegorni rad tu su i drugi spomenućemo ih naknadno. Tu je i veliki znalac Rimskog prava pr. dr. Anta Romac. Dato je i posebno mjesto prof. dr. Abduse-

lamu Balagiji, doajenu našeg nastavnog kadra.

Očekivali smo i odgovor prof. dr. Fuada Muhića. No kako on nije stigao na vrijeme, ostavljamo ga za sljedeći broj.

Prof. dr. Radimir ĐUROVIĆ
(Pravni fakultet - Beograd)

Postdiplomcima najviša ocjena

● Sazadovoljstvom sam prihvatio poziv, koji je u ime Pravnog fakulteta u Banjaluci, uputio tadašnji dekan dr. Lenko Mandić, da zajednički organizujemo postdiplomski studij iz oblasti spoljnotrgovinskih poslova. Prvi susret s Vašim fakultetom doživio sam kao susret sa jednom mladom i poletnom pedagoškom i naučnom institucijom. Relativno dobro organizovanom, mada je bilo tehničkih teškoća, jer je Fakultet bio u ranijoj zgradi. Kao što Vam je poznato ta zgrada nije bila građena za potrebe Fakulteta. Međutim, zalaganjem radnika Fakulteta, na čelu sa dekanom to nije uticalo na uspešno izvođenje nastave i rešavanje svih tekućih pitanja. Bilo je pravo zadovoljstvo, kad sam posle izvesnog vremena došao u novu - sadašnju zgradu Pravnog fakulteta u Banjaluci, koja ima sve ono što je u sadašnjim uslovima, pa i u doglednoj budućnosti, neophodno za rad i život Vašeg fakulteta.

DR ŽOZEF FIŠERA

Inspiracija — socijalističko samoupravljanje

- Kada sam počeo da istražujem samoupravljanje i pišem o njemu, ono je u Jugoslaviji bilo tek u povoju, a u svijetu je malo ko znao i shvatao o čemu se radi

Prije nepune četiri godine gost Pravnog fakulteta bio je dr. Žozef Fišera, profesor na Sorboni, naučnik svjetskog glasa i veliki prijatelj Jugoslavije. Iz njegove izuzetno bogate biografije nužno je pomenuti još neke podatke, prije svega da je učenik Gurviča - sekretara Lenjina, bio je učesnik u španskom građanskom ratu, prvoborac od prvih dana u francuskom pokretu otpora... Poslije rata profesor Fišera provodi gotovo dvije godine u Jugoslaviji, proučavajući (prije svega u fabrikama) radničko samoupravljanje.

Njegov drugi doktorat za temu je imao jugoslovensko samoupravljanje, što je svakako presudno uticalo da postane profesor samoupravljanja na Sorboni.

Za vrijeme boravka u Banjaluci održao je dva predavanja - na Pravnom fakultetu i u Centru za marksističko obrazovanje i političke studije „Veselin Masleša“. Tom prilikom odazvao se molbi Redakcije lista „Glas“ za intervju. Iz tog zanimljivog teksta (novinara Mirka Kisjana) objavljujemo nekoliko najznačajnijih dijelova, odgovora dr. Žozefa Fišera.

Inspirisan spontanom organizovanjem samouprave na selima u vrijeme građanskog rata u Španiji, dr. Žozef Fišera

već tada, tih dalekih 30. godina, duboko je vjerovao u nastanak socijalističkog samoupravljanja.

Kada su radnici početkom pedesetih godina počeli samoupravljati u Jugoslaviji, za dr. Fišera bio je to izazov kojem nije mogao odoljeti. Kao rezultat višegodišnjih istraživanja i boravka u našoj zemlji - nastala je doktorska teza „Samoupravljanje neposrednih proizvođača Jugoslavije“, prvi obimniji rad u Francuskoj i Evropi, o našem samoupravljanju.

- Glavni cilj mojih istraživanja bio je da dokažem da samoupravljanje nije nikakva utopija, nego veoma vitalan sistem, koji brzo i uspješno napreduje, oslonjen na radnike i njihovo neposredno odlučivanje. I ranije sam bio, a i danas sam kategoričan, da samoupravljanje može da se rodi, razvija i opstane samo u socijalizmu. Ono počinje u fabrikama, ali ako hoće da izraste u cjelovit sistem mora da obuhvati cijelo društvo - kaže Fišera.

Kada sam počeo da istražujem smoupravljanje i pišem o njemu, ono je u Jugoslaviji bilo tek u povoju. U svijetu je malo ko znao i shvatao o čemu se radi. Međutim, već danas, ono je ušlo u rječnike, radove i rezolucije značajnih nacionalnih i internacionalnih organizacija, što je prije dvadesetak godina bilo gotovo nevjerojatno.

Prof. dr. Zoran ANTONIJEVIĆ (Pravni fakultet - Beograd), predsjednik Savjeta postdiplomskog studija Fakulteta

PRAVNI FAKULTET U MOM SRCU

● Već nekoliko godina Vi predajete na postdiplomskim studijama Pravnog fakulteta u Banjaluci. Time ste kao poznat i priznat naučnik učinili čast Fakultetu i našoj Banjaluci. Unijeli ste u nastavu ne samo visok kvalitet, nego i samoprijegoran rad - svoje srce. To ovdje svi znaju i cijene. Recite nam iskreno kako ste doživjeli susret sa organizacijom fakulteta i zdanjem. To je dakako prvi utisak. Drugi je kako ste primljeni?

- Prvi moj susret sa fakultetom odigrao se još kad se on nalazio u ranijoj zgradi. Razumljivo je da tadašnji utisak o zdanju fakulteta nije mogao da bude ni izbliza onakav kao danas. Moram da istaknem veliko zadovoljstvo današnjom organizacijom i samom zgradom fakulteta. Možda sam subjektivan, ali imam osjećaj da se radi o retko dobro organizovanom fakultetu, bar na ovim meridijanima. Pri tome mislim ne samo na zgradu kao građevinski objekt, nego i na „protok“ studenata, nastavnika i „trećih lica“ kroz zgradu. Zaista sam izvanredno zadovoljan što na samom ulazu mogu, ne obračavajući se posebno nikom, da saznam u kojoj prostoriji je bilo - ko od ljudi koji su mi, eventualno, potrebni. Bio bih vrlo zadovoljan kad bi takva situacija bila na mom „matičnom“ fakultetu.

Mislim da treba podvući da sam u ovom periodu naišao na zaista izvanredan prijem na fakultetu u Banjaluci. Pri tome mi je iz-

vanredno teško da pravim bilo kakvu razliku među pojedinim ljudima zaposlenim na fakultetu, bez obzira na njihovu funkciju, zvanje, radno mjesto i sl. Činjenica je da mogu da se obratim bilo kom licu zaposlenom na fakultetu i da ću kod svakog od njih naići na veliku susretljivost i želju da mi pomognu i izadu u susret. Pri tome ne mislim samo na kolege nastavnike, nego i na sve ostale drugarce i drugove.

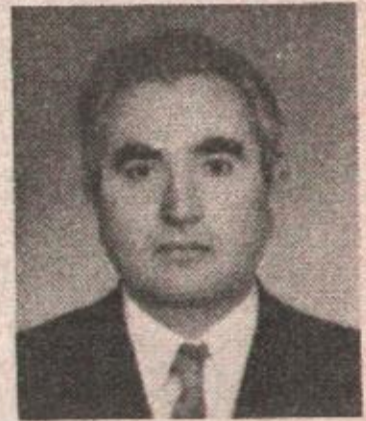
● Kako ocjenjujete studente našeg fakulteta u odnosu na one u Beogradu, posebno u pogledu:

- posjećivanja predavanja
- discipline, marljivosti, opšte kulture i pravne kulture.

- Moram da priznam da mi je stvarno teško da pravim neko poređenje među studentima u Banjaluci i Beogradu. Moje lično mišljenje je da nekih bitnih razlika nema. Radi se o mladim ljudima koji imaju iza sebe nešto što im je dalo ovo društvo, porodica, obrazovni sistem i sve ostalo što utiče na njihove generacije. Ne treba zaboraviti, isto tako, da fakultet u Beogradu nije fakultet „beogradske dece“. Po mom saznanju te „dece“ na fakultetu u Beogradu ima procentualno malo. Naši studenti (molim za oprostaj za reč „naši“ jer su za mene isto toliko naši i studenti fakulteta u Banjaluci, imajući u vidu koliko godina ja učestvujem u nastavi na tom fakultetu) teško mogu da se posebno odvoje od banjalučkih studenata. Imam utisak da je situacija približno ista u svim univerzitetskim centrima u SFRJ. U sve te centre „pritiču“ mladi iz raznih krajeva, ne misleći ni na kakve „granice“ (administrativne, nacionalne i druge). Donose sobom mnogo šta što je njima svojestveno. Ipak, rizikujući mnogo šta, želim da istaknem da su studenti o ba vida poslediplomskih studija u Banjaluci (razumljivo na smeru koji ja poznajem) pokazali zaista visok stepen saradnje sa nama koji dolazimo da im prenesemo onoliko znanja koliko posedujemo i koliko smo u stanju da prenesemo. Za mene je sigurno da je to nemoguće izraziti količinski (brojčano i sl.) ali je isto tako sigurno da se radi o studentima poslediplomskih studija koji su disciplinovani, marljivi, uredni u posjećivanju predavanja, aktivni učesnici u procesu nastave i ni po čemu se ne razlikuju od svojih kolega u drugim univerzitetskim centrima.

● Principi prava, počevši od Rima, izražavaju se često kratkim i sažetim (pa i sugestivnim rečenicama). Navedite jednu koja po Vama sadrži posebnu ne samo pouku, nego i poruku.

- Pravo je oduvek bilo izraz ukupnih društvenih odnosa. Ti odnosi su se menjali i danas se menjaju, a sigurno će se i u budućnosti uvek menjati. Moje shvatanje o svemu tome moglo bi se, na neki način, sažeto reći: svaka generacija je u izvesnom smislu opterećena bremenom prošlosti (bliže i dalje), ali ima i svoju viziju budućnosti. Neka ne zanemari prošlost, ali neka se prvenstveno okrene budućnosti.

Primljen sam srdačno. Ni jednog jedinog trenutka nisam osetio da sam u drugoj sredini. Osećao sam se kao da sam na Pravnom fakultetu u Beogradu, na kojem sam proveo skoro 35 godina, s tim što sam bio okružen sa više pažnje i poštovanja i od strane uprave fakulteta i od strane kolega profesora i studenata.

● Studente Vašeg fakulteta, a dodao bih i moje studente, ocenjujem vrlo pozitivno. Mislim da ne postoji neka razlika u odnosu na beogradske. Ipak bih podvukao da je moj utisak, da su studenti pravnog fakulteta u Banjaluci marljiviji i da u većem broju posećuju predavanja nego njihove kolege u Beogradu. Naravno, reč je o poslediplomcima kojima predajem i na jednom i na drugom fakultetu. Ta brojčana prisutnost na predavanjima i drugim oblicima nastave, pa i marljivost u radu uopšte je za oko 20 odsto veća ovde na Vašem fakultetu nego u Beogradu.

U pogledu kratkih izreka, počev od Rima i sugestivnih latinskih krilatice, ja bih istakao, ako mi dozvolite, ne jednu nego dve:

- kao pravnik: *Summum ius, summa iniuria*
- kao pedagog: *Nulla dies sine linea.*

Prof. dr ANTE ROMAC (Pravni fakultet - Zagreb)

● **Budući pomorski kadar se obučava na jedrenjacima (mada na njima nikad neće ploviti) - jer se tako peče pomorski zanat. Slično i studenti prava peku svoj pravnički zanat na rimskom pravu. Danas se javljaju tendencije na mnogim fakultetima da se rimsko pravo priključi istoriji države i prava ili da na drugi način tiho odumre i iščezne. Šta mislite o tome?**

- Vi ste bili redovni profesor na našem fakultetu. Prije toga ste bili advokat i što treba posebno istaći bili ste potpredsjednik Međunarodne unije advokata. Molili bi smo Vas da nam odgovorite na sljedeća pitanja:

● **Advokat je privlačno zanimanje. Prvnik je tu u najčistijim pravnim vodama, ima široku slobodu akcije, do izražaja dolaze njegova kultura, govorničtvo, inteligencija, shvatanje i poznavanje prava, smisao za pravovremeno reagovanje.**

Recite nam koje osobine danas dobar advokat treba da ima.

- Po mom mišljenju danas je opao nivo advokature u odnosu na prethodnu generaciju. U ranijem periodu u advokatske redove se primao svršeni pravnik sa završenim sudijsko advokatskim ispitom i sa pet godina pripravničkog staža.

Advokat mora da prođe sve faze sudskog rada. Pod tim se podrazumijeva solidna praksa u sudu, da bi se što bolje upoznao sa radom suda i nakon položenog ispita da bi mogao samostalno obavljati advokatsko zvanje.

Tu potrebnu praksu nemoguće je savladati za jednu godinu, pa je s toga po mom mišljenju potrebno produžiti pripravnički staž na bar dvije do tri godine. Pravne nauke podrazumijevaju ozbiljan i studiozan rad i studiranje i produblivanje stečenih znanja (posebno zakona koji dolaze do primjene u advokatskoj praksi).

NEZAMJENJIVO RIMSKO PRAVO

- Na rimsko pravo ne gledam prvenstveno kao na „didaktičko sredstvo“, mada i na tome području ova disciplina može odigrati značajnu ulogu. Njegovo značenje je znatno šire. Prije svega, niz institucija suvremenog pravnog poretka nije moguće shvatiti i objasniti, ako se ne zna njihova pojava i razvoj u rimsko doba. Primjera radi, navodim samo sistem odgovornosti prodavaoca za mene prodane stvari i nasljedno-pravni poredak, posebno njegov intestatni dio.

Drugi moment o kojemu također trebavoditi računa jeste, da su rješenja koje je dalo rimsko pravo, gotovo bez promjene preuzete u suvremene propise. Po mojoj slobodnoj procjeni, najmanje oko 60-70 posto najvažnijih normi i iz našeg zakonodavstva o obveznim i vlasničko-pravnim odnosima su, s malo ili nimalo izmjena, preuzeta iz rimskog prava.

Ukratko, bez poznavanja rimskog, student ne može shvatiti ni naše suvremeno

pravo. Sve dok ne „prekinemo“ ili ne „prevazidemo“ kategorije kao što su roba i novac - a izgleda da to nije baš navidiku - nije moguće „dignuti ruke“ od rimskog prava, bez velike štete za obrazovanje pravnika. Uključivanje u drugi predmet (opće povijest i sl.) imalo bi iste posljedice, jer je svrha izučavanja ovog posljednjeg predmeta - bitno drugačija.

● **Vi ste profesor na Pravnom fakultetu u Zagrebu i u Banjaluci. Kad biste indeksum brojem 100 označili prosječnog studenta u Zagrebu, koliko bi poena dobio banjalučki za: pohađanje nastave, disciplinu, marljivost, opšti obrazovni nivo (generalna kultura), stručni obrazovni nivo (pravna kultura).**

U moje zamalo desetogodišnjem radu na Pravnom fakultetu u Banjaluci nisam zapazio neke bitnije razlike između studenata u Zagrebu i onih na vašem fakultetu (govorim ovdje samo o redovnim studentima, jer

stanje kod vanrednih nije baš takvo), o svim pitanjima, odnosno kriterijima koje ste postavili u vašem anketaru. Ipak, bih studentima iz Banjaluke dao određenja nastave. Onisu, naime, bili u toj vrsti djelatnosti vredniji i redovitiji.

● **Principi prava, počevši od Rima, izražavaju se često kratkim i sažetim (pa i sugestivnim) rečenicama.**

Navedite jednu koja po Vama sadrži posebnu ne samo pouku, nego i poruku.

1. „Intendat animum studiis et rebus honestis“ - Upravni svoj duh nauči i poštenim stvarima.
2. „Disce, sed a doctis, indoctos ipse doceto“ - Uči, ali od učenih, a neuke sam podučavaj.
3. „Plurima discenti semper sapientia crescit“ - Onome tko vrlo mnogo uči mudrost uvijek raste.

ADVOKAT SE NE RAĐA

Površnost je neprijatelj svakog mladog pravnika, a pogotovo budućeg advokata.

Ukoliko nije solidno pripremljen u svom radu i upoznat sa odgovarajućim zakonskim propisima budući pravnik, a i advokat neće moći udovoljiti traženju njegovih stranaka i time će izgubiti njihovo povjerenje.

● **Koliko naš svijet danas cijeni advokata. Da li je on na rang-listi veoma cijjenjenih zanimanja?**

- Uz sve što je navedeno u prethodnom pitanju, kao što su kultura, govorničtvo i šira sloboda, akcije dodajem sljedeće: samo solidan i savjestan branilac može biti dobar advokat koji će svojim znanjem i sposobnostima pomoći i klijentu i sudu da bi se što efikasnije (i brže) došlo do materijalne istine.

Advokat ne smije izrabljivati stranku materijalno, jer u protivnom (biće izvikani)

pokazaće se kao nesolidan u obavljanju svog poziva. Pretpostavljam da danas takvih ima u redovima advokata, te u vezi s tim mislim da u širim krugovima našeg društva advokati nisu u dovoljnoj mjeri cijjenjeni u odnosu na ostala zanimanja.

● **Vi ste bili poštovani i voljeni na Fakultetu. Zato će studenti - budući pravnici biti zainteresovani da čuju šta biste im mogli poručiti, polazeći od Vašeg bogatog životnog, pravničkog i profesorskog iskustva.**

- Moram naglasiti da kako prije tako i danas nema rođenih advokata. Poziv budućeg pravnika i advokata zahtijeva uporan i solidan rad. Na taj način stiču se kvalitete koje traži naša advokatura, dok se govorničtvo stiče praksom i poznavanjem materijala sa kojima advokat raspolaze prilikom pripremanja svoje odbrane i zastupanja.

Prof. dr Abduselam Balagija

Savjetujem mojim budućim mladim kolegama da savjesno i solidno obavljaju svoje obaveze, kao advokati a brzopletosti i površnost škodi i njima samima i onima koji mu se obraćaju za pravnu pomoć.

SIMO TADIĆ

Dragocjena iskustva

● **Bili ste dugo vremena član Savjeta Fakulteta. Učestvovali ste na brojnim sjednicama, skupovima i održavali njegovu veze s raznim tijelima i pojedincima na Fakultetu. Zanimaju nas posebno dvije stvari:**

a) nivo i kvalitet samoupravljanja na Fakultetu i

b) organizacija rada na Fakultetu (prof. dr S. Babić često navodi da „organizacija nije sve, ali da sve bez organizacije nije ništa“).

a) Moje učešće u Savjetu Pravnog fakulteta došlo je poslije nekoliko godina postojanja fakulteta. Fakultet je već bio organizaciono sreden, a organi upravljanja već imali određena iskustva. Uspješnom obavljanju poslova Savjeta doprinosilo je sretno rješenje njegovog sastava. Od tri delegacije: društveno-političke zajednice, delegata kolektiva i omladinske delegacije (studenata), sve tri delegacije imale su jedinstven interes, stručna obuka i odgoj studenata.

Pravovremeno i objektivno upoznavanje Savjeta s tim u vezi Savjet je mogao biti jedinstven u svojim stavovima i donošenju odluka. U prethodnom periodu rada Fakulteta u želji da se što više obezbijedi nastavnika sa stalnim radnim odnosom i smanji broj nastavnika sa drugih fakulteta desili su se i kadrovski promašaji, na što je Savjet Fakulteta upozoravala omladinska organizacija i drugi faktori, što je Savjet uz pomoć omladinske organizacije uspješno rješavao.

b) Što se tiče organizacije rada na Fakultetu djelomično je odgovoreno, podacima, a ako se radi o teoretskom obrazloženju, onda važi drugovi na Fakultetu to bolje znaju. Poznato je da je loša organizacija koja se disciplinovano provodi je bolja od najidealnije koje se učesnici u

procesu rada ne pridržavaju. Sadržaj i forma međusobno se uslovljavaju i recipročno utiču jedna na drugu.

● **U kriznim situacijama (posebno u raščlambavanje odnosa) javljaju se u mnogim našim organizacijama dva ekstrema: prvi (mnogo rjeđi) beskompromisna bitka koja svoju kulminaciju dostiže u traženju arbitra van kolektiva i druga koja se svodi na često truli kompromis. Kako gledate na ovo (u principu) i čemu ste bili bliži, kakav ste imali stav, u takvim kriznim situacijama na Fakultetu?**

Da li će neki slučaj izaći iz radne organizacije i tražiti spolnog arbitra umnogome zavisi od unutrašnjih subjektivnih snaga; SK, sindikalne i omladinske organizacije, a potom organa upravljanja rukovođenja. Mislim da se slučajeve najbrže i najuspješnije rješavaju tamo gdje su i postali. Teško je prihvatiti da se navedeni faktori budu pristrasni i da treba tražiti spolnu intervenciju. Najgore je kad se u takvim slučajevima nađu lažni prijatelji pa nesvjesno guraju ljude na pogrešan put. U mojoj dugogodišnjoj praksi bio sam mnogo puta u situaciji da rješavam o sudbini drugih i kada sam uspio da sestavim u položaj onoga i o kome odlučujem rijetko sam kad pogriješio. Tog principa držao sam se i u radu savjeta Pravnog fakulteta.

● **Na sjednicama Savjeta, kao i na drugim brojnim skupovima kod nas, javljali su se na dnevnom redu uz svame i lažni problem? Jeste li zapazili takvu tačku o „perpetuum mobile“ ili „kvadraturi kruga“, gdje je zapravo jasno da rješenja ili neme ili je nepotrebno?**

- Na pitanje je već dat odgovor, ne bih pobliže objašnjavao iako je takvih slučajeva bilo ponekad zahtijeva od pojedinaca nemogućih, što nije slučaj samo na Pravnom fakultetu.

SIZ O ZAPOŠLJAVANJU PRIPRAVNIKA

● **Recite nam koliko u Banjaluci i šire u Bosanskoj krajini ima nezaposlenih?**

- a) diplomiranih pravnika 109 u Banjaluci i 137 u široj regiji
- pravnika 44 u Banjaluci i 55 u regiji.
- b) ekonomista (diplomiranih) 130 u Banjaluci i 165 u regiji
- c) inženjera 29 u Banjaluci i 31 u regiji.
- d) ljekara 27 u Banjaluci i 29 u regiji.
- e) nastavnika 148 u Banjaluci i 207 u regiji.

● **Kako prognozirale buduću trend, da li će se broj nezaposlenih pravnika povećati u sljedećih pet godina, znači do 1990. ili će ostati na približno istom nivou ili će se smanjiti?**

Ako bude potražnja za ovim profilom kadrova kao 1984. godine, broj nezaposlenih pravnika će i dalje rasti. Ali, pokušaćemo da racionalnim planiranjem problem nezaposlenosti regulišemo srednjoročnim planom rada i razvoja komune i šire regije.

● **Kakvo je Vaše mišljenje o efikasnosti planiranja kadrova i obrazovanja u našoj regiji?**

U cjelokupnoj oblasti planiranja kadrova smatra se kao parcijalna obaveza. Prilikom planiranja potrebno je više pažnje posvetiti programiranju potreba, naročito za visokoškolskim

kadrovima, te adekvatno provoditi planske normative u oblasti obrazovanja i zapošljavanja.

Svršeni studenti našeg fakulteta, obraćaju se po pravilu Vama tražeći zaposlenje. Mnogi smatraju da zahtijevate suviše veliki broj uvjerenja i dokumenata i da je postupak pomalo birokratizovan. Recite nam šta mislite o tome?

Postupak je formalizovan zbog prioriteta. Naročito je to naglašeno u sadašnjem momentu velike nezaposlenosti kada je neophodno poštovati određeni kriterij.

PROF. DR. IBRAHIM TABAKOVIĆ

U GRANICAMA JUGOSLOVENSKEG PROSJEKA

- Dugo godina ste bili rektor Univerziteta. Velika je to stvar biti „domaćin“ prve kuće u regiji za nauku i najviše obrazovanja. S tih vrhova mogli ste da sagledate skup problema i da ih etematizujete. Nas interesuje jedan važan problem: da li je Univerzitet, odnosno skup fakulteta, dostigao savremeni jugoslovenski prosjek u pogledu nastavnog kadra, materijalne osnove kvalitete diplomiranih?

- Univerzitet „Đuro Pucar Stari“ se u proteklom periodu dinamično razvijao. Ako bih u najkraćem mogao odgovoriti na Vaše pitanje, to bi se moglo sumirati u sljedećem mislim da kvalitet diplomiranih studenata odražava jugoslovenski prosjek. Broj nastavnika i saradnika u odnosu na razvijene fakultete je znatno manji na našem univerzitetu. Dugo godina se ovaj broj kretao u granicama od 20 do 25 nastavnika i saradnika po jednom fakultetu. Danas je to između 30 i 35. Optimalan broj nastavnika i saradnika bi bio 55-60 po fakultetu. Naravno, sve

ovo treba da prati podizanje materijalne osnove svake visokoškolske organizacije.

Da li ste spremni da u tom pogledu posebno ocijenite Pravni fakultet?

Pravni fakultet u Banjaluci je „prebollo“ početne „dječije bolesti“ i danas je stabilna visokoškolska organizacija. Ono što smatram posebno dobrim rezultatom je ozbiljna organizacija postdiplomskog studija na Pravnom fakultetu u Banjaluci. Pri ovoj organizaciji Pravni fakultet je uspio da okupi najeminentnije stručnjake iz oblasti postdiplomskog studija iz čitave Jugoslavije, a naravno, i nastavnike iz Banjaluke. Uvjeren sam da će nivo magistarskih radova na Pravnom fakultetu nadmašiti jugoslovenski prosjek. Mislim da će Naučno-nastavno vijeće Pravnog fakulteta nastaviti da realizira ambiciozno postavljena ciljeva.

Šta smatrate kao najveći uspjeh Univerziteta za vrijeme vašeg mandata, a šta je to što u vama budi mučninu poraza?

- Kao rektor Univerziteta sam usmjerio

većinu aktivnosti u smislu podizanja materijalne osnove. Rezultati ove aktivnosti bi se najkraće mogli sumirati u sljedećem: izgrađeno je 15000 kvadratnih metara prostora, izgrađena je i počela rad Univerzitetska biblioteka, otvoren je moderni univerzitetski računski centar, sanirani su objekti studentskog standarda poslije zemljotresa 1981. godine itd. To smatram najvećim uspjehom Univerziteta u proteklih pet godina. Međutim, ono što je teže od izgradnje objekata to je stvaranje kritičke naučne atmosfere u našoj sredini. Univerzitet mora postati okosnica u stvaranju svijesti o potrebi razvoja i primjene nauke u proizvodnim i društvenim organizacijama. To se može postići samo sa kreativnim i sposobnim ljudima. Smatram da je to što, kako kažete, budi mučninu poraza, činjenica da smo na našem Univerzitetu birali u nastavnička zvanja i neke pojedince kojima zbog njihovih ograničenih sposobnosti nije mjesto na Univerzitetu.

PROF. DR. VOJISLAV OTAŠEVIĆ

© U Banjaluci šire Vas cijene kao naučnika i pedagoga. I više... mnogi iznose da u odnosu s ljudima i kroz atli rada unosite jedan svojvrstan šarm, ali i težnju da saopštite nekad i goru istinu. Ocijenite, molimo Vas, gdje je prosječan univerzitetski nastavnik na našem Univerzitetu? Prvo, koliko je on spreman da se radi istine zamjeri sredini, koliko da opšte Interese stavi iznad sopstvenih i koliko on vlada sobom u konfliktnim situacijama, tojest da kaže sve i to na akademski način po onoj: Fortiter in re, svaviter in modo?

- Odgovor na ovo pitanje tražio bi prathodno definisanje faktora koji utiču na rangiranje univerzitetskih profesora i ustanovišta sa kojih prilazimo ocjenjivanju: naučnog, obrazovno-pedagoškog, društvenog i slično. Takva istraživanja do sada nisu vršena, iako sam uvjeren da bi bila potrebna. No, pored toga pokušaću iznijeti i neke svoje opservacije. Vaše pitanje, kako ga ja shvaćam, pretežno se odnosi na moralno-sociološki aspekt „prosječnosti“ univerzitetskog nastavnika i to samo na neke, nikako na sve značajne osobine, pa ću samo na njih odgovoriti.

Mišljenja sam da prosječni univerzitetski nastavnik nije spreman na dijaloge i suprotstavljanja sredini, makar koliko bio uvjeren da je istina na drugoj strani. Kada bih davao skicu portreta prosječnog univerzitetskog nastavnika u dva tri poteza, onda bih rekao da je on ličnost koja traži kompromisna rješenja i koja u interesu kompromisa iznuduje rezultate svojih istraživanja. On je plašljiv i boji se sukoba. Ova je osobina veoma konzervativna i vuče nazad razvoj nauke, pa ako hoćete i društva kao takvog. Upravo iznošenje istine, ali objektivno utemeljene i u borbi suprotnih mišljenja, dolazi se do pravih naučnih i društvenih vrijednosti koje vode progresu. Prostor nam ne dozvoljava da pokušamo ući nešto dublje u profil univerzitetskog nastavnika i da pokušamo izvući uzroke koji utiču na njihove stavove i opredjeljenja, ali moram naglasiti da je

prirode što je izvan mog profesionalnog interesovanja.

Treći dio vašeg pitanja je tijesno povezan sa prvim dijelom, ono je zapravo njegov odraz. Davno je spoznata istina da ljudi koji nisu skloni svadama već traže pomirenje i izgladivanje nastalih nesuglasica, predstavljaju osobe koje su mirne i koje ništa ne može izbaciti iz stanja duhovne ravnoteže. Sve se to odnosi i na savremene kompromise, čije osobine, na žalost, čine i prosječni profil univerzitetskog nastavnika kod nas. Ovdje treba razlikovati dvije stvari: sadržaj i način kako se taj sadržaj iznosi i prezentira. Svim istinskim stvaraocima zajedničko je da nema i ne može biti kompromisa u pogledu cjelovitosti sadržaja, ali da se to iznese na miran način, bez povišenog tona, dakle na način koji se obično naziva akademski. Naš univerzitetski nastavnik akademizam je doveo do savršenstva, ali smo za to često uskraćeni za istinski sadržaj.

2. Jedno vrijeme ste bili dekan Ekonomskog fakulteta, dugo ste profesor na Mašinskom fakultetu. Fakultet je svuda u svijetu hram nauke i njegov glas moćno odjekuje u svakoj sredini. Kao oličenje nauke univerzitetski profesor je po poštovanju

vija i čuju se različita mišljenja. Fakulteti kao najviše naučno-nastavne institucije svoj ugled stiču kvalitetom svog rada: naučnim rezultatima i znanjima koje studenti stiču u procesu obrazovanja. Opšte je mišljenje da su ovi rezultati dosta mršavi. Zaostajemo za razvijenim svijetom u pogledu vlastitih kreacija, malo je novih rješenja, a našim završenim studentima nedostaje širina pristupa u rješavanju svojih stručnih zadataka. Zašto je to tako? Izvjesno je da mi nismo manje pametan narod od ostalih, već se zaostajanje u nauci i obrazovanju može objasniti neadekvatnom politikom naučnoistraživačkog rada i devalviranjem kriterija kvaliteta obrazovanja. Nalazimo se nasamom dnu zemalja po izdvajanju iz nacionalnog dohotka za naučni rad, a zna se da bez para nema muzike. U obrazovanju vrši se stalno pritisak na povećanje stope prolaznosti, a da se pri tome uslovi rada ne mijenjaju jer to traži ulaganje sredstava, što neminovno dovodi do improvizacija u nastavi i devalviranja kriterija u ocjenjivanju. Društveni ugled fakulteta zbog toga je ozbiljno doveden u pitanje.

Sve ovo što je rečeno o fakultetima, odnosi se i na univerzitetske nastavnike. Nastavnik je ugledom u onoj mjeri u kojoj je poznati

Uzroci i posljedice

potrebno učiniti napor kako bi se „prosječni nastavnik“ uvjerio da je smiono iznošenje istine, kakva god ona bila, u interesu ne samo njega kao ličnosti i razvoja njegove naučne discipline, već u prvom redu društva i njegovog progressa koje to upravo od njega najviše i očekuje.

Na drugi dio vašeg pitanja, koje se odnosi na supremaciju opšteg nad ličnim ili obratno kod prosječnog univerzitetskog nastavnika ne bih mogao dati iole zadovoljavajući odgovor iz dva razloga: prvo, radi se o veoma složenim odnosima koji traže dublja istraživanja, i drugo, pitanje sociološke

koje javno mnjenje ukazuje raznim zanimanjima više ili manje pri vrhu rang liste. Kao što voćka voćem voćaru vraća dug, tako i obrazovanje s kamatama mora društvu vratiti uloženo. Kakva je ta povratna sprema fakultet: društvo u našoj regiji? Ukratko, da li mi po vašem mišljenju ulažemo u visoko obrazovanje: malo, dovoljno ili suviše u odnosu na rezultate koje dobijamo (ili čak koje očekujemo)? I drugo kako društvo vrednuje rad fakulteta i univerzitetskog profesora?

- Pitanje društvenog statusa današnjih fakulteta, njihovog ugleda i rezultata njihovog rada, u zadnje vrijeme dosta se često posta-

priznat njegov fakultet. Samo rijetki pojedinci demantuju ovu relaciju, ali ta rijetka odstupanja upravo i potvrđuju navedeno pravilo.

Podizanje ugleda fakulteta na onaj nivo, koji mu objektivno pripada u modernom društvu, pa u vezi s tim i nastavnika, može se postići većim izdvajanjem sredstava za nauku i obrazovanje i daleko ozbiljnijom selekcijom asistentnog i nastavničkog kadra na fakultetima. Samo u sinhronizovanom djelovanju ovih dviju mjera mogu se očekivati pozitivne promjene i bolji rezultati.

VALERIJA DRAGOJEVIĆ, prorektor

© Četiri godine ste bili student Pravnog fakulteta, dvije godine prodekan na tom fakultetu, a sada ste prorektor Univerziteta. U svim dokumentima kod nas govori se o studentu kao SUBJEKTU U NASTAVI, o studentu SAMOUPRAVLJAČU. Koliko su se te parole ostvarile na Pravnom fakultetu, ili šire na Univerzitetu u našem gradu? Koliko se čuje glas ogromne mase studenata, koliko se čuo Vaš, kao njihovog predstavnika, u dekanatu, odnosno Rektoratu?

- Bilo da se radi o Pravnom fakultetu, Univerzitetu, ili šire, situacija je gotovo identična: glas studenta se još uvijek ne čuje dovoljno jako i daleko, za što velikim dijelom krivicu snose sami studenti: nedovoljno su uporni, pred prvim teškoćama odustaju i polaze s predrasudama da se njih ništa ne pita i da ih nitko ne sluša.

© Vi ste bili izvanredan student, Vaša srednja ocjena je čak 9,73, pa nam recite iskreno da li naši studenti studiraju ili snimaju, nemoguću udžbenike-dakle uče za ocje-

nu, a ne za znanje. Da li ih u tome stimulira režim studija, sami nastavnici ili društvena atmosfera koja nije uvijek naklonjena najboljim i najvrijednijim.

- S isuviše malim procentom izuzetaka, studenti uglavnom uče za ocjenu, a ne za znanje. Slažem se da ih u tome stimuliše i režim studija, sami nastavnici (od kojih većina ne cijeni originalnosti i samostalno razmišljanje studenata), a i društvena atmosfera, naročito mislim na problem zapošljavanja

jer smo na evidenciji SIZ-a za zapošljavanje svi isti bez obzira na rezultate i zalaganja u toku studija.

© Da li fakultetske i univerzitetske vlasti imaju uvid - ŠTA STUDENTI RADE KADA NE RADE? Šta je danas studentsko slobodno vrijeme i ko ga kanališe: oni sami, određene grupe, roditelji, fakultet, organizacija omladine, i društveno-politička tijela?

- Na osnovu ankete provedene novembra

1984. na našem univerzitetu došli smo do sljedećih podataka:

© Oko 80 odsto studenata slobodno vrijeme provodi u Zanatskom centru u „kafićima“ i disko-klubovima, kinu i sl., a samo 19,15 posto bavi se nekom kulturnom aktivnošću.

Najmanji uticaj na ponašanje omladine u slobodno vrijeme imaju društveno-političke organizacije, posebno SSO, a najveći oni sami, određene društvene grupe, bezvrijedni idoli, čak i crkva (posebno u ruralnim sredinama). To svakako treba promijeniti.

© Šta je Univerzitet u Banjaluci: prava asocijacija fakulteta ili u ime svih kreatora novog? Koje ste svježe ideje zapazili u zidnima Univerziteta? Šta je Univerzitet uradio u domenu upoznavanja nastavnika, jer neka prava saradnja između srodnih katedri na raznim fakultetima očito nije ostvarena?

- Mislim da je naš univerzitet još uvijek samo asocijacija fakulteta, što se može opravdati njegovom mladošću (10 godina). Ipak, čine se naponi da se unaprijedi međusobna saradnja između visokoškolskih organizacija, njihovih katedri i nastavnika, mada to ide prilično teško. To je posao koji traži dosta vremena, razbijanja uskogrudnosti i učahurenosti pojedinaca i ukorijenjenih predrasuda.

SUDIJE ODGOVARAJU NA NAŠA PITANJA

Mr Halid Kulenović, sudija Okružnog suda u Banjaluci, poznat je i cijenjen u Banjaluci. Bio je duže vremena predsjednik Savjeta Fakulteta. Ljubavno se odazvao našem pozivu.

Tu su i odgovori sudija Opštinskog suda Banjaluke. Od antičkog svijeta do danas najbliži i rekao bi se, najizrazitija pravnička zanimanja su: sudija, tužilac i advokat. To da su sudovi nezavisni, a sudije nepristrasne — ističe moralni lik pravnik u pravosuđnim organima. Koliko se danas cijeni sudija i kakav je njegov materijalni položaj.

Mr Halid Kulenović: Tačno je da nezavisnost sudova, nepristrasnost sudija, i zakonitost u njihovom radu uslovljavaju visoku ocjenu koju dobivaju. Dobro je da ta ocjena ne potiče od samih sudija, već da je daju druge strukture, a posebno građani. Svaki sudija se može relativno objektivno ocijeniti, jer sve što on radi izloženo je budnom oku javnosti. Ovakav položaj sudija uz ovlaštenja koja su im data i uz pomenute atribute (zakonito postupanje, nezavisnost i nepristrasnost) govori o pozitivnom moralnom liku sudije.

Ne treba, pa čak i da se ne može za moralni lik sudije vezati njegov materijalni položaj. Ipak, treba, reći da bi materijalni položaj sudija i svih radnika u pravosuđu trebalo da bude izrazito poboljšano.

All, ako bi se samo po ovom kriteriju sudija cijenio njegov moralni lik, onda se ne bi mogla dati — data visoka ocjena. Čak između sudova — sudija, zavisno od stava društveno-političke zajednice, postoje velike razlike u materijalnom položaju, što je po mom mišljenju odraz lokalističkog posmatranja ovog problema. Ovo je izraženo kod opštinskih sudova na području Okružnog suda Banjaluka.

Duško Medić: Posao sudije je i danas veoma cijenjen u našem društvu i može se slobodno istaći da je ovo zanimanje privlačno i atraktivno za pravničke kadrove (posebno mlade), a popularno u narodu. Gotovo i danas u svakoj anketi zanimanje sudije zauzima počasno mjesto, jer je to sinonim za pravednost, objektivnost i nezavisnost.

Međutim, sve ovo ne prati i odgovarajući materijalni položaj nosilaca sudijske funkcije, što je osnovni razlog da neki vrni pravnički kadrovi traže druga radna mjesta i odlaze iz pravosuđa.

● Svako društvo ima svoje kriterijume pri izboru sudija. Kako biste poredali ustove koji se pri izboru primjenjuju na vašem sudu? Kolika se važnost pridaje srednjoj ocjeni postignutoj na pravnom fakultetu, koliko onima koji su već magistrirali?

Mr Halid Kulenović: Kriteriji za izbor sudija nabrojani su u Zakonu o redovnim sudovima. Ti zakonski kriteriji, po mom mišljenju se poštuju. Normalno, kod stručnosti mora se voditi računa, prije svega kakav je kandidat za sudiju bio student, odnosno kakav je uspjeh postigao na fakultetu. Tim više, kada se zna da je magistratura produbljeno i prošireno dalje usavršavanje u određenoj oblasti prava. Naučni stepen magistrata i mora imati određenu specifičnu težinu pri ocjeni stručnosti kandidata. Nažalost, mora se reći, davrlo malo sudija ima naučni stepen magistrata ili doktora nauka.

Duško Kezić: Izbor i imenovanje sudija Opštinskog suda vrši se na osnovu odredaba Zakona o redovnim sudovima SR BiH.

U svakom slučaju Kadrovska komisija koja obavlja sav posao oko izbora imenovanja sudija mora da prikupi što više podataka o osobi koja je podnijela svoju kandidaturu na ovu funkciju. Između ostalih kriterijuma vodi se računa i o rezultatima koje je kandidat postigao u toku školovanja i to ne samo na fakultetu nego i u srednjoj školi. Lično smatram da ipak ova okolnost ne utiče presudno prilikom izbora i imenovanja sudija.

Takođe ni magistratura ne utiče znatno na izbor sudije i to uglavnom iz objektivnog razloga. Magistar pravnih nauka je usko opredjeljen u određenoj oblasti prava, a sudija Opštinskog suda na kojem teži cjelokupan teret prvostepenog sudovanja mora da je široko obrazovan i upućen u sve oblasti pravnog života.

● Vi svakodnevno primjenjujete pravo. Utvrditi činjenice i podvesti pod odgovarajuću normu ne znači automatizam, nego je to polje i kreativnost sudije. Tako sudije više od drugih uočavaju nedostatke pravnog sistema. Odgovorite dali su danas potrebne promjene u našem pravnom sistemu. Riječ je prije svega o tome da li naša ekonomija ima čvrste pravne okvire? Drugo, da li naše pravo nedovoljno štiti društvenu svojinu? Da li ono obezbjeđuje (i u kojoj mjeri) da „svako dobija prema svom radu“?

Mr Halid Kulenović: — Ne može se opirati tvrdnja da ima nedostataka u našem pravnom sistemu. To je uočeno i na nivou SFRJ, poduzimajući se mjere u otklanjanju tih nedostataka, ali treba kazati da nije sve pa čak ni pretežno u tim nedostacima. U pogledu ekonomije (apstrahujom devizni sistem) postoje relativno čvrsti pravni okviri. Ono što se kod nas dešava (zatvaranje u svoje atare, na primjer) po mom mišljenju je prvenstveno odraz neadekvatne organizovanosti i ishitrenih lokalnih, političko-privrednih odluka.

Pravo dovoljno štiti društvenu svojinu. Rečeno je da je problem u organizaciji, a to se odnosi i na zaštitu društvene svojine.

Pravni propisi, to jest naše pravo nesumnjivo obezbjeđuju da „svako dobija prema svom radu“. Praksa, međutim, govori

PRAVO U TEORIJI I PRAKSI

drugačije. Ako je u pitanju ostvarenje ovog načela u privredi i ako ono nije došlo do njegove pune primjene u pitanju je stepen razvoja samoupravnih odnosa i organizacija u kolektivnu.

Strahinja Čurković: Ako bismo telegrafski željeli da odgovorimo na ovo pitanje, naše je mišljenje da su sasvim sigurno potrebne određene izmjene u našem Pravnom sistemu. Ovdje prije svega mislimo da u pojedinim zakonima, pa čak i onim sistemskim nisu dovoljno zastupljena radikalna ustavna opredjeljenja, sadržana u ustavu SFRJ, jer upravo stanje u društvu danas zahtjeva jedan preciznije sazdan i efikasnije ustrojen pravni sistem. Aktuelno je i pitanje nadležnosti pojedinih organa za normiranje (donošenje) određenih Zakona, propisa i drugih pozakonskih akata, pa bi u tom pravcu trebalo izvršiti analizu kako bi se moglo pristupiti stanovitim promjenama u pravnom sistemu.

Treba istaći daje u velikom dijelu naš pravni sistem opterećen programskim i deklarativnim stavovima i načelima. No izvjesno je da nisu nužne neke radikalnije promjene sistema.

Nema idealnog nijednog pravnog sistema u svijetu, jer je teško sve životne tokove svesti u grube okvire određene norme, paragrafa (člana). Naša društvena svojina nije dovoljno ni pravno ni stvarno zaštićena. Naime, svjedoci smo svakodnevnog nasrtanja i prisvajanja društvene imovine. Činjenica da su krivična djela u privredi (privredni kriminalitet) u stalnom porastu. Sigurno je, da se bolja i efikasnija zaštita ne može ostvariti promjenama samo u pravnom sistemu. Potrebno je u organizacijama udruženog rada reaktivirati i potaći na veću brigu i odgovornost sve one subjekte i samoupravne organe, pa i svakog radnika pojedina na veću brigu i zaštitu društvene svojine kako bi se odnos prema društvenoj svojini bitno izmijenio.

— Ostvarivanjem maksime „od svakog prema sposobnostima svakome prema radu i rezultatu rada“ je danas možda aktuelnija nego ranije. Naime, primljenjost ovog zurovskog postulata podrazumijeva izgrađenost takvih kriterijuma koji bi išli za preciznim i objektivnim normiranjem radnih poslova i zadataka svakog radnika.

Studente posebno interesuje zašto naši propisi, pa slijedstveno i sudske presude za neke deliktne pokazuju nerazumjivu blagost, a za druge su i suviše oštri. Primjera radi „trgovci drogama“ se kod nas izuzetno blago kažnjavaju. Poznato je da se u nekim državama oni tretiraju kao „trgovci smrću“ kao ološ koji se izjednačuje s ubicama?

— Mr Halid Kulenović: — U pitanju je zakonska neujednačenost krivičnih sankcija za pojedine delikte, pa se ističe primjer sankcije „trgovcima droga“ kao blage i to se upoređuje sa nekim državama gdje se oni tretiraju kao „trgovci smrću“ i izjednačuju se sa ubicama. Ovakvo koncipiran prigovor očito je uperen na stav kriminalne politike i izražen kroz propise KZ SFRJ koji regulišu ovo pitanje. Upoređujući propisane kazne za ova krivična djela sa kaznama propisanim za ostala djela, ne može se tvrditi da su propisane blage kazne. Ali, kada se u konkretnom slučaju sudu učinocima ovih krivičnih djela po utvrđenju postojanja djela i krivične odgovornosti, sud je dužan da se pridržava pravila o odmičavanju kazne a pritom je dužan u konkretnom slučaju primijeniti i ostale institute KZ SFRJ za koje se utvrdi da ih treba primjeniti a obavezno je izvršiti ocjenu da li izrečena kazna (ili druge krivične sankcije) odgovara stepenu krivične odgovornosti i društvene opasnosti učinoca i djela koga je počinio, a ujedno da se izrečenom kaznom može postići svrha kažnjavanja.

Samo u okviru iznešenog može se raspravljati o pitanju blaže ili strožije kazne u svakom konkretnom slučaju. Načela i duh našeg krivičnog zakonodavstva u svojoj osnovi imaju human karakter i nije mu cilj odmazda, a to je odraz ustrojstva našeg društveno političkog uređenja.

Amor Bukić sudija: — Smatram da se ne može prihvatiti tvrdnja da je krivično zakonodavstvo SFRJ, regulisano Krivičnim

zakonom SFRJ i krivičnim zakonom republika i pokrajina, za pojedina krivična djela predvidjelo preoštre kazne za druge preblage. Zakon za svakog od njih propisuje kaznu koja odgovara njegovom stepenu društvene opasnosti, pa se srazmjerno društvenoj opasnosti djela i visini zapriječene kazne zatvora, odmierava visina kazne učinocu djela.

Činjenica je da se u našoj sudskoj praksi izriču blaže kazna za krivična djela neovlaštene proizvodnje i stavljanje u promet opojnih droga nego u nekim drugim zemljama, kao što su Turška, Iran, Kuvajt... Za razliku od tih zemalja koje su prihvatile apsolutnu teoriju o svrsi kažnjavanja, gdje je osnovni cilj kazne odmazda za počinjeno djelo, u našem zakonodavstvu je prihvaćena relativna teorija po kojoj je svrha i cilj kažnjavanja sprečavanje učinoca djela da čini krivična djela i njegovo prevaspitanje, tj. resocijalizacija počinoca djela, i vaspitni uticaj na druge da ne čine krivična djela. Dakle, cilj kažnjavanja kod nas nije odmazda, već želja da osuđeni nakon izdržane kazne postane društveno koristan član zajednice.

● Kaže se da je zemlja s mnogo zakona — zemlja loših pravnik. Mi imamo mnogo. Da li je to posljedica dinamičnog društvenog razvoja, nedostatka sistematičnosti u radu i spremnost na improvizaciju (uz zanemarivanje one narodne „iriput mjeri, jednom sjecl“ ili nedostatak vrhni kreatora, odnosno uplitanje nepravnik u pravne poslove?

Mr Halid Kulenović: — Pretjerano normiranje nije dobro i doveli ponekad u krajnost, što ne mora značiti da je zemlja sa mnogo zakona — zemlja loših pravnik. Ipak, mnogo je razloga koji do tog dovode, a vjerovatno svog udjela u tome imaju i alternative uzroka koje su date u pitanju. Mislim, da prioritet treba dati izrazitoj tendenciji da svaki društveno pravni subjekt želi interno imati sve odnose u detalje regulisane, makar se radilo i o prepisivanju ogromne većine zakonskih ili podzakonskih akata i interna normativna akta.

Dinamičnog društveno ekonomskog razvoja ima uticaj na donošenje a naročito izmjene i dopune zakona, pri čemu bise moglo govoriti da na to ima uticaja brzina pri donošenju propisa a samim tim i nesistematičnost. Kakav je udio pravnik u tome, a naročito u pripremi zakonskih akata, teško je govoriti, ali ne može se poricati da naše društvo ima dobre pravnike.

Mora se konstatovati da mjesto i uloga pravnik nije adekvatna. Možda je to odraz iskrivljenih shvatanja da svako može, bez obzira na stručnost da tumači zakonsku normu i da nema potrebe da to bude pravno obrazovano lice, pa čak da pravnik ne budu ni konsultovani pri tome, dok suprotno tome poslove naprimjer inženjera ili ljekara može obavljati samo inženjer ili ljekar. Ovako shvatanje došlo je do veoma velikog izražaja u kadrovskoj politici. Ako bi se napravila analiza u bilo kojoj opštini, ili u cijeloj SFRJ, koliko nepravnik obavlja poslove i zadatke pravnik, te ako bi se za te poslove angažovali pravnik onda ne bi imali situaciju kakva jeste, da na evidencijama imamo toliki broj nezaposlenih pravnik, a možda ih ne bi ni bilo nezaposlenih. Ipak mislim da se stanje mora popraviti i da pravici moraju dobiti status koji im pripada.

Dragomir Miljević: — U odgovoru na pitanje mora se poći prije svega od toga da je — realnost života uvijek plodnija i bogatija od najsavremenijih propisa u društvu. Dinamičan društveni razvoj nesumnjivo nameće potrebu da se zakonima i drugim propisima svi ti odnosi uredi. U pripremi zakona, baš zbog specifičnosti društvenih odnosa i njihove raznovrsnosti ne u čestuju samo pravnik. Stoga se i sud o tome u kojoj mjeri je zakon odraz stvarnog života može donijeti tek nakon primjene zakona na odnose koje reguliše.

Stoga se i ne može prihvatiti teza daje zemlja s mnogo zakona zemlja loših pravnik. Prije bi se moglo kazati da je nepoštovanje zakona dovelo do ozbiljnih teškoća i protivječnosti u društvu. Dokaz za to je isticanje u prvi plan stvaralačke aktivnosti subjektivnih socijalističkih snaga društva, pri čemu se malo ili nekako ne napadajući postojeća zakonska rješenja, jer ona u kontekstu izloženog sigurno nemaju prioritetan značaj.

Otvaramo vrata jednog prostora koji miriše po godinama koje će se pamtiti po velikoj školi što se zove prijateljstvo.

Pisac ovih redova samo je jednim djelićem tu davam to sve približi, tek da znate da i to postoji.

Dakle, otvaramo vam vrata kutka onih koji će jednog dana pokazati da ovo čovječanstvo mora i treba koračati koracima koji nikada neće biti izbrisani, isto još bolje kao što to učiniše oni što su u istoriju dalje i bližu ušli po hrabrosti i mudrosti svojoj.

U ovom svijetu postaje se i pravnik, ljekar, inženjer, graditelj mostova i sve ono što je blisko čovjeku.

U desetinama soba svakog jutra budi se stotine sudbina zajedno sa svojim malim i velikim brigama, tugama, osmjesima i nadama.

Ali i te brige i tuge, i osmjesi, i nade, nikada ne ostaju usamljeni zato što se ovdje u ovom svijetu (zemaljskoj kugli u malom) sve ili gotovo sve dijeli. Dijele se i jabuke, i slanina, i kobasice, i kolači, i oni probudene brige tuge i osmjesi.

Dijeli se sve što može da stane u dva srca prijatelja. A tu može mnogo da stane, kao recimo od 6-10 iz rimskog prava ili anatomijske. Kažu nam stanovnici ovog svijeta da se ovdje u četiri zida može solidno živjeti samo ako si drugar, a malo je takvih koji to nisu jedan prema drugom. Svaki dom sličan je

„Fakultet“ prijateljstva

onom drugom pa bilo to Banjaluka, Beograd, pa redom od Vardara do Triglav. Svi imaju vrata i prozore kroz koje se osjaća život i malo ko od tih stanovnika ovog svijeta u svom budućem životu zaboravlja stotine neprospavanih noći (pa da li od knjige ili...), ali to ostavljamo vama da razmišljate jer kako kažu razmišljanje je mnogo korisna stvar. A kroz ona vrata što ih spomenusmo može se poći u raznim smjerovima. Budući akademski građanin mora da bude u toku zbivanja pa postoji i naprava koja se zove televizor. Ali, kako se saznaje u pouzdanim izvorima, mnogo interesantnije je kada su na programu emisije koje nude neke plave ili zelene oči, (može da izaberete bilo koju boju, neću se ljutiti), pa i od same „Dinastije“ i mr Karlingtona. TV dnevnik se i gleda i ne gleda jer je svima dosta ratova, iz razloga što ih imaju u svojoj neposrednoj blizini (fakultet i spitni rokovi) i ne moraju da idu na Bliski istok.

Vrijeme od 12 do 14,00 predviđeno je

za okršaj stomaka sa prehranbenim proizvodima. Etu situaciju stoji ovako: svima priroda nije naklonjena da svojim šarmom utiče da žene u bijelom — kuvarice umilostive da se u njihovom tanjuru nade mesni produkt (šnicla ili pileći batak).

Solidarnost je na visini. Čak se i po dvije viljuške nađu u jednom tanjuru. (Ali, naše mame još uvijek najbolje prave sarme i gibanice).

Vrijeme predviđeno do večeri sa zvijezdama ili bez njih u potpunosti je iskoristeno za različite aktivnosti: neki dokazujući da ni Pale nije najbolji fudbaler na svijetu, neki želeći da dokažu u tih par sati i drugima: da Ajnštajn nije bio najgenijalniji, a neki opet da Kazanovca i Valentino nisu bili najveći zavodnici koje je svijet poznao.

I tako htjeli mi to ili ne dođe i ta večer kada treba krenuti na počinak. A onda se dešavaju neke čudne stvari. U dugim noćima dobro dođe i poneki „ilegalac“ (u zamjenu za centralno grijanje) što i nije toliko loše kada se uzme

u obzir ušteda u izdacima za plaćanje gradske toplane.

Iako postoje dva doma (što i nije nešto mnogo) jedan muški i jedan koji nije muški, ipak se zna desiti da igrom slučaja i jedan i drugi budu bogatiji za pripadnika suprotnog pola, što nikome ne smeta. (?)

Ako želimo na ovom svijetu više ljubavi od ratova, onda je to na mjestu... I tako se, eto, smjenjuju dani i godine.

Jedni odlaze, a dolaze „neki novi klinici“ (Dj. Balašević), i znam da mi svi u sebi ponekad galamimo na sebe što smo izabrali da budemo studenti i još nešto više, ali hajde da svi obećamo da ćemo jednom u život ponijeti ovaj dio života i da će on moći i pored svega stati u nas pravnik, doktore i ljude i da ćemo se ipak još dugo srećati student-skih dana, mirisa jabuka (oni ih majčinih soba se ormana), hajde dok još uvijek imamo za to vremena, jer postije... Pokušao da zabilježi Ognjen KARABEGOVIĆ

SVIJET SLIKE I MAŠTE

PISMO OCU...

ПИШЕ БРУЦОШ ФОЛИКА БУБАЉЕНИЋ

ЦРТЕЖ: Тенис Трџковић
ТЕКСТ: Анџелина

9. СЕПТЕМБАР. ДРАГИ ОТАЦ УПИСАО САМ СЕ НА ПРАВИ ФАКУЛТЕТ. КАКО СИ МР САРЖЕТОВАО ОД ИНДЕКСА СЕ НЕ ОДБАЈАМ...

НИСАМ ЗАБОРАВИО ШТА СИ МИ ГОВОРИО И ВРЛО РАНО СЕ ОДБАЈАМ ИЗ ГРАДА...

22. НОВЕМБАР. ИНДИВИДУАЛНО УЧЕЊЕ НЕ ДАЈЕ РЕЗУЛТАТЕ ПА УПРАЖЊАВАМО КОЛЕКТИВНИ РАД. УЉУЧКО САМ СЕ У ЈЕДАНУ СТУДЕНТСКУ РАДНУ ГРУПУ. С ВАКОДНЕЊНО СЕ СЛОЖАМО КОД ДРУГА БУЉОНИЈА И ТУ ПРОВОДИМО ЧАСОВЕ И ЧАСОВЕ...

25. ДЕЦЕМБАР... ПОЛИТИЧКА ЕКОНОМИЈА ТИ ЈЕ НАЈТЕЖИ ПРЕДМЕТ. НЕ БИ ВЈЕРОВАО КАКВЕ СВЕ ФУНКЦИЈЕ ИМА ЛОВАЦ.

18. ЈАНУАР... ПОЛАГАО САМ ПРВИ ПАРЦИПАЛНИ ИСПИТ. ПРОФЕСОР ЈЕ БИО ОАУШЕЉЕН. ПРВО СЕ СМЗЕКАО.

5. АПРИЛ. ПОЧЕО ЈЕ НОВИ СЕМЕСТАР. ПИТАМ НЕ ЈЕСАМ ЛИ СЕ УЉУЧКО У ДРУШТВЕНИ РАД? НЕГО КАКО! УЉУЧКО САМ СЕ У ДРУШТВО ЉО МАРИА ХУАНИК НЕГО ОТАЦ, ШАЊИ НОВАЦ, ЈЕР ИНСТРУМЕНТИ И НОТЕ КОСТАЈУ...

16. МАЈ. НЕОД ОД ДРУГОВА ИЗ ГРУПЕ СУ СЕ ИЗДОВОЛИЛИ И ПОЧЕЛИ КАМПАЊСКО УЧЕЊЕ. ОВАРАТНО ПУ СУ ОНИ "НАЈБОИ СТУДЕНТИ" КОЈИ НЕ СВОДАТЈУ ДА ТРЕБА УЧИТИ ЗА ЖИВОТ, АЛЕ ЗА КУДНУ И ОЦЕНУ. ДА ИК ДАМО БИДИШ ПРЧУО БИ ОА СПЕКИ ХЛАДЕ ГЛАВЕ НОКРИМ МАРАМАНА И ОБЛОЗИНА ЛИЧЕ НА ИНДИЈАНЦЕ. ЈА СМ ПРИНЦИПЈЕЛНИ ИК МИЈЕЊАМ СВОЈ СТИЛ РАДА, МАДА ИМ СЕ ПОВЕРЕНО ПРИКРУЖИМ.

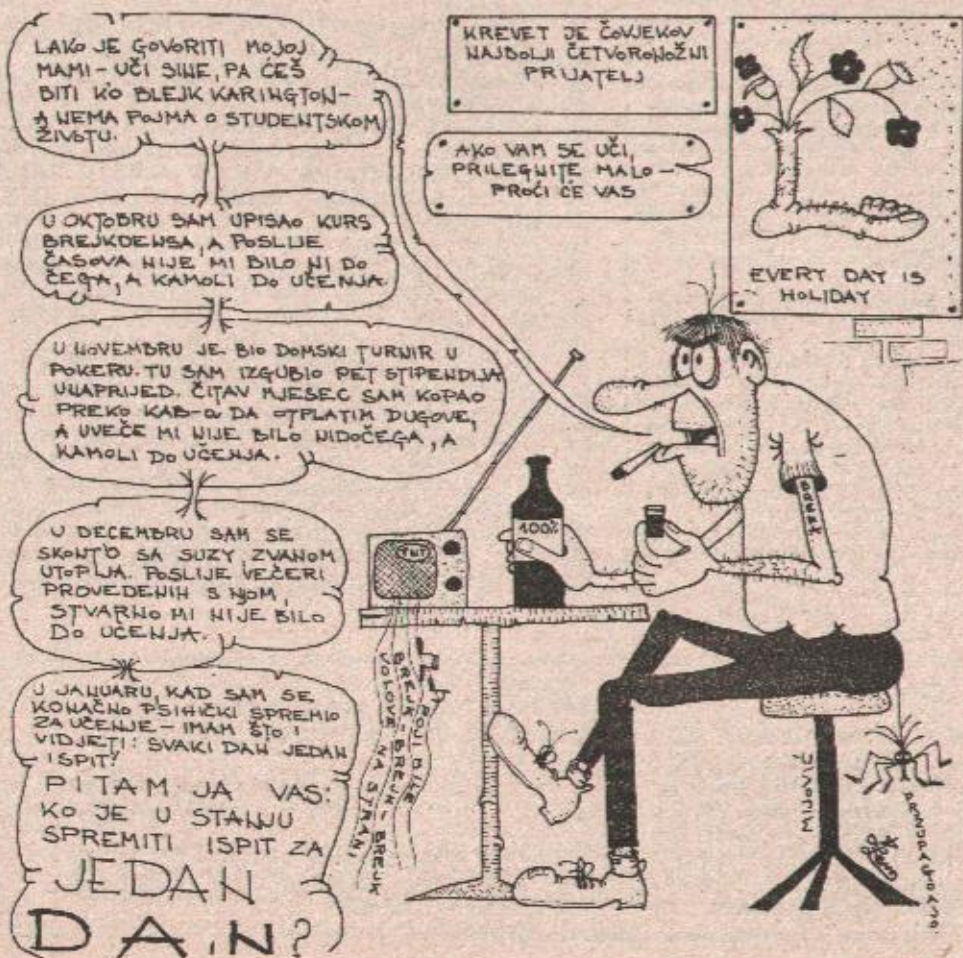
30. ЈУНИ... У ЈУНСКОМ РОКУ НИСАМ ИКОД РАЗЛОГ МОРАЛНИ ШОК. ЛИЧНО САМ СЕ ЧЕЗЕРНО, ДА ЈЕ РЕКТОР НЕНОРДАН.

30. ОКТОБАР. НАЗВАЈИЦИЈА ГОДИНА НА ПРАВИМ ФАКУЛТЕТУ ЈЕ ПРВА. ПОСТАТИ СТУРА ПРАВИ ПРАВНИК - ЗНАЧИ ЉУ СОЛИДНО САМДАТИ. ЈАТО ПОЛАЗЕТИ СА БЕЛИКЕ ИСТИКЕ. РЕПЕТИТИЈА ЕСТ МАТЕР. СТУДИОРИМ - ОБНОВИТИ ПРАВ ТРАНИ.

...ISTO TO SAMO MALO DRUKČIJE

LAKO JE GOVORITI MOJOJ MAMI - UČI SIJE, PA ČEŠ BITI KO BLEJK KARINGTON - A NEMA POJMA O STUDENTSKOM ŽIVOTU.

U OKTOBRU SAM UPISAO KURS BREJKDEWSA, A POSLIJE ČASOVA NIJE MI BILU NI DO ČEŠA, A KAMOLI DO UČENJA.

U NOVEMBRU JE BILU DOMSKI TURNIR U POKERU. TU SAM IZGUBIO PET ŠTIPENDIJA UČAPRIJED. ČITAV MJESEC SAM KORAO PREKO KAV-a DA OTPLATIM DUGOVE, A UVEČE MI NIJE BILU NI DO ČEŠA, A KAMOLI DO UČENJA.

U DECEMBRU SAM SE SKONTU SA SUZY ZVANOM UTOPLJA. POSLIJE VEČERI PROVEDENIH S NJOM, STVARNO MI NIJE BILU DO UČENJA.

JANUARU, KAD SAM SE KONACNO PSIHICKI SPREMIO ZA UČENJE - IMAM ŠTO I VIDJETI: SVAKI DAN JEDAN ISPIT!

PITAM JA VAS: KO JE U STANJU SPREMITI ISPIT ZA JEDAN DAN?

KREJET JE ČOVJEKOV NAJBOLJI ČETVOROŽIJNI PRUATELJ

AKO VAM SE UČI, PRILEGNIŠE MALO - PROCI ČE VAS

EVERY DAY IS HOLIDAY

(H)UMOR NEDJELJNI

(ne)KULTURNO-VASPIITNI PROGRAM BANJALUČKIH KINA (Koktel nasilja i pornografije)

**SEKS U VISOKOM DRUŠTVU
MALI KUPLERAJ U TEKSASU
REKTOR U KREKETU
PROFESORICA FRANCUSKOG
ZNA SVOJ POSAO
HOPA — CUPA U KREKETU
ZMIJSKO PLEME
ČELIČNA PESNICA BRUSALIJA
PSIHO II
STRAVIČNA NOĆ SV. VALENTINA
RATNICI BRONKSA**

ZA OMLADINU (DO 5 GODINA) ZABRANJENO

KROZ FAKULTET

IDUĆI PRAVO (M)...

ESEJ

DIO SAM FAKULTETA...

Studentkinja sam četvrte godine. Moje prezime potiče od glagola *passare*, što na talijanskom znači - proći, prolaziti. Zato me ovaj glagol podsjeća na posljednje dane mog studentskog života. Talijani (ne u lošem smislu) taj studentski period života zovu *dolce vita*. On i jeste sladak, jer kroz veselje mladosti pruža tako mnogo sloboda, a tako malo obaveza.

U srednjoj školi, kao maloljetnici, naši dani su bili stegnuti roditeljima i školom. A sutra poslije diplome? Svjesna sam da „veseli dani, srećni časi-kako to kaže Turgenjev-odlaze kao proljetne vode“. To me ne brine, prosto moram kao i svamoha generacija preuzeti odgovornost na radnom mjestu i sopstvenoj porodici koja me čeka. Pomalo straha, međutim, u meni izaziva pitanje da li ću, kako, kada i gdje dobiti zaposlenje. To je ono što nam još nije ušlo u svijest. Ipak, pred nama je proljeće, studentska ekskurzija (čiji je cilj neka strana zemlja i nezaboravni trenuci druženja), ali koncentrisana pažnja na posljednje ispite, posljednje prepone pred diplomom. No, u podsvijesti (ključna bolno ispod tjemena) ono: hoću li sutra, umjesto razdraganog žagora studenata u holu fakulteta i bezbrižnih razgovora uz kaficu „Bifea kod Angele“ i obaveznih susreta sa nastavnicima (koje sam voljela onoliko koliko su oni mene voljeli) dospjeti u bezvoljni i šutljivi rad za čekanje zaposlenja...? Prošla sam kroz fakultet... Volim ga i voljću ga do kraja života: dio sam njega i on je dio mene a time je sve rečeno.

Dinka Pasarić

DRAGAN ĐURIČIĆ, POSTDIPLOMAC:

● Bio si jedan od najboljih studenata našeg fakulteta i završio si ga prije skoro dvije godine i sad si postdiplomac radiš tek nešto više od godinu dana. Kakva su iskustva u praksi?

- Karakteristika savremenog jugoslovenskog društva je da poštovanje ustavnosti i zakonitosti slabi. Često je to rezultat nepoznavanja pravnog sistema, no ima i namjernog odstupanja. Smatram da je najgore što takvi postupci mahom dobijaju „aplauz“, tj. smatraju se moralnim. U takvoj situaciji mladi pravnici moraju biti zbunjeni. Centri moći nisu tamo gdje su oni učili da jesu, nego na sasvim drugim mjestima. Mislim da je nužno ojačati moralne principe našeg društva. Tu pravne metode ne mogu puno pomoći. Stvar se tiče ljudi!

● Šta biste savjetovali budućem pravniku u pogledu njegovog usavršavanja?

- Veliki nedostatak za današnjeg pravnika je to što osim rijetkih izuzetaka ne govori nijedan svjetski jezik, ne zna daktilografiju, a da informatiku i nespominjem. Zar se za 2-3 stranice mora ići u daktilo-biro? Takođe mislim da nije (bar u ovom trenutku) toliko alarmantno što mi desetak ili više godina kasnimo za svijetom u razvoju informatike nego to što mi toga nismo ni svjesni, pa se ništa ne čini na tom planu. Očekujem da će se Pravni fakultet u Banjaluci usmjeriti u pravcu rješavanja ovih problema. U suprotnom, za desetak godina, pravnici, a vjerojatno i drugi stručnjaci sa univerziteta, biće „neupotrebljivi“. To se ne smije dopustiti.

VOJISLAV DIMITRIJEVIĆ, postdiplomac

Ti si se rodio u Banjaluci, a iz ovog grada na Vrbasu potiču i tvoji roditelji i još više tvoji preci. Tu si završio osnovnu školu gimnaziju i potom stigao na naš fakultet. Skupština Univerziteta „Đuro Pucar Stari“ dodijelila ti je 1982. godine srebrnu značku za postignut uspjeh u studiranju i za svestrano angažovanje u društveno-političkom radu. Danas si student postdiplomskih studija građansko-pravnog smjera Pravnog fakulteta u Beogradu. Rekao si nam da se po završetku studija sigurno vraćaš u našu Banjaluku. Odgovori nam na dva pitanja. Prvo, kroz banjalučke ulice i čaškove provalilo se i igralo tvoje djetinjstvo, tu si vjerovatno i doživio prve opojne trenutke dačke ljubavi. No šta je ono najjače što te kao magnet vuče nazad iz raskošno bogatog života metropole? Drugo, koji su bili motivi da se upišiš na pravo i da ga kasnije istinski zavoliš - toliko da ga ne bi mijenjao za bilo koju drugu struku?

- Ima jedna uzrečica koja glasi: „Ko se jednom napio Vrbasa, taj se uvijek na njegove obale vraća“. Tačno je da me za moj grad aleja, behara i zelenog Vrbasa veže djetinjstvo i dani prve mladosti, drugovi, jer se baš u najmlađem dobu koje ono pravo prijateljstvo koje je rijetko, ali koje dugo, dugo traje. I baš kad čovjek nešto za trenutak izgubi, osjeti koliko mu to nedostaje. Tako sam i ja u velikom, interesantnom Beogradu osjetio žal za rodnom grudom. Moji povremeni dolasci u Banjaluku nosili su u sebi slast sastanka i tugu rastanka.

- Drugo, šta reći o mojim naklonostima prema pravu? Svako ima neki uzor iz svoje najbliže okoline. Za mene je to bio moj djeda. To je bio dr. Jovan Perenić, sudija, a potom advokat. I sad ga vidim kako za stolom u mojoj rodnoj kući prima stranke... Bio je to prvi izazov i dodir s pravom. Kasnije, posebno tokom studija, shvatio sam svijet prava i osjetio da pripadam njemu. Takođe, osjetio sam koliko mi ono „leži“ i otkrio posebnu sklonost, pa i sposobnosti za domen prvosudne funkcije.

ESPERANTO

Ulazimo u eru informatike. Kompjuteri nameću zajednički jezik. Da li bi to mogao postati esperanto? Na Fakultetu i šire razvija se klub esperantista. Koliko ima članova i da li njih veže vjera da će esperanto sutra postati svjetski jezik ili prosto entuzijazam da rade nešto dobro, nešto za budućnost i bratstvo ljudi koje spaja jedna plemenita ideja?

Da li će esperanto ili neki drugi jezik biti opšteprihvaćen u svijetu, zavisi od mnogo čega. Mi bismo voljeli da to bude esperanto. Tu je važnija esperanto ideja, da se u svijetu prihvati i govori, uči jedan jezik kako bi se ljudi različitih kultura i običaja zbližili, bolje razumjeli, više vjerovali jedni drugima.

Na univerzitetu ima stotinjak esperantista i mnogo prijatelja esperanta. Nas esperantiste veže zajednička ljubav za druženje, putovanja, upoznavanje stranih zemalja i njihovih običaja. Esperantisti se družu ne priznavajući nikakve predrasude, političkih, vjerskih i drugih oblika.

Ispričajte nam koliko vremena prosječno, tokom nedjelje, posvećujete esperantu. Koje aktivnosti njegujete? Vaša veza u granicama zemlje i u inostranstvu.

U jednoj školskoj godini završimo nekoliko kurseva, a trenutno je u toku kurs za početnike. Sastajemo se svakog utorka i grupno po jedan sat učimo esperanto. Učimo ga i dopisivanjem s prijateljima iz Španije, Poljske, Grčke i drugih zemalja. U Jugoslaviji ima više esperanto manifestacija, kao, npr. studentski susreti, prvomajski, ljetne škole esperanto, kampovanja itd.

U inostranstvu se, takođe, održavaju razne esperanto manifestacije, a najprivlačnije su: esperantske radne brigade, esperanto SKU-seminari, ljetovanja, razna turistička putovanja, posjete egzotičnim zemljama... GRANICE NE PRIZNAJEMO!

Marko Petrović

REDAKCIONI ODBOR:

Valerija DRAGOJEVIĆ (student prorektor), Mujo DEMIROVIĆ (VES), Braco KOVAČEVIĆ (Mašinski fakultet), Predrag LAZAREVIĆ (Pedagoška akademija), Branislav MAJKIĆ (SOUR „R. Čajavec“), Vojislav OTAŠEVIĆ (Mašinski fakultet), Sabahudin OSMANČEVIĆ (prorektor), Branko PIKULA (Medicinski fakultet), Čiro RAKIĆ (Elektrotehnički fakultet), Željko RADUSIN

PESMA BEZ NASLOVA

Plačem dok čitam Bodelera
Za srce ranjeno - avo leka!
Ljubiti stihove njegova pera,
Dok iz tvoje dubine odzvanja jeka.

Na početku velikog raskršća,
zapitao si se gde? Kuda?
Nema izvora, ni ušća,
sve teče, sve menja se svuda.

Davno si miad i sretan bio,
uživao u cveću i letu laste,
sve prođe kao da si snio,
dok ti plačeš, sada drugi raste.
Dok je u nama vulkan semena,
sključane čuvamo nagone i strasti;
Zašto to činimo, prolaze vremena?
Večna je istina, svi moramo pasti!

ŽIVODAR BOSANČIĆ

MISLI AFORIZMI I POSLOVICE

Na Balkanu često DISKUSIJU zamjenjuje POLEMIKA, a ovu KAFANSKA SVADA. Poznat je međutim i suprotan ekstrem: sistem nezamjeranja i lagodnog plivanja niz maticu. Uostalom - čutanje je zlato!

Evo nekoliko aforizama o svadi:

1. Za svadu su uvijek potrebne dvije budale.

Kineska poslovice

2. Kad se dvojica svadaju obično nije u pravu nijedan.

Holandska poslovice

3. Najbolji odgovor bezumniku je čutanje, jer odgovoriti svredom na uvredu je - isto što i bacati drva na vatru.

Tolstoj

4. Najslađe piće na svijetu je kad čovjek ne pastu zlu riječ koja mu je u stima, nego je proguta.

Muhamed

5. Sklonost svadama je rđava navika, a pobijediti rđave navike čovjek može samo danas, a ne sutra.

Konfucije

1. Kako politika kaže, ekonomija se slaže.

Alojz Buljan, student Ekonomskog fakulteta

MAKSIME KOJE VODE PORIJEKLO IZ RIMSKOG PRAVA:

- Izbor Saša Palije

1. *Lus est ars boni et aequi.*

Pravo je umijeće dobrog i poštenoga.

2. *Ignorantia iuris nocet.*

Nepoznavanje prava škodi.

3. *Non omne quod licet honestum est.*

Nije pošteno sve što je po pravu dozvoljeno.

4. *Tres faciunt collegium.*

Trojica već čine društvo.

5. *Non sub lege, sed sub hominem.*

Ne prema zakonu, već prema čovjeku.

6. *Sine ira et studio.*

Bez grijeha i pristrasnosti.

STAV REDAKCIJE IUSTITIE

REDAKCIJA SE PRI IZBORU GRAĐE KONCIPIRANJU LISTA DRŽALA SLJEDEĆEG KRITERIJUMA: LIST ĆE ČINITI ČLANCI O PRAVNOM FAKULTETU S NAJUŽNIM OKRUŽENJEM. IZ TOGA PROIZLAZI SLJEDEĆE:

1. POVODOM DESETOGODIŠNICE RADA FAKULTETA, POLAZEĆI OD SPISKA PROBLEMA, TREBA PRVU RIJEČ DATI SVIM DOSADAŠNJIM DEKANIMA, SEKRETARU I SADAŠNJIM PRODEKANIMA, ONI SU SVAKAKO I NAJBOLJE INFORMISANI I NAJPOZVANILI. SLJEDI PO PRINCIPIU AUDIATUR ET ALTERA PARS - GLAS STUDENATA (KOJI REZULTIRA kroz intervju).

2. ŠTA DRUGI MISLE O NAMA ILI O PROBLEMA VEZANIM ZA NAS? TU SU ONI KOJI IMAJU ŠTA DA KAŽU I ZNAJU TO DA KAŽU. TU JE PRVI GRAĐANIN NAŠE BANJALUKE, PREDSEDNIK KOMORE, DUGOGODIŠNJI REKTOR, PROREKTOR - STUDENT, PROFESOR SA SORBONE (KOJI JE VIŠE OD MJESEC DANA PROVEO U NAŠOJ SREDINI), SUDIJE (OKRUŽNOG I OPŠTINSKOG SUDA), JEDAN UGLEDNI ADVOKAT, POZNATI I PRIZNATI PROFESORI (KOJI SU IZ VELIKIH UNIVERZITETSKIH CENTARA I KOJI DRŽE NASTAVU NA NAŠEM FAKULTETU), JAKE I INTERESANTNE LIČNOSTI S DRUGIH FAKULTETA (NAŠEG UNIVERZITETA), PROSLAVLJENI RATNI KOMANDANT ČLAN NAŠEG SAVJETA ITD.

3. STUDENTI SU ZA SVOJE ESEJE I POEZIJU DOBILI POSEBNO MJESTO. IPAK (ISPITNI JE ROK U TOKU!) STIGLO IH JE SAMO NEKOLIKO.

4. STRIP I ŠARENA STRANA SU TAKOĐE TU! SVJESNI SMO NEDOSTATAKA LISTA. AKO OČIJENITE DA NISMO USPJELI, MI SMO IPAK (NA NAŠEM PRVOM KORAKU) POSTIGLI NEŠTO VIŠE: ZASLUŽILI SMO USPJEH - TRUDILI SMO SE.

(student, Tehnološki fakultet), Draglisa SPREMO („Glas“), Miljko ŠINDIĆ (Pedagoška akademija), Veselin TRNINIĆ (Pravni fakultet)

Predsjednik: Branko PIKULA

Urednik: Draglisa SPREMO

Priprema i štampa NIGRO „GLAS“, OOUR Novinska djelatnost - Banjaluka, ulica AVNOJ-a 93,

telefoni: 37-977, 37-979

GLAS UNIVERZITETA „ĐURO PUCAR STARI“ BANJALUKA